Budapest, 1903. Nyolcadik évfolyam. 304. szám. Péntek, november 6.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-út 25. | Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. | Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. | Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG. | Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt). Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A magyar Tantalusz.

Budapest, november 5.

(v.) A hydrának száz fejéről, Briareusznak száz karjáról beszél a görög hitrege; költői képzeletének ez a két alak a legóriásibb alkotása. A magyar társadalom teremtő fantáziája bezzeg tulcsapong a görög mythológián. Mert valóságos eleven életet él ebben a mi hazánkban egy *ötvenezerfejű Tantalusz*. Nem is él, hanem csak tengődik, keservesebb sanyaruságok között, mint ama régi Tantalusz, aki elepedt éhen és szomjan, holott hüs habokba volt merülve, s illatos eledelek ringatóztak körülötte a hullámok hátán, de valahányszor ivott volna, a viz elsiklott mellőle, s valahányszor kezét kinyujtotta a táplálék után, valami gonosz bűbáj azt mindig tovavarázsolta. Az ötvenezerfejü magyar Tantalusz: *az állami tisztviselők kara*. A közszolgálat nehéz terhei sulyosodnak e testület vállaira. A polgároknak egyenkint és összesen minden nagy érdeke e társadalmi osztály gondjaira, lelkiismeretére és munkabirására van rábizva. Viszontszolgálatul e tenérdek felelősséggel járó tengernyi munkáért az állam mit nyujt hivatalnokainak? Egy falat száraz kenyeret. Éppen annyit, hogy éhen ne pusztuljanak. Ha száraz a kenyér, elég bőven folyik rá verejték és könny, hát megpuhulhat tőle. Igy okoskodik az állam s igy gondoskodik fehér páriáiról. Emezek pedig görnyednek a munkának és roskadoznak az inségfakasztotta gondnak ólomsulya alatt, de szinte emberfeletti áldozatkészséggel, munkaerejük végső megfeszitésével elvégzik a rájuk rótt munkamennyiséget. Még lelkesedni is tudnak hazafias feladatukon, s ha csüggednének, erőt ad nekik az a büszke öntudat, hogy a magyar államgondolat hatalmának s a nemzeti eszme méltóságának ők a hordozói.

Ennyi önmegtagadás megérdemel egy kis könyörületet, ugy-e bár? Nem sokat, csak akkorát, hogy a kincseket halmozó állam a maga dus feleslegeiből juttathatna egy-két morzsát a legfontosabb és legnehezebb nemzeti munka ellátóinak. Hát ez a könyörület megjött. Nagykésőn ugyan, de megjött. A hatalmas pénztári fölöslegeket évről-évre félrerakó államnak valahára eszébe jutott, hogy inséggel fizetnie a busás munkáért, lelketlen szükkeblüséggel viszonoznia a bőkezü lelkesedést, mégis barbár és illetlen dolog. És talán fel is hatott a hatalom polcáig a sanyargó tizezrek keserü sóhajtása, ez a halk panaszkodás, mely komoly figyelmeztetéssel fordult az állam lelkiismerete felé. És a nagy munkaadónak egyszerre csak megnyiltak a szemei. Az ernyedetlen munka mellett észrevette a *sinylődő munkást is*. És megmozdult benne az emberség s eszébe jutottak régóta elhanyagolt kötelességei. Igy került bele két évvel ezelőtt a királyi trónbeszédbe a tisztviselők fizetésrendezésének apodiktikus hangu igérete. Ünnepi borus hátárra a felleghasadékon hirtelen áttörő napsugár, ugy villant bele a reménység verőfénye a tisztviselői nyomorgás homályába. A tompa csüggedés egyszerre elszállt a lelkekből, a fejedelmi ajkról elhangzott biztatásnak örvendező bizalom lett az eredménye. Egyévi várakozás mulva aztán napvilágot látott csakugyan a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat. Elkészültének puszta hire a hála örömmámorát keltette a hivatalnok-családok tizezreiben. No lám, testet ölt hát mégis az ige, a törvényhozás megemlékezik valaha az elfeledtekről.

Addig a tisztviselői kar az ország hamupipőkéje volt. Mialatt boldogabb testvérei fényben s pompában vigadoztak, a szegény hamupipőke ott szorgoskodott a szurtos tüzhely körül; s mig amazok gazdagon teritett asztal mellett lakmároztak, neki hamupogácsa is alig jutott. De ime, a régi tündérmese ragyogó valósággá kezd válni. Csakhogy a délceg királyfi helyett őszbeborult király hozza a hamupipőkének a kezdődő szebb élet hirét.

Napvilágot látott aztán a javaslat. Amit hozott, bizony kevesebb volt a várakozásnál. Óh sokkalta kevesebb, de hál' istennek mégis valami. Kevés arra, hogy végét vesse a nyomornak; de elegendő arra, hogy valamelyest enyhitse. Hát igy is jó, mondogatta a hamupipőke. És várt türelmesen, amig felvirrad neki is a jobb jövendő.

És itt csap át a mi bistóriánk a magyar tündérmese világából a görög hitrege birodalmába. Tegnap óta az ország hamupipőkéje a nemzet Tantaluszává alakult át. Az átalakulást pedig gróf Tisza István programmbeszéde okozta. Ennél kegyetlenebb csalódás még sohasem érte az állami tisztviselők karát. A programmbeszéd rájuk vonatkozó részének minden szava egy-egy tőrdöfés reménységeik szivének a kellő közepébe. A kormányelnök a türelmetlenül várt, a lázasan áhitott javitás ujabb elhalasztásáról s esetleges csökkentéséről beszélt. Belekapcsolta azt a törvényjavaslatot, amely már be van nyujtva a képviselőházhoz s amelyet a pénzügyi bizottság már

TÁRCA

Éliás próféta.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Zöldi Márton.*

Bleier Jakab a husvéti ünnep előestéjét, mint mindig, családja körében töltötte. Az asztal ritus szerint volt teritve, minden teriték mellett husvéti pászka. Bleier Jakab minuciózus gonddal ügyelt a külsőségekre. Szerette, ha buzgó, vallásos emberek tartják. Titokban arra vágyott, hogy megválasszák hitközségi elnöknek. Ehhez kevés kilátása volt. Olyan embernek ösmerték, akinek nehéz keze van, ha adni kell. Nehezen nyilik, mint a berozsdásodott bicsak.

A husvéti vacsorához, a ritus szerint, Éliás prófétának is teritenek. A teriték mellé oda teszik egy pászkát s egy pohár bort. Vacsora közben a család egyik tagja ajtót is nyit, hogy amennyiben Éliás próféta megjelennék, ne kelljen kopogtatnia.

Most is ugy történt. A legfiatalabb Bleiernő, Rudolf kinyitotta az ajtót. Aztán megtántorodott s elejtette a szalvétát.

Nem ok nélkül. A küszöbön ugyanis egy lehérszakállu aggastyán jelent meg hosszu fekete kabátban s kopott cilinderrel. Az aggastyán nyugodtan lépte át a küszöböt, illedelmesen köszönt s fesztelenül foglalta el Éliás próféta helyét. Meritett a gombócos levesből, megtörte a pászkát, imát rebegett s felhajtotta az előtte lévő pohár bort.

Az asztalnál ülők nem tudtak felocsudni a csodálkozásból. Maga Bleier is nagy szemeket meresztett. A jövevény nem vetett ügyet arra a zavarra, mit megjelenése támasztott. Szalvétát kötött maga elé és evett.

A percekig tartó abszolut csöndet Bleyer Jakab szakitotta meg.

— Kicsoda ön? — kérdezte nem éppen barátságos hangon.

Az aggastyán szemrehányóan nézett rá. Szünetet tartott és felelt:

— Ej, ej, Bleier Jakab, hát olyan járatlan vagy vallási dolgokban, hogy a nevemet sem tudod, holott azt minden gyerek tudja?

— Nahát akkor én tudatlanabb vagyok a gyereknél, mert nem tudom, hacsak meg nem mondja. Nem emlékezem, hogy szerencsém lett volna.

— Jó, hát megmondom. Ámbár tudhatnád, hogy ezen a helyen nem ülhet más, mint Éliás próféta.

Bleier Jakab izetlen röhejt hallatott.

— Éliás próféta? Bizony Isten, nem rossz. Mért nem mindjárt Sámuel próféta vagy Dávid király?

Az aggastyán redőkbe vonta homlokát.

— Ne vedd dicső utódaim nevét profán ajkadra. Ugy látom, Bleier Jakab, hogy te nemcsak tudatlan, hanem hitetlen is vagy.

Bleier Jakabot mulattatta ez a feddés. Egy vén utas, olyan koldusfajta, telepedik az asztalához, eszik, iszik és leckézteti. Ki akarta aknázni a helyzet komikumát.

— Figyelmeztetem, öreg ur, — mondotta az asztalra könyökölve, — hogy rossz helyre adresszálta mókáját. Olyan ember még nem akadt, aki engem be tudott csapni.

— Tudom, Bleier Jakab, — viszonzá az aggastyán könnyü mosolyival — hogy eddig te csaptál be másokat. Pedig jegyezd meg magadnak, hogy az Ur előtt kedvesebb az, akit megcsalnak, mint aki csal.

— Lehet, de én már csak a régi maradok, kedves öregem. S ha éppen tudni akarod, azt is megmondom, hogy én az igazi Éliás prófétának se ülnék fel.

— Tudom, mert nem hiszel létezésében.

— Ugy van, nem hiszek.

Az aggastyán felkelt és kiegyenesedett. Merően tekintett Bleier Jakabra.

— Ha nem hiszel Éliás prófétában, — kérdezte szigoru inkvizitórius hangon — mért teritettél neki, mért töltettél bort neki, mért nyittattál ajtót neki?

— Miért? — kacagott Bleier Jakab — Mert nem kerül pénzbe.

— Megmondom én az okát, — folytatta az aggastyán. — Mert képmutató vagy. Mert azt hiszed, hogy mákszemnyi eszeddel megtévesztedd a Mindentudó végtelen bölcseségét. Bleier Jakab, én azért hagytam el a Jozafát-völgyét, azért jöttem ide, hogy ezt neked megmondjam.

— Kár volt fáradni, kár az utiköltségért! — kacagott Bleier Jakab. — De ha már el tetszett jönni, megmondhatná, mi ujság a Jozafát-völgyében? Milyenek a buzaárak? Emelkedtek-e a hitelrészvények?

— A te hiteled nagyon rosszul áll ott, Bleier

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

végig is tárgyalt, két junktimba. Bizony-bizony: kettőbe is. Egyszerre akarja az államhivatalnokok fizetésrendezését a megyei tisztviselőkével s a felekezeti tanitókéval életbeléptetni. Szó sincs róla, e két testület épp oly mértékben szolgált rá az emberhez méltóbb életfeltételek közé jutásra, mint az állami hivatalnokok. A nemzeti munka, amit ők végeznek, van olyan fontos, az inség, amelyben ők sinylődnek, van olyan nyomasztó, mint az állami hivatalnokoké. S bizonyára megérdemelnék bőven, hogy nekik is sürgősen jusson ugyanakkora fizetésrendezés. Ámde abból nekik semmi hasznuk, ha az állami hivatalnokok sorsának javitását elhalasztják mindaddig, amig az ő fizetésük rendezése is nyélbeüthető. Ez a junktim nem használ a megyei tisztviselőknek és a felekezeti tanitóknak, ellenben fájdalmas csalódást okoz az állami hivatalnokoknak s elkeseredésüket szinte kétségbeeséssé fokozza. Hiszen semmi sem állja utját annak, hogy a kormány haladéktalanul inditsa meg a két ujabb kategória fizetésrendezésének előmunkálatait, dolgozza ki sürgősen az idevágó javaslatot s illeszsze azt be mennél hamarabb a törvényhozás munkarendjébe. Mindez megtörténhetik az állami hivatalnokok fizetésrendezésének további kitolása nélkül is. Ez a munkálat kész, a parlamenti tárgyalásra teljesen megérett: minek azt hát halogatni? Aztán az ötvenezerfejü Tantalusz immár berendezkedett, jogosan be is rendezkedhetett arra, hogy a fizetésjavitása ama mértékének, amelyet a javaslat stipulál, az obstrukció megszünése után azonnal élvezetébe fog lépni. A kis háztartások már ráhelyezkedtek eleve erre az alapra; a szük *standard of life* már az igért fizetéstöbblethez bővült. Semmi vád ezért az állam munkásait nem érheti, még a könnyelmüség vádja sem. Hiszen királyi biztatás fakasztotta reményeiket, kormányzati cselekedet izmositotta azokat várakozásokká, a parlament bizottságának munkája pedig e várakozást szinte kézzelfogható valósággá fokozta. Szabad volt-e kétkedniök a királyi szóban, a kormányzati tett komolyságában, a parlamenti bizottság munkájának realitásában? És most elsiklik a hüs hab s tovatünik az illatos eledel, amely csábos játékát üzte velük, ők pedig epedhetnek tovább éhenszomjan, mint boldogtalan ősük, a hallatlan és halhatatlan gyötrelmü Tantalusz.

A görög hitrege szerint Tantalusz királyt ez a bünhődés azért érte, mert fiát, Pélopszot, megölte s husát az istenek lakomájára tálalta fel. Az ötvenezerfejü magyar Tantalusz is a szivevérével kedveskedik az államhatalomnak: érzelmeinek legjavát, munkaerejének egészét, minden tudását és lelkesedését odahelyezi a lakmározó államhatalom asztalára. Az istenek pedig ma is oly kegyetlenül hálátlanok, mint a görög mithológia idejében.

Szegény Tantalusz! És te még csak nem is zugolódol. Inséged jármát bánatos türelemmel hordozod. De eljövend az idő, amikor a keserüség felforr lelkedben, jogos felháborodásod széttöri a fegyelem békóit s egy tiltakozó feljajdulásba tör ki a te felszabadult kétségbeesésed.

Addig pedig türöd, hogy amit kézzel véltél már foghatni, azt ismét elütik előled s bánatos epekedésedet e szavakkal csillapitják:

— Türelem, jó Tantalusz; *kevesebbet fogsz ugyan kapni, de később.*

* * *

Benedek Sándor nyilatkozata.

A miniszterelnök programmbeszédének az a része, amely a tisztviselői fizetések rendezésének kérdésével foglalkozott valóságos megrettenést okozott országszerte az állami tisztviselők között. Éppen ezért tudósitónk felkereste *Benedek* Sándor közigazgatási biró. a tisztviselők országos egyesületének egyik elnökét és a tisztviselői mozgalomnak kezdettől fogva lelkes és nagytevékenységü vezérférfiát, aki szives volt álláspontját velünk megismertetni. Tudósitónk kérdésére ő méltósága ezeket mondotta:

— Mély szomorusággal olvastuk a tegnap elhangzott programmbeszédben azokat a passzusokat, amelyek az államhivatalnokok fizetésének rendezésére vonatkoztak. Mondanom sem kell, hogy a tisztviselők mozgalmának vezetőit, valamint bizonyára országszerte az egész tisztviselői kart nagyon deprimáló módon érintette a reánk vonatkozó programmrészlet. Könnyü ennek okát adni. Az államhivatalnokok silány anyagi helyzete olyan országos kalamitássá nőtte ki magát, hogy már két évvel ezelőtt megnyugtatást kellett adni arra nézve, hogy a kormány szeretettel foglalkozik a tisztviselők helyzetének javitásával. Nyilván ebből a célból tették bele a mostani országgyülést megnyitó trónbeszédbe azt az igéretet, hogy a kormány a legnagyobb sürgősséggel fog törvényjavaslatot kidolgozni és a törvényhozás elé terjeszteni az államhivatalnokok fizetésének rendezéséről.

Idestova két esztendeje ennek. Ez a két esztendő a várakozás ideje volt, a reményteljes várakozásé, amely némileg türhetőbbé tette azt az irtózatos küzdelmet, amelyet kartársaim az egész országban vivnak a reájuk szakadt nyomorusággal. Biztunk és vártunk. Bizalmunk megnövekedett, amikor a Széll-kormány csakugyan beterjesztette a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslatot. Ennek a hire egészen felvillanyozta a mi külön kis társadalmunkat és jobb remény költözött mindnyájunk lelkébe. Ámde már maga a javaslat is némi csalódást hozott. Azt vártuk ugyanis, hogy a magyar állami tisztviselők fizetését parifikálni fogják az osztrákokéval. Nincs is ok, ami menthetné azt, hogy a mi fizetésünk nem éri el az egyenlő rangu osztrák tisztviselőkét; mert munkánk több, az életmód pedig drágább, mert az osztrák iparcikkeket nekünk drágábban kell vásárolnunk. Egészen lesujtott tehát bennünket, mikor azt láttuk, hogy a javaslat a fizetési minimumot 700 forintban állapitja meg, szemben az osztrákok 800 forintjával. De a kormány hivatkozott az ország pénzügyi helyzetére és hangsulyozta, hogy a hirtelen átmenet veszedelembe döntené a pénzügyi egyensulyt és a mi áldozatkész kis társadalmunk beletörődött. Egy reménynyel szegényebb lett, de mégis türte, hogy nem minden várakozása teljesült, mert a magyar tisztviselő nem az az ember, aki a maga sorsának kedvéért az állam helyzetét kockára tenni akarná.

Közbejött azután az obstrukció. Igaz, hogy nagy nemzeti célokért folyt a küzdelem, de viszont az is igaz, hogy megint csak a szegény állami tisztviselőknek kellett következményeit viselniök, mert amit küszöbön állónak hittek, az megint kiszámithatatlan időre eltolódott.

Másik nagy baj az, hogy kartársaim — nincs miért titkolnom — nagyon el vannak adósodva. Hiszen *ezért* vált sürgőssé a fizetésrendezés. Már most, hogy az egész kitolódott, abba a kényszerhelyzetbe jutottak a szegény tisztviselők, hogy ujabb hitelmüveletekkel segitsenek magukon. A kilátásba helyezett fizetésjavitás bizonyos mértékben hitelképesebbekké tette őket s ezt a hiteltöbbletet rohamosan ki is használták. Persze arra számitottak, hogy ha az obstrukciónak vége lesz, a kormánynak a fizetésrendezés lesz a legsürgősebb feladata.

És most mit tapasztalunk? Ujabb halasztás és talán ujabb redukció fenyeget bennünket. Gróf *Tisza* István programmja a mi fizetésrendezésünket, amelyre a törvényjavaslat már nemcsak be van nyujtva, de már a pénzügyi bizottságban is le van tárgyalva, összekapcsolja ujabb kategóriák dolgával, amelyre nézve ő maga mondotta, hogy csak a távol jövőben lesz megoldható. Bizonyos junktimot állapit meg a mi fizetésrendezésünk meg a megyei tisztviselők, községi és körjegyzők és a felekezeti tanitók fizetésének rendezése között. Ő maga mondja, hogy ezeknek a kategóriáknak fizetésrendezése egészen uj pénzügyi koncepciót jelent, amelynek a hordereje ma ki sem számitható. Mégis hozzáteszi, hogy mindezzel a reformmal egyidejüleg valósitják meg a mi fizetésünk javitását.

Hát ez borzasztó csapás, amelyet nem is tudom, hogyan fogja elviselni a kétségbeejtő vagyoni helyzetben sinylődő tisztviselői kar. Ki tudja, mikor fog amazoknak az ügye a döntés stádiumába jutni? Hiszen ha a mi ügyünk előkészitésére két évnél több idő kellett, ennél kevesebb emberre sem lesz elegendő.

Azután azt is kimondotta a miniszterelnök, hogy ki fogják számitani az uj fizetésrendezés terjedelmét és egybevetik az állam pénzügyi helyzetével, s azután fogják elhatározni, hogy a miénk változatlan marad-e, vagy pedig hogy a kormány, bár nehéz szivvel, kénytelen lesz beletörődni a mi fizetésemelésünk redukciójába.

Két csapás egyszerre. Valóban, meg sem tudom mérni, hogy a kettő közül melyik sujtja érzékenyebben szegény kartársaimat. Annyi bizonyos, hogy máris a legnagyobb nyugtalanság kapott lábra az ország összes állami tisztviselői között.

Jakab, — válaszolta Eliás próféta. — Az utolsó koldus sem fog veled cserélni, ha odakerülsz.

— Bah, pöffeszkedett Bleier, itt van hitelem, a mult héten szavaztak meg a helybeli takarékpénztárban tizezerforintos jelzálogkölcsönt. Próbálja meg, hogy adnak-e önnek? Ha adnak, akkor elhiszem, hogy Eliás próféta. Pénz beszél, — mondotta és a mellére ütött.

A próféta fejét csóválta:

— Hej, Bleier Jakab, épp ugy vered a melledet, mikor a templomban imádkozol s az üzletekre gondolsz. Ostoba vagy és elbizakodott. Ilyen emberek miatt kellett Salamon templomának rombadőlnie.

— A mi templomunk nem fog összedülni, — folytatta Bleier Jakab diadalmasan. — Pedig nem is próféták, hanem kőmivesek épitették. Közönséges kőmivesek. Különben, ha ön igazán próféta, hát jósoljon nekem valamit. Hadd lám, tud-e hozzá?

A próféta végigsimitotta hosszu szakállát s szurcán nézett a házigazdára.

— Jól van, Bleier Jakab, te kivántad, hogy jósoljak, legyen, jósolni fogok.

— Hja, öregem, az könnyü, fog itt nekem meséket mondani.

Az öreg tagadóan rázta fejét.

— Nem, Bleier Jakab, olyat fogok neked jósolni, hogy kénytelen leszel elismerni, hogy szóról-szóra be fog teljesedni.

— Arra igazán kivánesi vagyok. Halljuk!

Az öreg felállt s apokaliptikus hangon szólalt meg:

— Eljön az idő, Bleier Jakab, mikor az Ur magához szólit, hogy számon kérje tetteidet. Temetésedre összesereglik a község apraja-nagyja. Szép, rendes temetésed lesz.

— No hallja, azt ugyis tudom. Én vagyok a leggazdagabb ember a községben . . .

— Csak várj. Temetéseden meg fog jelenni a rabbi, ki tudós, jámbor, istenfélő ember. És ez a tudós, jámbor, istenfélő ember a te temetéseden ocsmány hazugságokat veszen ajkaira.

— Micsoda? — kérdezte Bleier Jakab megütközve.

— Igen, — folytatta az aggastyán kiméletlenül, — ocsmány hazugságokat. Azt fogja mondani, hogy egy jámbor hivő költözött el, holott te nagyon jól tudod, Bleier Jakab, hogy egész életedben csúdar és hitetlen voltál. Nos, hogy tetszik a profécia?

Bleier Jakab dühösen pattant fel.

— Ejnye maga szemtelen tolakodó, hogy mer igy beszélni az én házamban, az én asztalomnál? Takarodjék!

— Megyek, Bleier Jakab, megyek. Bevégeztem küldetésemet. Nem sajnálom a fáradtságot és az utiköltséget. A vacsora elég jó volt, a bor elég izletes. De fontosabb ezeknél, hogy lelkedhez szólottam.

— Menjen Isten hirével! — kiáltotta a mérges ember. — Ki nem állhatom az ilyen goromba snorrereket. Nem elég, hogy zabált . . .

Az aggastyán távozott. Bleier izgatottan járt fel s alá a szobában.

— Jól megadtam neki! — kérkedett a családja előtt. — Ez se jön ide többet Eliás prófétának! Bánom, hogy mindjárt ki nem dobtam.

Elhallgatott és gondolkozott. Mintha valami nyugtalanitotta volna. Egy idő mulva ujra megszólalt:

— Hm . . . az lenne a legfurcsább, ha csakugyan Eliás próféta lett volna . . .

———

Csak egyen csodálkozom: *Lukács* László pénzügyminiszter ur magatartásán. A miniszter ur a *Széll* Kálmán idejében benyujtott javaslat pénzügyi tételeihez hosszas küzdelem után hozzájárult, tehát megnyugodott benne. Most meg hozzájárul ahhoz, hogy az általa megállapitott fizetési tételek esetleg redukciónak vettessenek alá. Az ilyenre igazán nehezen lehettünk elkészülve.

A napokaan egyébiránt az országos egyesület választmánya összeül, hogy döntsön az állami tisztviselők jövő magatartására nézve.

Ami engem illet, én nem adom fel a reményt, hogy a kormány még rekonsziderálja a főrendiházban kifejtett álláspontját és módját fogja ejteni, hogy a méltán aggódó tisztviselői kart megnyugtassa, s keresni fogja a módját annak, hogy régóta tanusitott béketürésünket igényeinknek lehetőleg gyors és teljes kielégitésével honorálja.

Az elszigetelt obstruktorok.

Budapest, november 5.

Tegnap a klerikális tábor kettős célra tört: meg akarta akadályozni, hogy a Tisza-kormány az első napon bemutatkozhassék és be akarta ugratni a Kossuth-pártot, hogy a klerikálisokkal egy hajóban evezzen. Tudjuk, hogy a tábor csak félig érte el célját. A nevetségesség aknáján Tisza huszárosan keresztülugratott, de a Kossuth-párt csakugyan dühbe jött s az ülés végén beleült a klerikálisok hajójába.

A mai ülés eredménye az, hogy a klerikális tábornak ez a félgyőzelme is kutba esett.

A Kossuth-párt liberális gondolkozása felülkerekedett és sikerült az elnökséggel olyan megállapodásra jutni, hogy *Daniel* Gábor egy minden tekintetben korrekt és lojális nyilatkozattal orvosolta a tegnap akaratlanul is elkövetett hibát. A jegyzőkönyvből kihagyták a sérelmes szavaztatásra és elnöki enunciációkra vonatkozó részt s mintha tegnap a királyi leiratokat tudomásul se vették volna, ma szavaztak s ma határozták el, hogy a megfelelő jegyzőkönyvi kivonatot meg kell küldeni a főrendiháznak. Mindez persze csak akadémikus értékü, de nagy jelentőséget kapott azáltal, hogy a tegnapi esetnek precedensként való felhasználása ellen maga az elnökség tiltakozott. Csak természetes, hogy ebbe a korrekt orvoslásba a szélsőbal szivesen belenyugodott, s éppen olyan természetes, hogy a klerikális tábor, mely ilyenformán megint magára maradt s mely ezzel a fordulattal mai manőverét is halomra látta dőlni, ebbe a megoldásba nem akart belenyugodni. De az elszigetelt tábor hiába kapálódzott: a tegnapi incidens elsimult s a Kossuth-párt most már kiszállott a klerikálisok hajójából.

Igy aztán a Rakovszky vezetése alatt egyesült feketesereg egymagában obstruált tovább. Sikerült is a mai napon egy névszerint való szavazást provokálnia, még pedig Szatmármegyének kiszolgált katonák hazabocsájtására vonatkozó kérvénye fölött. Arról volt szó, hogy ők ezt a kérvényt már a szombati ülés napirendjére akarták kitüzetni, mig *Tisza* István miniszterelnök arra az álláspontra helyezkedett, hogy ő a kérvény okát akarná mentül előbb megszüntetni s éppen azért szükségesnek tartja, hogy a bemutatkozás és alakulás előbb formaszerint is megtörténhessék. A t. Ház belátta, hogy a kiszolgált katonák dolga kétségtelenül nagyon sürgős, de a biró se itélhet az előszobában s a kormány se foghat munkába, mig helyét el se foglalta. A névszerint való szavazás tehát, bár száznlál nagyobb többséggel a kérdés elhalasztását látszott eredményezni: nem jelentett halasztást. Csak világosan demonstrálta a közvélemény előtt, hogy a klerikális taktikázás minden sürgős munkát kisiklat és lehetetlenné tesz.

Az elszigetelt obstruktorok, azon való dühökben, hogy minden taktikájuk csütörtököt mond, az ülés végén a személyes kedésnek nem egészen ismeretlen mezejére rándultak ki. Közbeszólásokban és folyosói disputa rendjén előbb *Rakovszky* István, majd *Holló* Lajos próbálta brutalizálni — Polónyi Gézát. Hát hiszen jól kiválogatták, hogy kibe kössenek. Polónyi Géza éppen az az ember, akit brutalizálni lehet. De az elszigetelt obstruktorok ugy érzik, hogy Polónyi támogatása nélkül kevésre mennek s reá haragusznak leginkább, mert ellenük fordult.

Mialatt *Zboray* Miklós arról beszélt, hogy deputációt kell küldeni Apponyihoz, többek között megvádolta a rendőrséget is, hogy Dienes Mártont futni hagyta, de a tüntető diákokat elcsipi.

Polónyi átszólt:

— De azért a néppárt védte Khuent!

Ez a vágás, ugy látszik, elevent talált s Rakovszky egészen kijött a sodrából. Szaggatott, sokat sejfető szavakkal fordult Polónyi felé:

— Polónyi urr! (Igy, két r-rel). Ne paktáljon... Maga esküdött... Hamisan esküdött...

— De Héderváryt nem védtem! — szólt *Polónyi.*

— Mert nem állott önnel szóba — fakadt ki indulatosan *Rakovszky* s egészen ugy viselkedett, mintha csak egy szavába kerülne s kicsavarhatná a Polónyi vastag nyakát. De nagy volt a zaj s Polónyi talán nem is hallott minden szót, mert egyelőre mit sem válaszolt.

A folyosón aztán *Holló* Lajos támadta meg. De ott már *Polónyi* sem maradt adós s a végin hangosan kiáltotta:

— Klerikálisoktól mégse hagyom magam vezetni!

Egyébként nem kell Polónyit félteni. Ha őt brutalizálni akarják, arra azt feleli, hogy erős legény legyen, aki vele akar ezen a téren mérkőzni. Már ha brutalizálni kell, akkor Rakovszky is, Holló is kis diák, de Polónyi — egyetemi tanár. S egy-két diáktól még nem ijed meg.

Maga az ülés azonban ma már csöndes volt.

A mai nap bonmot-ja pedig a következő:

— Nem kell ide *erős* kéz, nem kell ide *bolond* kéz. Ide *teli* kéz kell.

Persze ez a bonmot is az elszigetelt obstruktorok konyhájából való...

A képviselőház ülése november 5-én.

— **Kezdete délelőtt 10 órakor.** —

Elnök: *Daniel* Gábor.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf *Tisza* István miniszterelnök s a kormány összes tagjai.

Elnök: Megnyitja az ülést.

(Jegyzőkönyvi vita.)

Szöts Pál jegyző: Felolvassa a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Báró **Kaas** Ivor: Hamis jegyzőkönyv.

Barta Ödön: A jegyzőkönyvet nem helyesen vették fel!

Báró **Kaas** Ivor: Egy falusi jegyző stiklije volt! (Zaj jobbról. Felkiáltások a bal- s szélsőbalon: Hamisitás! A jegyzőkönyvet meghamisitották! Nagy zaj. Ellenmondások jobbról. Leszállitják az elnöki tekintélyt! Máris erőszakoskodnak! De nem fogunk türni erőszakoskodást! Zaj.)

Elnök (folyton csenget): Csendet kérek! Felháborodásra nincs ok!

Kubik Béla: Nektek szabad szemtelenkedni. (Zaj a jobboldalon.)

Pozsgay Miklós: Nem hiába ószeresek, de a Teleki-téren képzelik magukat. (Zajos tetszés és taps az ellenzéken.)

Barta Ödön: Szóvá teszi a tegnap történt eseményeket. A miniszterelnöknek kellett volna inditványozni, hogy a királyi kéziratok a vonatkozó hitelesitett jegyzőkönyvvel a főrendiházhoz átküldessenek. Ez nem történt meg. Az elnöknek tehát semmi jogalapja nem volt azt a határozatot kimondani, hogy a királyi kéziratok a jegyzőkönyvvel átküldetnek a főrendiházhoz. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) A naplóban nincs az benne, hogy az elnök elrendelte a jegyzőkönyv felolvasását. A határozat tehát semmisnek tekintendő. Vannak precedensek, mikor hibák történtek s a Ház nem hagyta benn a Naplóban, hanem kijavitotta. Precedensnek csak akkor van helye, ha nincs tételes törvény. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Mindenkinek kötelessége, de különösen kötelessége a többségnek vigyázni, hogy a házszabályokon sérelem ne essék. A házszabályok megsértettek tegnap az elnök által, mert a Ház, ugy hogy hallani lehetett volna, nem kérdeztetett meg. Ezért inditványozza, hogy a jegyzőkönyv ezen része kihagyassék. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Méltóztassék megengedni nekem, hogy azokra vonatkozólag, amiket Barta Ödön t. képviselő ur elmondott, deklarációt tegyek (Halljuk! Halljuk!) Én mindenekelőtt konstatálom azt, hogy a kérdéseket, amelyeket fel kellett tenni, feltettem, itt a mellettem ülő jegyző urak hallották. (Halljuk! Halljuk! Mozgás balfelől.) Másodszor azonban sajnálattal látom, hogy a Ház nagy része, épp ugy, mint a gyorsirók, a nagy zaj miatt ezeket nem hallották. (Halljuk! Halljuk!) T. Ház, mikor az erre vonatkozó határozatokat kimondtam, távol volt tőlem az a szándék, hogy én akár házszabálysértést, akár pedig a Ház jogainak csorbitását óhajtottam elkövetni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Arra igyekeztem, az volt a célom, hogy kövessem azt a rendes eljárást, amely ezeknél a dolgoknál történni szokott. Azonban most már, miután látom, hogy az én eljárásom félreértésre adott okot, miután látom, hogy az én eljárásomat a Ház több oldaláról difikultálják, én annak kijelentése mellett, hogy soha arra nem törekedtem és nem is fogok törekedni, hogy a Ház határozatait a Ház megkérdezése nélkül mondjam ki (Egy hang balfelől: Ezennel lemondok!) vagy egyáltalában házszabályellenes dolgot kövessek el, a magam részéről is átlátom azt, hogy ezt a dolgot reparálni kell. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

A házszabályok 225. szakaszának értelmében ugy kellett volna, hogy történjék a dolog, hogy a kérdést a Ház tagjai hallják. Ez a nagy zaj miatt nem történhetett meg, nem hallotta a Ház tagjainak nagy része és nem hallották a gyorsirók. Ennélfogva én javaslom a t. Háznak, hogy a királyi kéziratra vonatkozó kérdéseket engedje meg a t. Ház hogy ujból föltegyem (Helyes és a szélsőbalon.), természetesen a jegyzőkönyv ezen részének törlése mellett (Helyeslés a szélsőbalon. Felkiáltások balfelől: Most ujra átküldik a főrendiházhoz?) és kimondjuk, hogy ez a dolog precedenst ne képezhessen. (Helyeslés.)

Polonyi Géza: A magyar alkotmánynak féltettebb kincse, mint a házszabályok, nincs. Az elnöki méltóság érdekében melegen üdvözli az elnököt előbbi kijelentéseért.

Buzáth Ferenc: Csókoljon neki kezet!

Polónyi Géza: Az ügyet befejezettnek tekinti. (Helyeslés jobbról.) Az elnök tegye fel ujból a kérdéseket.

Buzáth Ferenc: Csókolózzatok össze!

Gróf **Tisza** István miniszterelnök: Konstatálni lehet, hogy tegnap oly zaj volt, hogy szabályszerü határozathozatal lehetetlen volt. Ezért hozzájárul az elnök propoziciójához. (Helyeslés.) A tegnapi eljárás különben helyes volt. A királyi kéziratokat át kellett küldeni a főrendiházba. (Helyeslés jobbról.)

Papp Zoltán: Meg volt rendelve az elnöki erőszakoskodás! Célját elérte! (Zaj.)

Rakovszky István: Nem oly könnyen hozható helyre a hiba. Egyszerü jegyzőkönyvmódositással nem lehet elintézni a dolgot, mert a tegnapi határozatnak eredményei voltak. Nem kell a jegyzőkönyvet módositani, hanem csak azt kell kijelenteni, hogy a tegnapi eset nem képez precedenst. (Helyeslés a néppárton. Zaj.)

Holló Lajos: Az elnök tegnapi házszabályellenes eljárását reparálta. Nem elégséges az, amit az elnök mondott, mert a királyi kéziratok felolvasásánál is hiba történt, a felolvasás érthetetlen módon történt, senki sem értette, mi van a kéziratokban. Ki kell mondani, hogy a tegnapi átküldés a főrendiházba helytelen volt, de nem szükséges ezért ujból átküldeni a kéziratokat. A legjobb volna a királyi kéziratokat ujból felolvasni. (Helyeslés balról.)

Rakovszky István: Visszavonja inditványát s csatlakozik Holló inditványához. (Helyeslés.)

Elnök: Kimondja a határozatot, hogy a tegnapi jegyzőkönyv azon része, amely a királyi kézirat felolvasására, tudomásul vételére a jegyzőkönyv hitelesitésére s a főrendiházba való átküldésére vonatkozik, kimarad.

Holló inditványát elvetette a többség s elfogadta az elnök inditványát, hogy a királyi kéziratok nem olvastatnak fel ujból.

Elnök: Kérdi a Házat, hogy tudomásul veszi-e a Ház a királyi kéziratot.

Zboray Miklós: Kérjük felolvasni! Nem hallottuk! (Zaj.)

A többség tudomásul vette a királyi kéziratot.

Elnök: Kérdi a Házat, hogy hitelesnek jelentse-e ki a jegyzőkönyvet. (Zaj.)

Holló Lajos: A jegyzőkönyvet előbb fel kell olvasni, akkor lehet hitelesiteni. Legjobb ha holnap hitelesitjük a mai jegyzőkönyvet. (Helyeslés.)

Elnök: Hitelesitettnek jelenti ki a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

(Előterjesztések.)

Elnök: Kéri a Házat, hogy engedje meg előbb a különféle irományok előterjesztését, azután folytatják a vitát Apponyi lemondása fölött. (Helyeslés.)

Bemutatja Tallián Béla földmivelesügyi miniszter levelét, amely szerint alelnöki állásáról lemond.

Tudomásul vétetik.

Bejelenti, hogy *Berzeviczy* Albert, *Hieronymi* Károly és *Tallián* Béla lemondtak mandátumaikról. Az uj választások iránti intézkedéssel az elnökséget bizzák meg. Bemutat egy csomó feliratot és kérvényt, melyeket a kérvényi bizottsághoz utasitanak előzetes tárgyalás és előkészités végett. A nemzeti jogokat követelő megyei és városi feliratokat az ellenzék zajos helyesléssel és éljenzéssel fogadta.

Báró **Kaas** Ivor: Kérem a chlopyi hadiparancsra vonatkozó kérvényt felolvasni!

Elnök: A házszabályok értelmében nem lehet felolvasni. (Zaj.)

Dedovich György jegyző fölolvassa a függőben levő interpellációk jegyzékét.

(A harmadéves katonák ügye.)

Daróczy Aladár, a kérvényi bizottság előadója: Beterjeszti a kérvényi bizottság jelentését Szatmárnémeti városának kérvénye tárgyában a harmadéves katonák hazabocsátása ügyében.

Ugron Gábor: Kéri a jelentést a szombati ülés napirendjére kitüzni, mivel a Ház egyszer már sürgősnek jelentette ki. (Helyeslés az ellenzéken.)

Gróf **Tisza** István miniszterelnök: Ellenzi a mai viszonyok között Ugron inditványát. (Helyeslés jobbról.)

Kovács Pál: Csatlakozik [illegible] inditványához, mert ez a kérdés fontos és [illegible] nézve. (Élénk helyeslés az ellenzéken.)

Várady Károly: Nincs abban a helyzetben, hogy a miniszterelnök inditványát elfogadja, ellenben Ugron inditványához hozzájárul. Az, hogy a miniszterelnök nem mondta el programmbeszédét, nem ok, de az se ok, hogy nincs elnök. Van elnökünk, szükség esetén pedig van korelnök. (Felkiáltások: Éljen Madarász!)

Holló Lajos: A harmadéves katonák ügyében sürgősen intézkedni kell. Ki kell szabaditani a magyar fiukat és meg kell mutatni, hogy a magyar országgyülés érdeklődik sorsuk iránt, melybe önhibájukon kivül estek. A Ház már egyszer e kérdésben állást foglalt, mikor sürgősnek jelentette ki. Nem kivánunk lehetetlent, csak a rendes szombati napra kérjük a kérvény tárgyalását kitüzni. (Helyeslés a baloldalon.) Feltétlenül kéri, hogy a házszabályok által megállapitott szombati napon tárgyalják ezt a roppant fontos, sürgős kérdést. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Darányi Ferenc: A hadügyminiszter rendelete a harmadéves katonák visszatartásáról egyenesen törvénybe ütköző. (Élénk helyeslés a baloldalon.) A törvény a szolgálati időt kerek három esztendőben állapitja meg.

Elnök: Ez már érdemleges tárgyalása a kérdésnek.

Zboray Miklós: Csak indokolhatja álláspontját! (Zaj.)

Darányi Ferenc: Kötelessége a Háznak e kérdésben mentől hamarább állást foglalni. Csatlakozik Ugron inditványához. (Helyeslés a baloldalon.)

Bakonyi Samu: A miniszterelnöktől nem tehetünk függővé ilyen fontos kérdést, ezért hozzájárul Ugron Gábor inditványához. Nem lehet türni, hogy a Háznak egy már meghozott határozata illuzóriussá tétessék. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Elnök: Bezárja a vitát.

Gróf **Tisza** István miniszterelnök: Törvénysértésről itt nincs szó. (Ellentmondás az ellenzéken.) Kéri az előadói javaslat elfogadását.

Elnök: Két inditvány van, az előadóé, mely szerint a kérvényi bizottság jelentésének napirendre tüzéséről annak idején határoz a Ház, és Ugron Gáboré, aki szombaton kéri a jelentés tárgyalásának kitüzését. Jelenti, hogy husz képviselő névszerinti szavazást kért Ugron inditványára. A kérdés az lesz, hogy elfogadja-e a Ház az előadói javaslatot, igen vagy nem. Ha a Ház ezt elfogadja, akkor Ugron inditványa elesik. (Zaj és ellentmondás az ellenzéken.)

Barta Ödön: A mellett érvel, hogy helyesen először Ugron inditványa fölött kell szavazni. (Helyeslés az ellenzéken.)

Lengyel Zoltán: Ha egyszerre szavazunk a két inditvány fölött, akkor Ugron Gábor inditványa fölött kell először szavazni, mert ennek elfogadása esetén az előadói javaslat elesik. Ha azonban először szavazunk az előadói javaslat fölött, akkor Ugron Gáboré fölött külön kell szavazni, vagyis két szavazás kell, hogy legyen.

Gróf **Tisza** István miniszterelnök: Nincs kifogása az ellen, ha először megtörténik a szavazás az előadói javaslat felett, mint kisebb értékü felett, azután pedig Ugron Gáboré felett.

Zboray Miklós: Az első kérdésre visszavonja a névszerinti szavazást.

Elnök: Hát egyezzünk meg. (Derültség.) Először szavazunk Ugron Gábor inditványa felett. (Harsogó derültség.) Kérem, félreértettek. Először szavazunk az előadói javaslat felett. Kérdem, elfogadja-e a Ház az előadói javaslatot?

A Ház elfogadta.

Ezután Ugron Gábor inditványa felett szavaztak névszerint. A szavazás elrendelése előtt azonban az elnök az ülést 10 percre felfüggesztette.

Szünet után megejtették a névszerinti szavazást. Ugron iditványát 180 szóval 77 ellenében, tehát 103 szótöbbséggel elvetették.

Belitska Béni: Jelenti, hogy az állandó igazolóbizottság Kualesz Godofrédet végleg igazolt képviselőnek jelentette ki.

(Az Apponyi-vita.)

Kovács Pál: Különösen azért is tartja megvitatandónak Apponyi lemondását, mert tegnap már az uj erőszakos rendszer ütötte fel fejét. Programmot ugyan a szó szoros értelmében Tisza még nem mondott, de tegnap már megmutatta programmját. (Helyeslés a baloldalon.)

Gabányi Miklós: Kimutatta a foga fehérét! Ismerjük „von Haus aus".

Báró **Kaas** Ivor: Erős kéz — bolond kéz!

Kovács Pál: Azt a békét, amelynek helyreállitására vállalkozott Tisza, nem fogja megteremteni már azért sem, mivel szándéka a Házat exlexben feloszlatni. Ez a fenyegetés bennünket ugyan hidegen hágy, mi nem félünk tőle, nincs is okunk tőle félni. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Az exlex-feloszlatással a miniszterelnök ujabb csávába vinné az országot, mert lenne egy törvényes és egy törvénytelen országgyülés. Ha összehivják azután a Házat, a régi és uj képviselők ököljoggal fogják elintézni, hogy kik ülhetnek itt.

Ha olyan erőszakossággal kezdi valaki a kormányzást, mint Tisza tegnap a Házban, akkor még nagyobb szélességet nyer az elnökség palládiuma. Pártkülönbség nélkül álljunk össze és kérjük meg elnökünket, hogy vonja vissza lemondását. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Apponyi kijelentette ugyan tegnap, hogy lemondása visszavonhatatlan, de azt hiszszük, hogy egyhangulag kérjük fel, akkor engedni fog a közóhajnak s megmarad elnöki állásában. Ha a bizalmat mindnyájunk részéről látni fogja Apponyi, szándékát meg fogja változtatni. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Inditványt nyujt be hogy a Ház egy 12 tagu bizott[illegible] Apponyihoz, amely megkérje őt le[illegible] visszavonására. (Élénk helyeslés a bal- é[illegible]) Ha inditványát nem fogadják el, akkor tényleg igaz lesz, hogy a többség volt az oka Apponyi lemondásának. (Éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Zboray Miklós: Apponyinak az elismerés koszoruját nyujtotta ugy az ellenzék, mint a kormánypárt. Mik késztették Apponyit lemondásra? Apponyi tegnap megjelent a Házban. Mér előbb is tudtuk, miért megy az elnöki székből. Tegnap báró Dániel azt mondta, hogy objektiv okok vezették Apponyit a lemondásra. Nem objektivek, de szubjektivek ezek az okok, amint az Apponyi tegnapi kijelentéséből kitünt. Apponyi ugyanis attól fél, hogy nagyon belekeveredett a politikába s azért nem maradhat az elnöki székben. Apponyi nemeslelküsége fedi itt csak a szabadelvüpártot és gróf Tisza Istvánt. A szabadelvü klubban a katonai programm 8. pontjánál ütköztek össze Tisza és Apponyi. Az egészből az tünik ki, hogy Apponyit leszállitották követeléseiben, amenynyire lehetett s azután még kevesebbet igértek neki.

Báró **Kaas** Ivor: Katonai ischli klauzula.

Zboray Miklós: Mi, az ellenzék, mindezek dacára ugy érezzük, hogy Apponyinak éppen a mai válságos időben kell az elnöki székben megmaradnia. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Apponyinak menni kell azért, hogy alkalmazhassák azt az erőszakos rendszert az elnöki székben, amelyet Apponyi alatt nem valósithattak volna meg. Az egyetemi ifjusággal való elbánás is mutatja, hogy az uj éra beköszöntött. Csirájában akarnák megfojtani az ellenzéki szellemet, az egyesületi szabadságot. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Szóvá teszi a tegnapi tiszti szemlén történteket. Arról volt szó, hogy a magyar fiuk összebeszéltek, hogy a szemlén jelennel jelentkezzenek. Vasárnap este tiz órakor Purjesz ujságirót odahurcolták a rendőrség elé, hogy e kérdésben kivallassák, pedig semmi része se volt a dologban.

Kelemen Béla: Érezzük a Tisza-korszakot!

Gabanyi Miklós: Büzlik a petróleum!

Zboray Miklós: Szóvá teszi tegnap a Házban történteket, mely szintén az uj, az erőszakos rendszer bélyegét viseli magán. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) A kormány nem akar kópiája lenni a régnek, a főrendiházban csak igérgetett tegnap Tisza. Hát Apponyi távozását miért kivánják? Hogy szabadon dolgozhassanak.

Ballagi Géza: Nem kivánjuk! Tisztelettel vagyok Apponyi iránt.

Zboray Miklós: A sárospataki nyilatkozat után, melyet Ballagi tett és itteni viselkedése után nem ad Ballagira semmit. (Tetszés az ellenzéken.)

Holló Lajos: Ismételje itt a sárospataki nyilatkozatot.

Zboray Miklós: Alkotmányunk erős sziklatalaj, melybe próbakutakat furni nem lehet; mi minden erőnkkel kitartunk mellette. (Élénk helyesléa a bal- és szélsőbalon.)

Elnök: Megállapitja a holnapi ülés napirendjét s az ülést berekeszti.

BELFÖLD

A volt miniszterek a királynál. *Bécs*ből táviratozzák: A király ma délelőtt bucsukihallgatáson fogadta gróf *Khuen-Hédervár*y Károly volt miniszterelnököt, *Darányi* Ignác volt földmivelésügyi minisztert, *Wlassics* Gyula volt vallás- és közoktatásügyi minisztert, *Láng* Lajos volt kereskedelemügyi minisztert, *Kolossváry* Dezső volt honvédelmi minisztert és *Tomassich* Miklós volt horvát-szlavon minisztert. A bucsufogadás alkalmával ő felsége a következő szavakat intézte a távozó miniszterekhez:

Részben több évi fáradságos munka után válnak meg miniszteri tárcájuktól. Ezen alkalomból szivélyes köszönetet mondok önöknek és ismételve teljes elismerésemet nyilvánitom hü, buzgó és sikeres szolgálataikért, illetőleg azon hazafias áldozatkészségükért, hogy a közelmultban, válságos viszonyok között magyar kormányom megalakulását megkönnyitették és számitok rá, hogy fényes tehetségeiket ezentul is a közügyeknek szentelendik.

Ő felsége azután a volt miniszterek mindegyikétől szives szavakkal külön is elbucsuzott.

Hieronymi mandátuma. A szatmáriak egy nagyobb küldöttsége járt ma *Hieronymi* kereskedelmi miniszternél és arra kérte, hogy fogadja el ujra a szatmári képviselőjelöltséget. A kereskedelmi miniszter a jelöltséget elfogadta.

Az uj kereskedelmi államtitkár. A szabadelvü pártkörben ma este már befejezett tény gyanánt emlegették, hogy a kereskedelmi minisztérium államtitkárául gróf *Serényi* Bélát nevezik ki. Sokan gratuláltak is már gróf *Serényi*nek, aki az üdvözléseket el is fogadta.

Az ellenzéki táborból. A mai nap végre *függetlenségi párti* konferencia nélkül mult el, de ezért szépen megteltek a párt helyiségei s élénk megbeszélések tárgyai voltak a mai nap eseményei.

A párttagok előtt ismert dolog volt, hogy *Polónyi* Géza és *Kossuth* Ferenc ma délelőtt beszélgetést folytattak gróf *Tisza* Istvánnal, amiből sokan azt a következtetést vélték levonhatónak, hogy immár az ellenzék leszerelése befejezett dolog. E fölfogással szemben *Kossuth* is, *Polónyi* is hangsulyozták ma este, hogy leszerelésről egyelőre szó nincsen.

Szóba került a beszélgetések során az a heves szóváltás is, amely a Ház folyosóján esett ma *Holló* Lajos és *Polónyi* Géza közt és amelyet országgyülési rovatunkban ismertetünk. A függetlenségi képviselők teljesen osztoztak *Polónyi* álláspontjában s hangsulyozták, hogy azokkal, akik *Tisza* Istvánt programmbeszédének elmondásában is meg akarják akadályozni, nem lehet menni s végzetes hiba volna, ha a klerikálisok törekvéseit támogatnák.

Remélik, hogy az Apponyi-vita, melyet teljesen meddőnek tartanak, jóval elébb véget ér, mint ahogy a rendezők eredetileg tervezték. Maga *Apponyi* Albert is kérte, hogy hagyják abba ezt a vitát, amely ő rá nézve felette *kinos*, sőt szavának avval is sulyt adott a Ház volt elnöke, hogy kénytelen lenne *mandátumáról is lemondani*, ha a vitát abba nem hagyják. Kétségtelennek tartják, hogy *Apponyi* ezt a kérését éppen azok nem fogják figyelembe venni, akik most Apponyi dicséretéből csinálnak obstrukciós anyagot.

*

A *Szederkényi* vezetése alatt álló párt ma este konferenciát tartott, amelyen elhatározta, hogy szombaton ujabb értekezletre hivja egybe tagjait, amikor *vitarendező-bizottságot* alakit. A mai konferencián a holnapi és holnaputáni ülésen követendő magatartására nézve határozott a párt és megbizta *Holló* Lajost és *Molnár* Jenőt avval, hogy szólaljanak föl. Holnap beszél *Lengyel* Zoltán is, aki erejét rendelkezésére bocsátotta az obstrukciónak. A pártban egyébként nagy a panasz a miatt, hogy kevés kilátás van arra, hogy a *Kossuth*-pártot az obstrukció támogatására birhatják.

Az ex-lex-rendelet ellen. Mint *Kassá*ról irják, *Abaujtorna* vármegye törvényhatósági bizottsága november 4-én tartott közgyülésén tiltakozott gróf Khuennek az önkéntes adófizetések ügyében kiadott ismeretes rendelete ellen.

Bemutatkozás a minisztériumokban.

Budapest, november 5.

Ma *Tallián* Béla földmivelésügyi és *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszterek mutatkoztak be a vezetésük alá került minisztériumok tisztikarának. Mindakét miniszter a rokonszenves fogadást megköszönve, csak nagy általánosságban beszélt a magára vállalt feladatokról. *Hieronymi* hangsulyozta az ipari és kereskedelmi politika nagy fontosságát, mig *Tallián* Béla a földmivelés jelentőségét hangoztatva, az összes gazdasági ágak harmoniájának szükségét emelte ki.

Tallián Béla bemutatkozása.

Tallián Béla földmivelésügyi miniszter ma délelőtt féltizkor fogadta a földmivelésügyi minisztérium tisztikarát. A minisztert *Tormay* Béla miniszteri tanácsos, mint a tisztikar szolgálati időre legidősebb tagja üdvözölte:

Biztositotta az uj minisztert, hogy olyan tisztikar élére áll, mely szakismerettel, szeretettel, teljes odaadással szolgálta eddig is hazánk mezőgazdasági ügyeit. Kivánja, hogy az ég ura adjon neki erőt és szerencsét nagy föladatának megoldásához.

Tallián Béla miniszter erre hosszabb beszédet intézett a tisztikarhoz. Mindenekelőtt meleg szavakban emlékezett meg Darányi érdemeiről. Aztán igaz szivvel viszonozta a szives köszöntést. Én ugy tudom, s örömmel — ugymond — mondhatom, az egész ország ugy tudja, hogy önök a munka emberei!

Én is a munka emnere voltam mindig s ma is az vagyok! Ezen az alapon, azt gondolom, megértjük egymást s vállvetve fogunk nagy feladataink sikere érdekében dolgozni. A munkálkodás értékét személyválogatás nélkül, mindig méltányolni fogom, minden hivatalos és nemhivatalos dogokban mindenkinek, akár kis, akár nagy állásban van is, nyiltszivü jó embere leszek, s érdekükben minden igazságos dolgot megteszek. Ezzel szemben csak azt kérem, hogy továbbra is elismert lelkesedésükkel dolgozzanak velem, s az érintkezésben s mindenben legyenek hozzám teljes, őszinte bizalommal, mert csak az őszinteséget, a nyiltságot szeretem, mindazt ami ezzel ellenkezik, utálom.

Müködésem programmját talán nem itt kell első sorban kifejtenem, általánosságban elég talán azt jeleznem, hogy szem előtt tartva azt, hogy az államnak, mint a jó gazdának, takarékosnak kell lennie; az egymásra utalt *összes gazdasági ágak közötti harmoniának, a méltányos és jogosult érdekek kiegyenlitésének* gondos ápolása mellett mindig szem előtt fogom tartani azon jelentőséget és fontosságot, amelylyel a földmivelés és a földmivelők érdekei birnak.

Magam is gazdaember vagyok, tudom tehát tapasztalatból, hogy a gazdának, munkásnak hol s mi fáj; ösmerem, hogy milyen bajokkal, nehézségekkel kell megküzdenie s milyen irányban kell dolgoznunk. Igy már itt jelezhetem, hogy az egyes gazdasági törvényekben, amely részről vagy intézkedésről már a gyakorlati életben mindnyájan meggyőződtünk, hogy be nem

vált hibás vagy hiányos, pótolni, javitani, óhajtom, hogy addig is, mig egy-egy törvénynek a kodexszerü módositásával ellehet készülni, ne sujtsák ezek a dolgok a gazdaközönséget. Nem jelszavak, hanem az élet szükségletei s a gyakorlati tapasztalatok után indulok el és működésemben minden panaszt meghallgatok, minden tanácsot jó szivvel veszek, s minden ellenérvet megfontolok, s mindenkit, aki a mi dolgainknak munkása volt eddig, vagy társunk akar lenni abban, mindig szivesen s örömmel fogok látni.

Abban a meggyőződésben, hogy, tisztelt uraim, önök is osztják e nézeteimet, azt óhajtom még kiemelni, hogy bennünket nemcsak hivatalos eskü, a kötelesség, a bizalom köt össze. Bennünket, kiknek a földmivelés érdekeinek istápolása feladatunk, lelkünkben össze orraszt ennek a szent hazai földnek rajongó szeretete. Ez a szeretet vezesse mindig együttes munkánkat a haza javára! (Élénk éljenzés.)

Az üdvözlés után a miniszter az osztályfőnökökkel tanácskozott.

Hieronymi beköszöntője.

A kereskedelemügyi minisztérium tisztviselői kara ma délután 5 órakor tisztelgett *Hieronymi* Károlynál, az uj kereskedelemügyi miniszternél, gróf *Wickenburg* Márk államtitkár vezetésével. A tisztelgésnél megjelentek a minisztériumnak ugy központi, mint külső tisztviselői, szakosztályfőnökeikkel az élükön.

Gróf *Wickenburg* Márk üdvözölte a minisztert.

A tisztikart jóindulatába ajánlja. Tehetem ezt — ugymond — bátran mert ez a tisztikar ezt megérdemli. Legyen excellenciád meggyőződve arról, — *én teljes objektivitással beszélhetek, hisz kevés nap választ el engem attól, hogy ne legyek többé tagja ennek a tisztikarnak* — hogy nagyméltóságod ebben a tisztikarban megtalálja mindazt a talentumot mindazt a tudást és mindazt a hazafias jóakaratot, amelyre nagyméltóságodnak szüksége van, hogy a legnagyobb feladatokkal szemben is a kellő munkaerőt bürójában megtalálja. Isten adjon excellenciádnak erőt, egészséget nagy feladatainoz! (Élénk éljenzés.)

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a köszönet szavaival kezdte válaszát.

Én, ugymond midőn most küszöbén állok annak, hogy ennek a minisztériumnak vezetését átvegyem, tessék elhinni, hogy teljesen átérzem annak a feladatnak nagy sulyát, amelynek teljesitését és megoldását magamra vállaltam. Ismerem azoknak a felelősségternes kötelességeknek nagy halmazát, amelyek rám várnak. Sulyosak ezek a feladatok, mert hiszen az országnak anyagi érdekei terén alig van olyan ágazat, amelyet a kereskedelmi minisztérium ügykőre többé-kevésbé ne érintene. A közlekedési eszközök a maguk egész kiterjedésében a mezőgazdaságnak, iparnak és kereskedelemnek egyaránt éltető erői. Az ipari és kereskedelmi politika messze nagy kihatással van az ország érdekeire. Még sulyosabbá teszi ezt a feladatot az, hogy most, midőn az ország huzamosabb időn át különösen a termelés nagyon sok ágában kedvezőtlen viszonyok közt volt ennek a minisztériumnak a működésétől igen sokat várnak. Az igaz, hogy minden ország anyagi jóléte első sorban polgárainak életrevalóságától, szorgalmától és takarékosságától függ; de azt sem lehet kétségbe vonni, hogy az állam közreműködése szükséges arra, hogy a polgárok munkálkodása eredményes és gyümölcsöző legyen. (Igaz! Ugy van!)

De ezekkel a feladatokkal szemben egy ember, akármilyen ügybuzgósággal szentelje is magát azoknak, elégtelen. E minisztérium tisztikara minden egyes tagjának közreműködése egyaránt szükséges errre a célra; szükséges hogy mindenki a maga körében teljesitse egész odaadással és buzgósággal feladatát, mindig azzal a céllal, hogy az egésznek eredménye, az egésznek becsülete azáltal megóvassék. (Élénk helyeslés.) Ismeri a tisztviselők helyzetét, hisz maga is élete javarészét mint tisztviselő töltötte el és biztositotta a tisztikart, hogy senki nála jobban nem becsüli a szorgalmat és az odaadó munkásságot. (Éljenzés.)

Ebben az értelemben kéri teljes, odaadó ügyszeretettel párosult közreműködésüket. Ugy, ahogy ő legjobb erejét és tehetségét szenteli annak a feladatnak, amelyet magára vállalt, ugy kéri a tisztikart, támogassa őt hasonló szeretettel és ügybuzgalommal és akkor becsülettel meg fognak felelni a várakozásoknak. (Élénk éljenzés.)

A miniszter ezután a szakosztályok és a külső hatóságok főnökeit fogadta.

KÜLFÖLD

A wiesbadeni találkozás. Tegnap megtörtént a wiesbadeni találkozás, melynek messzehető politikai jelentőséget tulajdonitanak, mert a két uralkodó és külügyminisztereik állitólag minden nagy politikai kérdést megbeszéltek. E célból még a pétervári, illetőleg berlini nagyköveteiket is odarendelték. A megbeszélésnek főanyagát a keletázsiai és balkáni kérdések képezték.

A cár tegnap délután 4 órakor érkezett Wiesbadenbe. A pályaudvaron Vilmos császár a *hesszeni* nagyhercog, *Henrik* porosz herceg, gróf *Alvensleben* pétervári német és gróf *Osten-Sacken* berlini orosz nagykövet kiséretében fogadta. A német császár orosz dragonyos, a cár pedig német testőregyenruhát viselt. Alighogy a megérkezés szertartásán átestek, a német császár nyomban élénk beszélgetésbe bocsátkozott Lamsdorffal, a cár pedig Bülowval. A pályaudvartól a kastélyig 6000 katona állt sorfalat. A kastélyba érkezve, előbb átöltöztek, azután nemsokára udvari ebédhez ültek, majd a szinházba látogattak el. Szinház után az uralkodók a sort álló csapatok között hajtattak a vasutra, hol végighaladtak a Sándor-ezred diszszázadának élén. A cár elutazásakor az összes ott időző fejedelmi és egyéb személyiségek megjelentek a pályaudvaron. Az uralkodók ismételten megcsókolták egymást. Nyolcadfél órakor utazott el a cár a Sándor-ezred háromszoros hurrá-kiáltása között.

Edelsbach, november 5.

Vilmos császár 12 óra 55 perckor érkezett ide *Miklós* cár meglátogatására. A pályaudvaron Miklós cárt a *hessen* nagyherceg és *Henrik* herceg várta. A magas személyiségek kevés idő mulva folytatták utjukat *Wolfsgarten* felé.

Darmstadt, november 5.

Gróf *Bülow* birodalmi kancellár a nagyhercegi palotában szállt meg és rövidded azután *Lamsdorff* grófhoz ment reggelire. Reggeli után a két miniszter hosszasan értekezett. Este 7 órakor Bülow és Lamsdorff grófok Wolfsgartenbe mentek estebédre.

A porta válasza. A porta végre felelt a mürzstegi ellenőrző jegyzékre, s válaszát már meg is küldte Bécsbe és Pétervárra. A válasz számos *ellenjavaslatot* tartalmaz s kifogásokat tesz az osztrák-magyar-orosz reformjavaslatokra vonatkozólag. A *N. W. Tagblatt* szerint azonban Ausztria-Magyarország és Oroszország már kijelentették, hogy ezeket az ellenjavaslatokat nem fogadhatják el, hanem követelik a reformprogramm keresztülvitelét. S a szegény szultán és porta mit tehet egyebet, mint hogy végre is engedni fog. Erre vonatkozólag Konstantinápolyból a következőket jelentik. A portának a reformjegyzékre adott válaszát tegnap este közölték a magyar-osztrák és orosz nagykövetséggel. A válasz tartalma még nem került a nyilvánosság elé, de diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a válaszban bizonyos ellenvetések vannak a mürzstegi megállapodásokkal szemben. A helyzetbe beavatott köröket ez egyáltalán nem lepi meg, de azért kétségtelennek látszik, hogy a porta végtére mégis csak kénytelen lesz engedni. Magyarország-Ausztria és Oroszország nagykövetei kétségtelenül rajtalesznek, hogy a porta végleges döntését lehetőleg siettessék. Hir szerint a porta válaszában a reformkövetelésekre vonatkozólag különböző kifogásokat tesz. Utal azokra az akadályokra, melyek ezideig az ujitások keresztülvitelét akadályozták, majd hangoztatja a már megtett intézkedéseket és különböző inditványokat tesz.

Konstantinápoly, november 5.

Ausztria-Magyarország és Oroszország nagykövetségéhez tegnap érkezett a *porta válasza*, mely igazolja a reformmandátum átvételét és megállapitja, hogy a reformok egy része keresztül van vive. A reformok teljes keresztülvitelén megakadályozták a portát a bandák üzelmei. A porta nem pont szerint válaszol a reformkövetelésekre és a főpontokat hallgatólag mellőzi. Határozottan csak két pont elfogadásáról van szó és pedig a követelt adókönnyitésről és az ilave lefegyverzéséről. A választ teljesen ki nem elégitőnek, de nem visszautasitónak tekintik. A porta szemlátomást ajtót hagy magának a többi reformkövetelések elfogadására és az idevonatkozó dispozicióka nézve. A felelet teljesen megfelel a Yildizben uralkodó felfogásnak. A mértékadó miniszterek nagyobb engedmények mellett voltak. Ausztria-Magyarország és Oroszország nagykövetei átutalták a választ kormányaikhoz és az utasitásokat várják.

A bulgáriai választások. Bulgáriából nagyon gonosz hirek érkeznek a választásokról. A rendőrség hatalmasan szervezkedett az ellenzék elnyomására s a választások napján akcióba is lépett. Hogy mily eredménynyel, mutatják a választások, melyek a kormány nagy győzelmével végződtek. A választás napján az ellenzéki választók véres harcot vivtak a rendőrséggel. Tatar-Bazardsikban a választási harcban két rendőr elesett. A kormány erőszakos eljárása miatt az egész országban nagy a forrongás.

A középamerikai zavarok. A panamai földszoroson a dolgok veszedelmesen gabalyodnak. A kolumbiai köztársaságnak Isthmus tartománya (mely — mint neve is mutatja — éppen a földszoroson fekszik) mult kedden este kikiáltotta a függetlenséget. Mikor a kolumbiai kongresszus elvetette azt az engedményt, melyet egy előzetes szerződésben adott a kormány az Egyesült-Államoknak a panamaI-csatorna kiépitését illetőleg, az Isthmuson hatalmas ellenzék keletkezett. Az Isthmus-departement lakói természetesen nagyon érdekelve vannak a csatorna épitésénél s nagyon elégedetlenek voltak a kongresszus határozatával. Ezt az elégedetlenséget támogatták az észak-amerikai befolyások is. Most, hogy az Isthmus önálló köztársaságnak kiáltotta ki magát, természetesen az lesz a legelső dolga, hogy a csatornaszerződést megköti az amerikai Unióval. Egyelőre senki sem tudhatja, hogy ezen eseményeknél a washingtoni kormány mily szerepet játszott. Az ily esetekben semmit sem lehet bizonyitani s Washingtonban formálisan tagadják, hogy a panamai különválási törekvéseket támogatják. Ennek daczára azonban bizonyos, hogy az Unió igyekezni fog a zavarosban halászni. A columbiai kormány a lázadókat fegyverrel akarja leverni, ebbeli szándéka azonban könnyen hajótörést szenvedhet az Unió magatartásán. A vadonatuj kis köztársaságnak egyelőre csak *morális* támogatást igértek Washingtonból, azon ürügy alatt, hogy a forgalmat nem szabad zavarni s a kereskedelmet nem szabad kárositani, az azonban csak a kezdet. Később másképp is lehet segiteni s észak-amerikai hadihajóknak Közép-Amerikába küldése máris sejtetni engedi, hogy végeredményben ki lesz az igazi ur az Isthmuson.

A columbiai kormány és a fölkelők kormánya közt már meg is kezdődött az ellenségeskedés. A columbiai *Bogota* hadihajó bombázta Panamát, mely alkalommal tizenegy kinai munkás megöletett. A bombázás ellen *Ehrmann* amerikai alkonzul erélyesen tiltakozott, s ha ennek nem lesz eredménye, ha a *Bogota* tovább is lövetni fogja a várost, akkor az Unió utasitani fogja az oda éppen utban lévő *Boston* hadihajót, hogy egy *columbiai ágyunaszádot foglaljon le.*

Washingtonban az a nézet, hogy Panama bombázása megsértése a hadijogszokásoknak. A panamai vasut egyik vége a columbiai kormány, a másik vége a fölkelők birtokában van s ez még bonyolultabbá teszi a helyzetet. Az Unió utasitotta odaküldött tengeri haderejét, hogy az amerikai érdekeket minden ponton erélyesen védjék meg, a *Nashville* észak-amerikai ágyunaszád parancsnoka pedig kijelentette Colonban, hogy az *Unio nem engedi meg, miszerint a columbiai kormány a panamai vasuton csapatokat szállitson.*

Az Unio ezzel a beavatkozással igazat ad azoknak, akik attól tartanak, hogy Eszakamerika végre is ráteszi kezét az egész Isthmusra.

New-York, november 5.

Egy coloni távirat szerint a *Nashville* nevü amerikai ágyunaszáddal érkezett tengerészeket ismét visszahivták a hadihajóra. *Torres* ezredes, a coloni csapatok parancsnoka magára vállalta a rend fenntartását. Tegnap este teljes nyugalom volt. A vasuti vonatok rendben közlekednek.

A macedóniai forrongás. Egész Szerbiában és különösen Belgrádban számos macedon menekült tartózkodik, akik a kormánytól támogatást kérnek. A kormány lépéseket tett a portánál és a menekülteknek mentől előbb való visszatelepitését kérte.

A Combes-kormány válsága.

Budapest, november 5.

Dacára annak, hogy *Combes* miniszterelnök tegnap a kamarában győzelmet aratott, amennyiben megszavazták a rendelkezési alapot és a kultusz-költségvetést, a válság veszélye még mindig nincs véglegesen kizárva. Az egész további parlamentáris fejlődés most attól függ, hogy a kormány álláspontja a tan-kérdésben pontosan körülirassék a köztársasági csoportokban uralkodó véleménykülönbségekkel szemben ama elvi kérdést illetőleg, vajjon az állami tanmonopóliumot mondják-e ki, vagy a tanszabadságot. Egyelőre a szenátus közvetlenül a Falloux-féle oktatási törvény megszüntetése előtt áll, ami mai tanácskozásainak képezi tárgyát. Combes azon fáradozik, hogy a laikusoknak a tanügy terén való monopóliuma számára olyan formulát találjon, amely a „bloc" összes frakcióinak megfelelne. Tegnapra a kamara és szenátus köztársasági pártjainak közös értekezlete volt tervbe véve, hogy azon az oktatásügyre vonatkozólag megállapodásra jussanak. A képviselőház összes köztársasági pártjai hozzájárultak ugyan ezen közös tanácskozás tervéhez, de a szenátusnak *Waldeck-Rousseau* vezetése alatt álló csoportja visszautasitotta a képviselőház pártjaival való megállapodást.

Waldeck-Rousseau a közös tanácskozáson való részvétel ellen nyilatkozott; ő és hivei kijelentették, hogy hozzájárulnak a *Chaumié* által beterjesztett oktatási törvényhez, mely bár megszünteti a Falloux-törvényt, de nem mondja ki határozottan a kongregácionisták által folytatott oktatás teljes elnyomását. *Combes* és *Chaumié* között e kérdésben is, mint sok más kérdésben véleménykülönbség forog fenn. *Waldeck-Rousseau*, aki szerint *Combes* miniszterelnök tulságosan radikális irányt követ, Chaumié pártján van. A mérsékeltek *Chaumiét* szeretnék látni a kormány élén s nem

lehetetlen, hogy a mostani akciójuknak ez lesz a legközvetlenebb eredménye.

Páris, november 5.

A szenátus a *Falloux-törvény eltörlésére* vonatkozó javaslatokat tárgyalta. *Dupuy* Károly a *Falloux-törvény* elvét védi és a tanítás szabadságának szükségességét hangsulyozza. A szónok *Chaumié* közoktatásügyi miniszter javaslatának érdekében nyilatkozik, amely a tanítás szabadságát tiszteli. *Beraud* a Falloux-törvény eltörlését követeli, mert a bezárt kongregációs-iskolákat ujra megnyitották. *Chaumié* javaslatát a szónok elégtelennek mondja. Gourju a tanítás szabadságát védi. A vitát holnap folytatják.

Páris, november 5.

A *szenátus* köztársasági csoportjának vonakodása következtében, hogy a kamara többségi csoportjaival a középiskolai oktatásnak a kormányjavaslaton tulmenő reformjáról tárgyalásokba bocsátkozzék, a szenátus demokrata baloldalának küldöttsége felkereste a miniszterelnököt, hogy vele az ezáltal teremtett helyzetet megbeszélje. E tárgyalás eredményéről hivatalos közleményt nem adtak ki, de politikai körökben hire jár, hogy Combes sajnálkozását fejezte ki a szenátus köztársasági csoportjainak vonakodása felett, melyet főleg elődjének, *Waldeck-Rousseau*nak befolyása idézett elő és egyuttal kijelentette, hogy a közoktatásügyi miniszter a szenátusban ma a Falloux-törvény eltörlése és a középiskolai oktatás reformja tárgyában meginduló vita folyamán a kormány törvényjavaslatát védelmezni fogja. Azt hiszik, hogy az általános vita alatt az egyes csoportok tárgyalni fognak a kormánynyal, hogy megegyezést hozzanak létre a javaslat különböző cikkei tekintetében és hogy egyelőre be fogják érni a Falloux-törvény eltörlésével és azután a javaslat többi pontjaira nézve elnapolják a vitát. Az ellenzéki sajtó élénk megelégedését fejezi ki Waldeck-Rousseau beavatkozása felett, aki nyilván nem akarta megengedni, hogy a kormány mindenben alárendelje magát a kamara szélső csoportjának. Az ő állásfoglalása a helyzetet meglehetősen bonyolodottá tette. A kabinetet most a szenátusból fenyegeti veszedelem. Másrészről több radikális lap igen élesen támadja *Waldeck-Rousseaut* és utal arra, hogy néhány hónap előtt kisérletet tett, hogy néhány kongregációt megmentsen, most pedig a kongregacionista középiskolákat törekszik oltalmazni.

Páris, november 5.

A kamara jóváhagyta az igazságügyi költségvetést és *254 szavazattal 248 ellenében* elfogadta *Dejeante* képviselő javaslatát, mely szerint az igazságügyminisztérium előirányzatából 100 frankot törlésbe hozzanak, hogy ezáltal kifejezést adjanak annak a kivánságnak, hogy *a bírói termekből a feszület eltávolitassék.*

HIREK

Harc a tudomány ellen.

Lueger sötét csapata a diadal mámorában uszik. Pusztitó hadjárata a kulmináció pontjára emelkedett. Ürügyet talált a tudomány nyilt megtámadására. A földalatti aknákból napfényre merészkedik és annyi szomoru, emberszégyenitő harc szinhelyén: az alsóausztriai tartománygyülésen ront neki a világosság egyik legdusabb forrásának: a medicinának. Az emberiség legnagyobb áldásának: a gyógyitás müvészetének. Az ürügy, melylyel erre a vakmerő támadásra vállalkoztak: Luegerék demagógiai ügyességének meggyőző, de hatásában elszomoritó bizonyitéka. Mint egész működésük: a tömegek tudatlanságában gyökeredzik. Mert csak a tanulatlanok hiszékenységére és naivitására épitve, merik hirdetni, hogy a szeretet készteti őket a viviszekció megtámadására, az orvostudomány lebecsmérlésére, eredményeinek tagadására. Milyen olcsó, de milyen hatásos frázisok: az ő fegyvereik! Milyen jól tudják, hogy a szegénynek, a nyomorgónak, az alamizsnából tengődőnek semmivel sem lehet olyan könnyen a szivéhez férni, mint mások szenvedéseinek rajzolásával. És véresszáju, öblös hangu demagógok rikitó szinekkel festették az élve felboncolt nyulak szörnyü gyötrelmeit, a szegények hulláinak borzalmas megcsonkitását, az ingyenes betegeken végzett hajmeresztő kisérleteket, azt a szörnyüséget, hogy a kórház asszonyait, kik gyermeket hordanak szivük alatt, beoltják himlőméreggel, hogy egy hires professzor negyven fillérjével vásárolja össze a hullák fülkagylóit, hogy a szegény ember holttestébe a legocsmányabb kórságokat oltják bele és ezer más olyan felháborító kegyetlenséget és alávalóságot, mely a leghirhedtebb rémregényiró fantáziáját is megszégyenitené . . .

A saját hangjától mámoros, a maga fantáziájának vad szineitől megrészegedett szónok a paroxizmus legmagasabb fokán sem feledkezik meg azonban céljáról . . . Hátha mégis gondolkozik a bámész tömeg, hátha mégis megszólal józan esze? Nem, nem, ennek nem szabad bekövetkeznie, és aggodalomtól rekedtes hangon üvölti el a csattanót: És tudjátok-e, hogy kik azok az orvosok, akik mindezeket a borzalmasságokat elkövetik? Ha nem találjátok el, hát megmondom: Zsidók, zsidók! A minden bajnak és szerencsétlenségnek ezek az örök kutforrásai . . . Zsidók, kik csak keresztények fülét vágják le, csak keresztények hulláit fertőzik meg, csak Krisztus követőit csonkitják meg . . . Ki az egyetemről a zsidókkal, nyulak és emberek e megkinzóival, ki velük a karból, ki Bécsből és ki az egész világból! A meggyötrött nyulak és az emberszeretet szent nevében . . .

Igy ni! Most már összegyülhetnek az egyetem kapacitásai, a bécsi orvosi kar kitünőségei a Ferenc József-Vasut szállójának disztermében, most már cáfolhatják a szemenszedett rágalmakat és hazugságokat: a tömeg se nem hall, se nem lát, csak gyülöl, gyülöl engesztelhetlenül! Mit ért az a tudós fejtegetésekből, a megvádolt tanárok higgadt védekezéséből, mit a statisztikából, mely a maga meggyőző némaságával azt bizonyitja, hogy éppen a meghurcolt szülészeti klinikák apasztották le a gyermeklázban megbetegedtek halandóságát hét százalékról 0·3 százalékra, hogy a bécsi kórházak orvosai diadalmasan küzdöttek meg a himlő, a tifusz, a difteritisz és sok más ragadós betegség szörnyü csapásával.

És hirdethetik immáron a tudomány bajnokai, hogy a viviszekció nem az a rettenetes szörnyüség, aminek a sötétség lovagjai rágalmazzák, hanem éppen olyan és éppen ugy végrehajtott mütét, mint az, melyet az orvos életmentés céljából kénytelen a betegen végezni. Bizonyithatja, hogy a konyhán, vágóhidon, vadászaton, utcán sokkal jobban meggyötrik az állatokat, mint a tudomány mühelyeiben; hogy a viviszekcióval kezdődik az orvostudomány győzedelmes előrehaladása, hogy neki köszönhető a galvanizmus felfedezése, hogy forrása a vérkeringés, az emésztés, az agymüködés, az anyagforgalom élettanának, az aszeptikus sebkezelésnek, az egész szerumterapiának, a veszettség elleni oltásnak és mindannak, ami a modern orvostudomány iránt csodálattal és tisztelettel tölt et bennünket . . .

Mindezek a fejtegetések hatástalanul hangzanak el, a bennük felszinre kerülő fogalmak sulyát nem birja el a tömegnek értelme, az csak a megcsonkitott, fületlen hullákon függ lelki szemeivel, annak lelkét csak az a tudat marcangolja, hogy a szegényt halálában is megcsufolás éri, és hogy a szelid nyul, az ártatlan galamb szörnyü kinok között vergődik a zsidó orvos kése alatt . . . Luegerék pedig az öröm mámorában usznak! Sulyos csapást mértek a tudományra, legnagyobb ellenségükre, a világosság földi napjára és még hozzá a zsidón keresztül! Az éles szembe, mely olyan kellemetlen tekintettel szegeződött titkos miveikre, port és sárt szórtak és talán közel immáron az idő, mikor egészen megvakitják, és ők fesztelenül dolgozhatnak a sötétség birodalmának megalapozásán. De tán még korai az öröm, Lueger fekete hordái! . . . Abból a szemből kihull a por és kihull a sár, mert benne az intenzív világossága tükröződik. És annak a szemnek figyelmeztető, szemrehányó tekintete delejes erővel szegeződik a haladás és világosság pihenő bajnokaira . . . És szörnyü, engesztelhetlen harcra szólitja őket . . . Luegerék támadása ugy fog reájuk hatni, mint a végveszedelem idejében körülhordott véres kard. A szabadelvüség minden barátja megrettenve kap fegyvereihez . . . Tudja immáron, hogy nem szabad tovább vesztegelnie, hogy a megtámadott tudományban veszedelemben forog mindaz, amit az emberiség évezredes küzdelmekkel kivivott, mindaz, ami nagy, ami szent és felséges, ami az embert ember-voltának, méltóságának és magasztos hivatásának tudatára emelte . . .

A megtámadott tudomány védekezni fog. Védekezni a benne rejlő isteni, minden akadályt letipró erejével . . . Harcra hivó szózata mennydörgésként dördül át a Lajtán, hogy meghallják itt is, ahol már fiók-iskolája van Luegerék sötét tanainak . . .

Roboz Andor.

A kolozsvári szigorlatok.

Az uj kultuszminiszter urnak hirtelen akad alkalma arra, hogy megregulázza a professzorokat. És pedig Magyarország legelső felső iskolájának professzorait, a budapesti egyetemi tanárokat. Az elődd, Wlassics Gyula még nem lesz ujra professzor akkoráig, amikor erre a leckeadásra alkalom nyilik. Ilyenformán még pikantéria is akadna ebben a nagyon komoly dologban. — Mindenesetre azonban meglátjuk majd, hogy mi a tanszabadság? Változott-e valamit izomban, erőben, amióta a hold-utcai feketés szürke s egy kis uj festésre már nagyon rászorult házból Wlassics Gyula kitette a lábát.

Az egyetem professzorainak panasza van. A joghallgatók Kolozsvárra járnak szigorlatozni. Itt hallgatják a professzorokat s aztán, amikor számot kellene adni a tudományukról, leszaladnak Kolozsvárra. Ott is van tudniillik egyetem s a mi egyetemünk professzorainak panaszos akciója valami olyast sejtet a sorok között, hogy a kolozsvári egyetem olyan a főiskolák között, mint azok az urfi-iskolák, amelyekben könnyü a vizsga. Nem mondják ezt a budapesti professzorok, csak egy finom árnyalatban sejtetik. Tudniillik akciójukban olyat is állitanak, hegy ez a Kolozsvárott való szaladgálás a végeredményében immorális is. Immorális, ha valaki másutt vizsgázik, mint ahol magába szedte a tudományt? Igy nem értjük a dolgot. Tehát ugy kell érteni, hogy aki nem tud eleget Budapestnek, az eleget tud Kolozsvárnak. S odaszalad — és ez az immorális. — Olyan határozatot akarnak tehát hozatni a kulturminiszterrel a professzorok, amelynek értelmében a szigorlatokat azon az egyetemen kell letenni, amelyen a szigorló több félévet hallgatott. Ha pedig — és most bölcsesség következik — egyenlő volna mindkét egyetemen a félesztendők száma, ott kell szigorlatoznia, ahol az első vizsgát kiállotta.

Ilyenformán a budapesti egyetem semmiféle rövidséget nem szenved. A kolozsváriak eddig se jöttek Budapestre szigorlatozni, ezután se jönnek, de itt maradnak a budapestiek. Nem gondolunk erre első sorban, de de ugy áll a dolog, hogy ez a megoldás üzleti tekintetben is igen előnyös. A szigorlatnak dija van — s itt marad a pénzecske, ahol tudvalevőleg nagyobb a drágaság. Hogy pedig a kolozsvári egyetem tanárai számára megcsappan a szigorlati pénzek summája, hát azért fájjon a kolozsváriak feje. — S ha a tanár urak a Kolozsvárott való szigorlatozás ellen azzal az árgumentummal kopogtatnának be a kultuszminiszterhez, hogy ezáltal rövidséget szenvednek a jövedelmeikben, hát az még érthető volna. Kissé tulságosan gyakorlati álláspont ugyan professzorhoz, hanem a professzornak is kell a pénz. S ezt lehet akceptálni is, meg nem is. — Az azonban semmi rokonszenvre se számithat semmi józan ember részéről, amivel véknyan, szegényesen körültámogatják azt a fura akciót.

A tudomány nem kizárólagos tulajdona a budapesti egyetemnek. S a tudomány Ko-

lozsvárott is az az érték, ami a fővárosban. S hogy valaki hol bizonyitja be a jogi készültségét, az igazán mindegy. A fődolog az, hogy az a készültség valóságos komoly munka eredménye legyen. S ebben a tekintetben a budapesti egyetemen nagy a lutrizás. Öt-hat professzor ad elő ugyanannyi elméletet. Persze csak igen kevés a maga agyában megszülettet. S a véletlen, a szerencse vagy balszerencse dolgozik abban, hogy a szigorlatra ki melyik professzor elé kerül. No meg az is, hogy a professzor ur milyen kedvében van. S hogy vicces-e vagy mogorva. Ennyi eshetőséggel nem képes számolni a diák s megy Kolozsvárra. Ott kevesebb a tanár, nem kell annyi mindenféle izléssel, hangulattal, egymással homlokegyenest ellenkező vizsgálati metódussal számolni. De nem is lehet átmenni a szigorlaton egy-egy vicces tanár urnak tetsző elmésség árán.

Akinek nincs meg a rátermettsége, az elbukik Kolozsvárott is, de egész bizonyosan azért bukik el, mert nem tud eleget. Budapesten ezt nem lehet mindig egész bizonyosra megállapitani.

(Th.)

Budapest, november 5.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Október 31-ikén uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** *Gyurgyevics* Vazul horvát-szlavon-dalmát tartománygyülési elnök ma Bécsből Zágrábba utazott.

— **A király megörökitett hangja.** Az osztrák tudományos akadémiának könyvtári és levéltári bizottsága, amely tudvalevőleg nemrég fonográf-osztatyt létesitett, ülést tartott s ott bemutatták azokat a lemezeket, amelyek *Ferenc József* király hangját örökitik meg az utókor számára. Az ülésen meg is szólaltatták a fonográfot és a *király* szava meglehetősen tisztán hangzott. Az egyik lemezre a következőket mondotta a király:

Valóban örvendetes azt a haladást megfigyelni, melyet az utóbbi évtizedekben a tudomány a technikával karöltve felmutat. A távirásban a jeleket felváltotta a telefon, mely közveliti az előszót és ime, sikerült a fonográf utján a hangot megörökiteni, hogy évek multán a késő utódok is meghallhassák. Ha nem sikerült is eddigelé ennek a készüléknek a szerkezeti nehézségeit teljesen leküzdeni, azért mégis nagyértékü vivmány, hogy az elmult idők nagyjainak hangját, bárha tökéletlenül, meg lehet őrizni az utókor számára, a hangjukat, annak csengését, beszédmódjukat, ugyszólván történelmi ereklyeként meg lehet óvni az enyészettől, mint valami szobrot vagy arcképet. Ugy hallom, hogy a tudományos akadémia hazánk valamennyi tájszólását össze akarja gyüjteni fonográf utján; ez olyan munka, mely mindenesetre megérdemli a fáradságot.

A másik lemez azokat a szavakat adta vissza, amelyekkel a *király* megköszöni a tudományos akadémiának, amiért megőrzi hangját az utókor számára.

A bizottság ülésén bejelentették, hogy *ő felsége*, miután beleszólt a fonográfba, hallani kivánta a mondottakat s meg volt elégedve, bárha egészen más hangon adta vissza a fonográf a szavakat, mint várta. A fonográf-bizottság bemutatta a királynak a különböző tájszólásokat is, amelyek iránt ő felsége szintén nagy érdeklődést mutatott.

— **Tisztelgés Berzeviczy Albertnél.** *Berzeviczy* Albert vallás s közoktatásügyi miniszter, aki elnöke volt a hazai muzeumok és könyvtárak intéző bizottságának, a Muzeumok és Könyvtárak Országok Tanácsának, ez álásrót leköszönt. Az országos tanács holnap, pénteken 3 órakor Rákóczi Szilárd-utca 2. szám alatti helyiségében *Fraknói* Vilmos püspök elnöklete alatt rendkivüli ülést tart s ez ülésből az országos tanács testületileg fog tisztelegni *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél. Az *Országos Torna-Szövetség* szintén tiszteleg az uj közoktatásügyi miniszternél, aki a szövetség elnöki állásáról lemondott.

— **Lónyay Stefánia grófné Bécsben.** *Bécs*ből táviratozzák, hogy gróf *Lónyay* Elemérné ma este férjével együtt a keleti express-vonattal Luzernből Bécsbe érkezett. Egy szalonkocsiban, ágyban fekve tette meg az utat a grófné. Az állomason *Chrobak* tanár, a nagynevü ginaekológus várta a grófnét, akit az önkéntes mentők hordágyon kiemeltek a kupéból és egy mentőkocsin az Imperial fogadóba vitték. A grófné, aki kendőkkel volt körülcsavarva, nagyon halavány, arca szenvedést árul el.

— **A hivatalos lap uj szerkesztője.** Egy napilap hirével szemben félhivatalosan jelentik, hogy a hivatalos *Budapesti Közlöny* szerkesztői állására nézve ujabban intézkedés nem történt.

— **Páris és Budapest.** A dolog ott kezdődik, hogy a mi szép fővárosunk irtván az utcák csunya neveit, a *Zsibárus*-utcát elkeresztelte *Páris*-utcának. Ez az átalakitás természetesen tradició-rombolással járt. A Zsibárus-utcának apáink adták meg a maga nevét, annak idején persze alapos okkal. S ez az utca akkoriban meg is érdemelte a nevét, manapság azonban elévült alaposan ez az elnevezés.

— Miért Zsibárus-utca? — kérdi álmélkodva a már egészen uj és tájékozatlan nemzedék, amely nem igen bujja a városok régi históriáit.

És városszépitő uraink méltányolva ezt az álmélkodást meg is keresztelték ezt a keskeny belvárosi utcát, megadván neki dijmentesen a sokkal elegánsabban hangzó *Páris*-utca nevet. Ez már jobban illik hozzá, az előkelő bérpalotáktól szegélyezett és szép üzletekben, de különösen kedves kis masamód boltocskákban bővelkedő sikátor igy sokkal stilszerübb, a kalitkaajtókból kikandikáló ifju masamódlánykák igen közel rokonságot tartanak a Szajna-menti város hasonló foglalkozásu grizettjeivel. Denikve, a *Zsibárus*-utcából *Páris*-utca lett s ezzel napirendre lehetne térni az eset fölött, ha folytatása, jobban mondva visszhangja nem kerekedett volna váratlanul. Az történt ugyanis, hogy Páris városa is tudomást szerzett erről a legujabb sikeréről és hamarjában reagált reá. Egy mai távirat számol be arról, hogy *Deville*, a párisi községtanács elnöke bejelentette a tanácsnak a dolgot s arra nyomban felállott egy tanácsos és inditványt tett.

— Inditványozom — mondotta emelt hangon — hogy a rokonérzés e bizonyságának elismeréséül nevezzük el városunk egyik terét Budapest nevéről.

Ő, jól esik olvasnunk ezt a telegrammot. Olyan érzéssel olvassuk, mintha meleg, bársonyos kezek simogatnának bennünket. Tehát még sem vagyunk már az a barbár Kelet, amelyet csak gulyásáról, csikósáról, gatyájáról és ismernek. Tudomása van a müvelt, a nagyszerü, az elegáns Párisnak arról, hogy mi sem vagyunk utolsó főváros a sok főváros között. Comme il faut, jó társaságbéli főváros vagyunk, akivel érdemes már egy szalonba járni és szép udvariasságokat kicserélni. Követségeinkben, konzuli hivatalainkban szerte a világban ugyan még nem domborodott ki kellően nemzeti jellegünk, zászlónk és magyar beszédünk ezekben a bürökban olykor-olykor még különös kezelésben részesül, de se baj most már, majd másképp lesz ez is. Ország-világ tudni fogja, hogy Páris nem röstel velünk karöltve sétálni a nagy városok korzóján. Őszintén szólva, ez nagyon, nagyon jól esik árva lelkünknek.

— **Tanitói jubileum.** A főváros tanügyének egyik kiváló munkását, *Linder* Károly elemi iskolai igazgatót szeretettel ünnepelték tegnap kartársai 40 éves tanitói jubileuma alkalmából. Az érdemes igazgató ünneplésén a főváros részéről gróf *Festetich* Géza tanácsjegyző volt jelen. A III. kerületi iskolaszék részéről *Benedek* Sándor közigazgatási biró, mint az iskolaszék elnöke megható szavakkal jellemezte a jubilánsnak különösen a magyarositás terén szerzett érdemeit. A tanitótestület részéről *Reisinger* Gyula tanitó üdvözölte a jubilánst. Üdvözölték még: a III. kerületi és a budai tanitótestület, a tanitók segitő egyesülete, továbbá a vallástelekezetek lelkészei. Linder Károly negyven év óta állandóan annál az egy iskolánál müködött s Ó-Buda megmagyarosodása körül sikeres munkásságot fejtett ki.

— **Uj egyetemi magántanárok.** A tudományegyetem tanácsa tudomásul vette magántanári képesitését dr. *Rathonyi Reusz* Frigyesnek a központi idegrendszer élettanából dr. *Angyal* Pálnak, az anyagi büntetőjog magántanárának a bünvádi perjogból és dr. *Tegze* Gyulának a jog- és állambölcseletből. Az uj magántanárok a közoktatásügyi miniszter jóváhagyása után a második félévben megkezdik előadásaikat.

— **Deák Ferenc emlékezete.** *Esztergom* város közönsége mai közgyülésében ünnepelte Deák Ferenc születésének századik évfordulóját. Az ünnepi beszédet *Vimmer* Imre polgármester mondotta. *Földváry* Imre városi főügyész inditványára egy nagyobb utcát Deák Ferenc utcának neveztek el.

— **Alapitványi helyek.** A főváros tanácsa, az *Izraelita Sikelnemak Országos Intézet*ében megüresedett egyik alapitványi helyet *Prohászka* Józsnak adományozta. Az intézet alapitóinak végrendelete értelmében a fővárosnak jogában áll az intézetnek két budapesti születésü keresztény gyermeket kiképzés végett átadni. Az intézet önnállása óta a főváros ezt a jogát most ötödször gyakorolta. A *Jósziv-Egyesület* egyik megüresedett alapitványi helyét *Margala* Győzőnek egy budapesti keresztény gyermeknek adományozta. Az egyesület ugyanis az intézetben lévő két alapitványi helyét valláskülönbség nélkül töltheti be.

— **Magántanári előadás.** Dr. *Berend* Miklós 7-ikén, szombaton délben 1/41-kor tartja magántanári próbaelőadását a II. számu belklinikán. A magántanár *A csecsemők védelméről tuberkulózis ellen* cimen fog ezuttal előadni.

— **A német császár egy mondása.** *Prágá*ból jelentik: Néhány nap előtt nagy feltünést keltett Vilmos német császárnak a katholikusokról tett egy állitólagos nyilatkozata. A lapok hosszasan foglalkoztak vele s megnevezték azt is, akinek a német császár állitólag mondotta. A hiresztelés szerint Vilmos császár páter *Corneliushoz*, az Aemaus-apátság főnökéhez, igy szólott volna:

— Önök, katholikusok minket protestánsokat, pogányoknak tartanak.

Páter Cornelius ma, mint Prágából jelentik, megcáfolja azt a hiresztelést és kinyilatkoztatja, hogy ilyesmiről *Vilmos császár* nem beszélt vele.

— **A szerb király lemondása.** *Péter* király nem akar éppen lemondani, mert hiszen csak öt hónap óta uralkodik s a civillistát sem lehet egykönnyen otthagyni, de már pedzik az ő lemondását. A *Beogradszki Novoszti* tegnapi cikkének ez volt a fölirata: „*Péter király a lemondása előtt*," s a lap makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy pár nap óta Belgrádban nagyon kezdenek beszélni a király lemondásának szándékáról. A ravasz kis *Novoszti* hangulatot igyekszik kelteni bizonyos irányban. A királynak megszaporodtak a gondjai. Ezentul, az államügyek elintézése mellett, azt is kell dementáltatnia, hogy lemond. Amiuthogy ezt máris megtette. Ma érkezett belgrádi távirat szerint hivatalosan merő koholmánynak jelentik ki a *Novoszti* hirét.

— **Az inzultált gróf Erdődy.** *Zágráb*ból táviratozzák, hogy a diákok tegnap este inzultálták gróf *Erdődy* Istvánt, az ismert nemzetipárti képviselőt. A tüntető egyetemi hallgatók megverték a grófot a klubhelyiség előtt, s mikor onnan kijött, szidalmazták és tettleg is inzultálták volna, de a rendőrség még idejekorán érkezett és szétverte a diákokat.

— **Reformok a fővárosi népiskolákban.** A pedagógiai körök régóta foglalkoznak a népiskolai oktatás átformálásának gondolatával. A tervezett reformok sulypontja a tanitás elméleti részére esik. Kezdik látni, hogy az elvont fogalmakból, az akadémikus értékü ismeretekből tulságosan sokat töltenek a pedagógusok a gyermek fejletlen lelkébe. És ezzel szemben elhanyagolják a tanitás gyakorlati oldalát, holott éppen erre kellene a legtöbb gondot forditani, mert az értelmet is jobban fejleszti, az életben való helytállásra is inkább előkészit. Az uj tantervnek tehát az a főcélja, hogy a gyermeket mindenekelőtt vezessék rá a helyes látásra, ápolják benne a megfigyelőképességet és tanitsák meg a fölfogott dolgok világos kilejezésére és célszerü értékesitésére.

Ezek a szempontok vezetik a főváros közoktatási ügyosztályát is, mely dr. *Báróczy* István tanácsos vezetése alatt most dolgozik egy reformtervezeten a hatáskörébe tartozó iskolák számára. Az előirt tananyagot az ügyosztály a főváros sajátos viszonyaira való tekintettel szándékozik átdolgozni, ami nagyon praktikus dolog. Kiterjeszkednek a reformok arra is, hogy a tanulók lakásváltozásával járó iskolaváltoztatások ne zavarják a tanitás egységét. De legfontosabbak az elemi iskolai oktatás egész szellemére tartozó ujitások. Sulyt helyez az ügyosztály arra, hogy a népiskola első osztálya szerves folytatása legyen az óvóiskolának. A nevelési rendszer főelemül a szeretetet jelöli meg. Kedves játékokkal, szórakozásokkal kell megkedveltetni a tanulást. Az alsóbb osztályokban folytonos szemléltetéssel, a közvetlen környezet dolgainak a magyarázatával foglalkoztassa a tanitó a gyermekek értelmét. Be kell szüntetni a kényszertanulást, szoktassák rá a gyerekeket, hogy kedvvel és érdeklődéssel tanuljanak. Ébresszen a tanitó a növendékeiben kiváncsiságot a tanitás anyaga iránt. A felsőbb osztályokban a nemzeti és gazdasági életre is rá kell irányitani a tanulók gondolkozását. A jövő hónapban kiosztják a tervezetet a fővárosi elemi iskolák közöit, hogy a végrehajtásra hivatott tanitók is hozzászólhassanak. A végleges utasitásukat a tanitók véleményének megvallgatása után fogják csak megszerkeszteni és ezekhez képest uj tankönyveket fog iratni az ügyosztály.

— **Titkos tanácsosok esküje.** *Bécs*ből táviratozzák, hogy *Vörösmarty* Béla a Kuria alelnöke és *Oberschall* Adolf a tábla elnöke ma délelőtt tizenegy órakor tették le a titkos tanácsosi esküt a *király* előtt. Az ünnepi aktusnál gróf *Goluchowski* külügyminiszter képviseletében báró *Burián* közös pénzügyminiszter, gróf *Adelsberg-Traun* főkamarás képviseletében gróf *Paar* főhadsegéd segédkezett. Az esküminta *Berger* külügyminiszteri udvari tanácsos olvasta föl.

— **Az egyetemi sakkverseny.** Az Egyetemikör sakversenye előkelő közönség jelenlétében kezdődött meg kedden este a kör helyiségében. A vendégeket *Lakatos* Dezső alelnök üdvözölte, majd *Gulyás* József sakkbizottsági elnök rövid beszéd után felolvasta a sakkszabályokat. Ezután megkezdték a versenyt, amelyben harmincan vesznek részt. A verseny minden este 6 órakor kezdődik és 20 fillér belépti-dij mellett a közönség is végignézheti.

— **Szerencsetlenség a lóversenytéren.** A carlshorsti lóversenyen, mint Berlinből táviratozzák, ma sulyos szerencsétlenség történt. *Auer* hadnagy, az ismert urlovas, az akadály ugratásnál lezuhant, bordatörést szenvedett s a tüdeje is megsérült. A sulyosan sebesült hadnagyot eszméletlenül vitték el a versenytérről.

— **Sándor király hagyatéka.** Sándor király már rég ott nyugszik a belgrádi temetőben az Obrenovicsok sirboltjában, de pénzügyei még mindig itt kisértenek. *Belgrád*ban, onnan érkezett hirek szerint, általános feltünést kelt, hogy Sándor király hagyatékára nézve a legnagyobb hitelezője a *Wolga-Kama*-bank, még nem jelentette be igényeit. A bank követelése körülbelül *két és fél millió* rubel, amely mindeddig nem nyert fedezetet. Azt hiszik, hogy a bank nem is fog a hagyaték ellen fellépni, hanem csakis Sándor királynak eddig ismeretlen *kezesei* ellen fogja követelését érvényesiteni. Különben is Obrenovics-párti körökben ugy hirlik, hogy *Natália* királyné maga fogja kifizetni Sándor király összes adósságait, de épp ezért magának követeli az egész hagyatékot. Natália a hagyatékhoz tartozó konakbeli mükincseket a muzeumoknak szándékozik odaajándékozni. Eme mütárgyak között kiválóak azok a keleti régiségek, amelyeket Milán damaszkuszi és jeruzsálemi utazásai alkalmával vásárolt. Ez az utazás körülbelül két és fél millióba került. Azt hiszik, hogy a meggyilkolt királyi párnak valamennyi osztrák-magyar hitelezőjét ki fogják elégiteni és ez különösen Dumba osztrák-magyar belgrádi követ erélyes közbelépésének köszönhető.

— **Halálozás.** *Bánhegyi* József nagyiparost ma délután helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra a kerepesi-uti temető halottas házából. A végtisztességen ott voltak: Nagy Ödön, a kereskedelmi és váltótörvényszék elnöke, Barna Károly, a Hitelbank igazgatója, Jármai Gyula igazgatóhelyettes, dr. Domony Mór, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatója, Szécsi Lajos, a Fővárosi Egyesült Takarékpénztár igazgatója, Neuschloss Marcel királyi tanácsos, Saxlehner Andor főkonzul és öcsése Kálmán, Radocza János, a Kereskedelmi Testület képviseletében Hüttl Tivadar elnök, gárdonyi Neumann Frigyes alelnök, dr. Dalnoky Béla jogtanácsos, Szávoszt Alfonz titkár és majdnem az egész igazgatóság, a Kereskedelmi Kórház képviseletében Feder József igazgató és Bartha főorvos. Érsekujvár küldöttségét Kukán Imre polgármester és Galgóczy főjegyző vezette. A külföldről ifjabb Macht Ferenc, ifjabb Bondy Jakab nagyiparosok, Weszely János a Schneck és Kohlberger, Popper György a Weltsch Gottfried céget képviselte. A beszentelést *Novák* Antal plébánoshelyettes végezte.

Blumenfeld Arnold fővárosi kereskedő neje, Janka, tegnap rövid szenvedés után elhunyt. Temetése holnap délelőtt lesz az izraelita sirkert halottas házából.

Sulyos csapás érte dr. *Szántó* Manó fővárosi orvost és nejét. Egyéves *Gyurika* nevü fiacskájuk e hó 4-ikén Budapesten meghalt.

Vértesi Palika, Vértesi Zsigmond kis fia e hó 3-ikán 7 éves korában Budapesten meghalt.

— **Tanulószobák az Egyetemen.** A tudományegyetemen az ifjuság mozgalmat inditott abból a célból, hogy a szegény egyetemi hallgatók a tantermekei a hivatalos előadási időn kivül is használhassák. Az ifjusági egyesületek elnökei ma megjelentek ez ügyben a rektornál és memorandumot adtak át neki, melyben részletesen kifejtik azt a kérésüket, hogy a tanács engedje át az Egyetem tantermeit tanulószobák gyanánt a szegény egyetemi hallgatóknak. A rektor megigérte, hogy az ifjuság kérését támogatni fogja a tanács előtt,

— **Házasság.** *Lukács* László m. kir. pénzügyminiszter és nejének Lukács Jolánnak leányát *Jolánka* kisasszonyt eljegyezte dr. *Staller* Károly pénzügyminiszteri segédtitkár.

Banet Viktor postatakarékpénztári tisztviselő november 11-én esküszik örök hüséget *Kohut* Jolán kisasszonynak, *Kohut* Antal leányának Soltvadkerten.

Szendrő Gyula eljegyezte *Friedmann* Gizuska kisasszonyt Budapestről.

— **Tolvaj egy hercegi palotában.** *Berlin*ből jelentik, hogy *Albrecht* porosz herceg palotájában tegnap este vakmerő tolvaj járt, aki a kapu felügyelőjére rálőtt és sulyosan megsebesitette. A felügyelő este nyolc óratájban gyanus zajt halott. Utánajárt a dolognak és megpillantott egy embert, aki nyilván azzal a szándókkal, hogy betörést kövessen el, belopódzott a házba. Amikor ez az ember látta, hogy fölfedezték, *háromszor rálőtt a felügyelőre*, aztán elmenekült. Ugy látszik, hogy a betörő nagyon jól ismerte a palota helyiségeit és alkalmasint régebben alkalmazva is volt ott. A felügyelő nem tudja leirni a tolvajt, aki menekülésközben ellopta a kapus takarékpénztári könyvecskéjét és ezüst óráját.

— **A tegnapi vasuti karambol.** A ferencvárosi pályaudvar közelében tegnap történt vasuti szerencsétlenségre vonatkozólag az államvasutak igazgatósága a következő hivatalos értesitést adta ki: A 906. számu személyvonat, amely reggel 7 óra 15 perckor indult Budapest—keleti pályaudvarról Zimonyba, e hónap 4-én, a blockjelzés téves értelmezése folytán nekiment egy Budapest—Ferencváros állomás védjelzőnél megállitott üres mozdonynak. A 906. számu vonatnál két kocsi kisikamlott s egy utas jelentéktelen mérvü ütődést, az üres mozdony vezetője pedig sulyosabb sérülést szenvedett. Szigoru vizsgálat van folyamatban.

— **A londoni gyilkosság.** *London*ból táviratozzák, hogy az az örmény, aki rálőtt két társára, *Vannie* György, aki a rendőrség előtt mint kalandos multu politikai gonosztevő ismeretes. A rendőrség nyomozza, hogy hol lakott Vannie a gyilkosság után, mert igy remélhető, hogy cinkostársait is kézrekeriti.

— **A tüdővész ellen.** A németországi szanatóriumok orvosai *Berlin*ben tegnap kongresszust tartottak, amelyen különösen *Behring* marburgi egyetemi tanárnak, a difteritisz-ellenes szérum föltalálójának legutóbbi felolvasásával foglalkoztak. Abban Behring nagyon lenézőleg nyilatkozott a szanatóriumok által fölmutatott eredményekről és kijelentette, hogy egy uj szérummal tesz kisérletet, amelylyel, ugy reméli, meggyógyithatja a tuberkulózist. Foglalkoztak azzal a gyakran hangoztatott kifogással is, hogy a szanatóriumokból teljesen gyógyultan kibocsátott betegek tulajdonképpen nem is voltak igazán tüdővészesek. *Fränkl* tanár titkos tanácsos, a belügyminiszter képviselője kijelentette, hogy szép remény ugyan, hogy a szérum fölöslegessé teszi majd a szanatóriumokat, de mig ez a remény megvalósul, Németországban *egy milliónál több tüdővészes ember él* és a többi ötvenöt millió sem mentes a tüdővésztől. Védelmébe vette a szanatóriumokat. Általános védelmet a tüdővész ellen a szanatóriumok ugyan nem nyujtanak, de az egyes betegek leginkább ott találhatnak gyógyulást.

— **Gyermekek balesete.** Ma reggel négy iskolás gyermek nagy veszedelemben forgott a Duna közepén. *Biró* Béla, *Biró* Károly, *Ostyó* Mihály és *Seidl* Pál 14—15 éves fiuk a Fővámháztérnél a Duna közepén csolnakáztak. A csolnakban egyszer esak duhajkodni kezdtek, mire a lélekvesztő felborult és a gyermekek a vizbe estek. Izgalmas jelenet következett ezután. A 654. számu rendőr a partról észrevette a fiuk veszedelmét, csolnakba ült és a fuldokló gyermekek után evezett, akiket nagy erőfeszitéssel sikerült kimentenie.

— **Végzetes lovaglás.** A hadsereg lovastisztjei Szt. Hubert napján vadászati versenylovaglást szoktak rendezni. Ilyen versenylovaglást rendeztek az 5-ik dsidás-ezred tisztjei is folyó hó 3-án délután *Csáktornya* környékén. Ez alkalommal az egyik ló, melyen *Sauer* József kapitány lovagolt, megvadult s elkeseredett küzdelem után lovását levetette. A szerencsétlen kapitányt önkivületi állapotban szállitották a csáktornyai kaszárnyába, hol csak másnap reggel tudták eszméletre hozni. Az orvosok agyrázkódtatást konstatáltak. A beteg tiszt állapotát sulyosnak mondják.

— **A téli fürdőkura a Szt-Lukácsfürdőben** ebben a forró-meleg, kénes forrásairól és természetes ásványiszapjáról hirneves gyógyfürdőben nagyon látogatott. Az október havi vendégnévsorból a következőket emlitjük meg: Lebbin Harry Greatbamből, Kindley és családja Kentuckyból, Corablino M. Moszkvából. Vely-Engerth Gertrud Bodenbachból, Szenkovits Pál és családja Bécsből, Moser Vilmos Sorauból, Macri Pálné Galacból, dr. Lederer és Jakabffy képviselő Budapestről Lercher Pál Liebwerdából, Balogh Anna Eszékből, Wolkenfeld J. és neje Zágrábból, dr. Nagyné Turkevéről, Tiszay Jánosné Debreczenből, Gavalotti Arisztid Montevideoból, Wartenberg Józsefné Karlsbadból, Nagy Dezső Budapestről, dr. Bajnóczy Gézáné és leánya Szinérváraljáról, Juchó Ferencné Nagyenyedről, Taránvi Ferenc Nyirlakból. A vendégnévsor eddig 932 vendéget mutat ki s ennélfogva még sok nevet lehetne felemliteni, akiknek tulajdonosai messze országokból jöttek, hogy gyógyulást keressenek e kiváló budai gyógyfürdőben.

— **Letartóztatott szélhámos.** *Brémá*ból jelentik: Szenzációs letartóztatás történt az itteni pályaudvaron, amikor az Amerikából érkező gőzös utasai kiszálltak. Egy fiatal embert, aki magát *báró Légrády*nak nevezte s azt állitotta, hogy Magyarországból való, tartóztatták le. Nyolc titkos rendőr kisérte a rendőrségre. Vele együtt utazott egy fiu, akit szabadon bocsátottak. A letartóztatott ember podgyászát átvizsgálták s egyik kézibőröndjében kétszázezer márka értékü ékszert találtak. A vallatásnál már annyi kiderült, hogy az illető nem báró.

— **Alkoholmentes-est.** A *Good-Templer rend* nemzetközi alkoholellenes szövetség magyar osztályai november hó 29-én érdekesnek igérkező hangversenyt rendeznek misszió-alapjuk javára. Ez lesz nálunk az első nyilvános alkohol nélküli est.

— **Kolosszeum.** Ez a neve a főváros legujabb orfeumának, melyet ma este nyitottak meg a Párisi Mulató helyiségében. A nézőteret szinültig megtöltő közönség igen jól mulatott a *Kolosszeum* ötletesen összeállitott müsorán, amely jórészben magyar. Különösen tetszett *Szücs* Lacinak egypár kedvesen előadott sanszonja s a Serenissimus-tréfák.

— **Kávé- és teakülönlegességek** Fratelli Deisinger cégnél kaphatók. Budpest, Királyi bérpalota. Vidékre közvetlen Fiuméból is szállitunk.

(x) **Ha őszül a haja,** használja a *Stella-vizet.* Ára 2 korona. Kapható *Zoltán* Béla gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Nem mindegy az,** hogy milyen pótkávét használunk a mindennapi kávéitalhoz. A *Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé*, különleges előállitása következtében, a babkávé kedvelt izét birja, ezáltal legalkalmasabb is egy épp oly izletes, mint egészséges kávé készitéséhez. A létező sok silány értékü, csalódásig hasonlóan csomagolt utánzatok miatt hangsulyozzuk minden bevásárlásnál a *Kathreiner* nevet és ne fogadjunk el mást, mint eredeti csomagokat Kneipp páter védjegygyel.

(x) **Osztálysorsjegyek** iránt érdeklődők figyelmét különösen felhivjuk a Nemzeti Pénzváltó-Részvénytársaság mai hirdetésére.

Kolozsvári dalok.

Hire jár, hogy a budapesti egyetem felir az ellen, hogy budapesti diákok *Kolozsvárott* vizsgázzanak.

1.

Volt nekem egy alapvizsgám
Nem is olyan régen,
Le is raktam, ahogy illik,
Két vagy három részben.

De ha eljő a szigorlat,
Amit várok várva,
Leutazom, engem ucscse
Kincses Kolozsvárra.

2.

Kolozsvári szobaasszony
Kiáll az ajtóba,
Jön-e diák Budapestről,
Lesi hetek óta.

Végre jön egy... Helyre legény,
Gyönyörü raglánja,
Mint a mente a huszáron,
Csak úgy leng utána.

Monokli van a szemében
Lakcipője fényes,
A járása kissé görbe,
Âmde azért kényes.

S megszólal a szobaasszony:
— Hát a könyve, kincsem?
— Könyvem, kedves nénémasszony,
Fe eli rá, — nincsen!

3.

Concha szól az ifiúrnak:
— Hisz mit se tud kérem.
Hogy megbukik majd a vizsgán,
Azt hiszem, megérem.

De a jogász mit se felel,
S bajusz alatt súgja:
— Itt megbukom s Kolozsvárott
Nekimegyek újra.

N.

FŐVÁROS

(*) **A községi választások.** A *józsefvárosi demokrata-párt* nagy végrehajtó-bizottsága tegnap este tartott értekezletén *Olay* Lajos elnök a végrehajtó-bizottság eddigi müködéséről számolt be. Az értekezlet *Olay* Lajos inditványára kimondta, hogy *Berzeviczy* Albert jelölésével szemben egyelőre állást nem foglal. Ellenben a demokrata-párt minden erejét a községi választásokra forditja, annyival is inkább, mert a végrehajtó-bizottság örvendetesen tapasztalta, hogy a polgárság minden rétege lelkesen csatlakozik a párt által a községi választások érdekében meginditott mozgalomhoz.

(*) **A Szent-István-templom** belső berendezése ügyében ma délután ülést tartott a templom épitésére felügyelő bizottság *Lung* György tanácsos elnöklete alatt. Az ülés elején az elnök fájdalommal emlékezett meg *Fadrusz* János elhalálozásáról, mint akinek szintén része van a Szent-István-templom müvészi diszitésében. Inditványára Fadrusz emlékezetét jegyzőkönyvileg örökitették meg. Bejelentette egyszersmind az elnök, hogy Fadrusz Jánosnak a templom részére szánt Szent-László szobra félbenmaradt és azt az elhunyt nagy müvész segédje: *Rollinger* hajlandó teljesen elkésziteni. A bizottság ehhez hozzájárult. A további tárgyak során, elhatározta a bizottság, hogy a főoltár négy nagyobb oszlopát a sokszinü skyros-i márványból késztteti. — *Sennyei* szobrász-müvész bemutatta a Szent Erzsébet-szobor mintáját, a bizottság azt mint kiváló alkotást elfogadta a kivitel céljára. A szobor 55,000 koronába kerül. — Annak a meggátlására, hogy a játszó gyermekek a főhomlonzat terraszára föl ne mehessenek, a bizottság fölkéri a tanácsot, hogy intézkedjék rendőri őrszem kirendelése végett.

(*) **Az alkoholellenes egyesület kérelme.** Az alkoholellenes egyesület arra kérte a fővárost, hogy adjon segitséget az egyesületnek. A kérelem részletesen ismerteti az egyesület müködését s hivatkozik azokra az eredményekre, amelyeket már eddig is elért.

SZINHÁZ, ZENE

** **A Királyszinház főpróbája.** Az uj *Királyszinház* ma este először nyitotta meg kapuit még nem ugyan a nagy közönség, hanem egy a szinházi világhoz tartozó intim kis kör és a sajtó képviselői előtt. Az uj szinház fényesen világitott nézőtere fogadta az első kiváncsi látogatókat, akiket *Márkus* Géza, a *Királyszinház* geniális tervezője kalauzolt végig az uj szinház impozánsul tágas nézőteréu. A szinház leirását itt adjuk:

A *Királyszinház*, mint ismeretes a király-utcai orfeumhelyiségből, amelynek csak a váza volt meg, készült ez a modern szinház. Moder, nem a külső sallangok és diszitések szempontjából, hanem az alaprajzi elrendezése, beosztása tekintetében. A szinház nézőtere nem egyéb, mint egy nagy terem, amelynek minden pontjáról jól látható és jól hallhata néző. Ezen követelmények teljesitésének az eredménye volt az a sablon, amely eddig mint szinházi alaprajz szolgált és amelytől eltérni és uj megoldással próbálkozni nálunk egyrészt azért nem tudtak, mert magyar épitésznek még nem igen nyilvánult alkalma reá. A *Királyszinház* az első fünemü kisérlet és ma már biztosan is mondhatjuk, hogy nemcsak kisérlet, de bevált eredmény, amely teljesen szakit a sablonnal és uj megoldást nyujt.

A Király-utcáról egész a nézőtér nátuljáig egy kilenc méter széles bejáró vezet. Ebből a bejáróból három különböző ponton jut a közönség a nézőtérre. A körülbelül ezerhatszáz emberből álló publikum három részre van elosztva. Körülbelül hatszáz néző jut a földszintre, ötszáz a magas földszintre és négyszáz az első emeletre. Ez a három csaknem egyenlő tömegre elosztott közönség egy vasból készült és üvegtáblákkal beboltozott csarnok három különböző pontján osztik el és pedig: a csarnok elején, közvetetlenül a bejáróná az I. emeleti közönség, jobbról és balról, egy egyenes egykaru lépcsőn jut a nézőtérre.

A csarnok végén jobbról és balról a magasföldszintre jut a közönség, mig a csarnok középvonalának irányában a földszintre. A földszintnek még egy előcsarnoka van, amelyből kétoldalt a páholyokhoz jut a közönség. Mindenféle helynek külön-külön kényelmes ruhatára van.

Maga a nézőtér egy a szinpad felől szélesedő tölcsér, amely felől egy donga-boltozattal van beboltozva és a donga-boltozatba vág bele a páholyok architektuurája. A nézőtér nagysága ezáltal a beépitett páholysor által lesz intim és egy kis szinházat benyomását keltí. Dacára nagyságának, akusztikája mégis kitünő, amelynek lőoka a szinpadról induló tölcsérvonat és a donga-boltozat. A tizenkét méteres szinpadnyilás teljesen öl van szerelve vasüggönnyel, záporkészülékkel, sőt ami egy szinházmál sincsen, még a szinpad alja is Rabitz-szerkezettel van tüzmentesen beboltozva. Az öltözők és a szinpadi személyzet bejárója a Csengery-utca felől van.

A szinháznak cirkulációs központi fütése és szellőztetése van, a világitása villamos, amelynek összes vezetékei részben érccsövekbe, részben asbest szövésü Bergmann-féle csövekbe vannak fektetve. Az előcsarnokban a bejáránál jobbra és balra vannak a pénztárak, mig a középső nagy üvegcsarnokban van a buffet elhelyezve.

A szinház architektónikus kiképzése az alaprajzból önként adódik és fölösleges, vagy megokolatlan dekoráció sehol sincs alkalmazva. A nagy dongaboltozatba bevágó páholy-architektura és a szinpad-nyilás keretezése teljesen uj s modern. Ezeknek a részeknek architektónikus gazdagságát emeli ki a sima dongaboltozat, amelynek közepén csillár helyett egy nagy rózsa diszlik, amelyben a menyezetet világitó villamos lámpák vannak elhelyezve. A nézőtér, előterek, karzatlépcsők mind dokumentálják, hogy mennyire lehet nagy költség nélkül csinosan és izlésesen dekorálni. A nézőtér zöld tónusát kellemesen élénkiti az aranyozás és a vörös bársonydrapériák.

A főpróba közönségét a legkellemesebben lepte meg az uj szinház, melyen az esteli órákban az utolsó simitási munkálatokat végezték, hogy a holnapi megnyitó előadásra a legutolsó szögig készen állott minden. A szinház bemutatása után, pont hét órakor, *Konti* József elfoglalta karmesteri székét s felhangzott a *Királyszinház* megnyitó darabjának, *Huszka* Jenő és *Martos* Ferenc operettjének, ez *Aranyvirág*nak nyitánya. Az operetnek csak két első felvonását mutatták be a főpróba kis közönségének, a harmadik felvonás csak a holnapi igazi bemutatón kerül a lámpák fényébe. A főpróbák kötelés diskréciója következtében csak annak az elmondására szoritkozunk, hogy az uj szinház sok friss erővel, gondos készültséggel és ambicióval felkészülve indul a sikerért való harcba és jövendő pályája elébe.

*

Ma délután ½5 órakor volt a szinházban a hivatalos szinházi vizsgálóbizottság hivatalos tüzvizsgálata *Horváth* János városi tanácsos elnöklete alatt. A bizottság mindent rendben talált és a szinháznyitáshoz megadta az engedélyt.

** **A német császár elismerése.** Vilmos császár tudomást nyert arról, hogy az Uránia-szinházban *Berlini Élet* cimmel a német fővárost ismertetik meg a közönséggel. A császár hivatalos uton jelentést tétetett magának a darab tartalmáról és megbizta a budapesti német főkonzult, hogy *Mohár* Viktornak, az Uránia elnökének fejezze ki legfelsőbb elismerését a rokonszenves méltatásért.

** **A párisi Figaro A csodagyermekről.** A *párisi Figaro* ma érkezett száma is nagyon rokonszenves hangon emlékszik meg *A csodagyermek* vigszinházi bemutatójáról. Az *Enfaut du miracle* magyar cimét fölemlitve, elmondja, hogy a darabot a *Vigszinház*ban nagy tetszéssel fogadta a mulató közönség és az egész bemutatót végigkacagták. (N'a été qu'un long éclat de rire.) A *Figaro* az előadást is nagyon dicséri.

** **Szinházi munkások sztrájkja.** A *berlini Metropole*-szinház szinpadi munkásai tegnapelőtt, az előadás közben, sztrájkolni kezdtek. Az előadást csak ugy lehetett folytatni, hogy a szinház ellenőrei és a buffet pincérei állitották össze a második és harmadik felvonás diszleteit. A munkások sztrájkjának, állitólag, az igazgató rossz bánásmódja az oka.

MÜVÉSZET

□ **A Nemzeti Szalon választmánya** ma délután 6 órakor ülést tartott *Vészi* József országgyülési képviselő, alelnök elnöklete alatt. Az ülésen *Ernszt* Lajos igazgató bejelentette *Fadrusz* János szobrászművész halálát, akinek emlékét jegyzőkönyvbe iktatták. Ezután *Vészi* József inditványára elhatározta a választmány, hogy küldöttségileg fog tisztelegni dr. *Wlassics* Gyula visszalépő kultuszminiszternél, s köszönetét fejezi ki néki azokért az elévülhetetlen érdemekért, melyeket a Nemzeti Szalon fölvirágoztatása körül szerzett. Ugyancsak küldöttségileg fognak tisztelegni dr. *Berzeviczy* Albert uj közoktatási miniszternél is, hogy jóindulatát és támogatását megnyerjék.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Kabos Ede székfoglalója.** A *Petőfi Társaság* jövő vasárnapi ülésén tartja meg székfoglalóját *Kabos* Ede *Az álomgyilkos* cimü elbeszélésével. Az ülésen ezen kivül *Rakodczay* Pál Jókai költészetéről olvas föl, *Koroda* Pál pedig elszavalja *Rákóczi és Bethlen* cimü költeményét. A felolvasó-ülést az Akadémia első emeleti termében tartják meg.

○ **A Magyar Történelmi Társulat uj alelnöke.** Ma délután tartott a Magyar Történelmi Társulat rendkivüli közgyülést, amelynek egyetlen tárgya a *Pauler* Gyula elhalálozása folytán üresedésben levő másod-alelnök választása volt. A közgyülés, — amelyen *Thaly* Kálmán elnökölt — egyhangulag *Zsilinszky* Mihály államtitkárt választotta meg. A megválasztottért *Emich* Gusztáv, *Schönherr* Gyula és *Demko* Kálmán tagokból álló küldöttség ment, de nem találták otthon. A közgyülés ennélfogva irásbelileg fogja az államtitkárt értesiteni megválasztásáról. A közgyülés után zárt választmányi ülés volt, amelyen *Nagy* Gyula főtitkár tett jelentést folyó ügyekről.

SPORT

** **Bécsi versenyek.** A mai pótnap ujból jó sportot nyujtott, s az egyes futamokban sok ló indult. A főszám az 5000 koronával dotált Prater-handicap volt, melyben 14 kétéves mérkőzött a mérföldes távon. A konkurrensek közül az eddig több jó formát mutatott *Zarina* bizonyult legjobbnak, mely könnyen nyert Rosenmontag és Keringő ellen. A versenyek eredménye a következő:

I. **Háromévesek gátversenye. Handicap.** Dij 1800 korona. Távolság 2400 méter. Drehez A. **Testa**ja (Slinn) első, Silberer V. Semmeringerje (Fürst) második, Schossberger L. Gombja (Kapusek) harmadik, azután Ornament, Disappointment, Lady Hinton, Alte Wiese, Mikor hogy. Totalizatőr: 10 : 35. Helyrefogadások: I. 50 : 73 II. 50 : 114 III. 50 : 136.

II **Eladó kétévesek handicapja.** Dij 2000 korona. Távolság 1600 méter. Herzog M. **Coralieja** (Holmes) első. Blaskovich E. Ezaz (Van Dusen) második, Dreher A. Prognose (Cleminson) harmadik. Azután: Roman, Fogoly, Octavius, Cichuczkó, Snipsnap, Liquette, Derü, Orne. Totalizatőr: 10 : 81. Helyrefogadások: I. 50 : 90, II. 50 : 69, III. 50 : 122.

III. **Eladóverseny.** Dij 3000 korona. Távolság 1600 méter. Mauthner V. **Wampum**ja (Southey) első, Krausz L. Campetdownja (Fries) második, gróf Degenfeld I. Royal Flusha (Bonta) harmadik. Azután: Ruggiero, Pisztocsár Totalizatőr: 10 : 68. Helyrefogadások: I. 50 : 127. II. 50 : 79.

IV. **Prater-handicap.** Dij 5000 korona. Távolság 1600 méter. Dreher A. **Zarinája** (Cleminson) első, gróf Trautmansdorff L. Rosenmontagja (Krousil) második, gróf Degenfeld I. Keringője (Southey) harmadik, azután Bogár, Bátor, Kikelet, Ortrud, Merry Agnes, Nehegiu, Semmi, Ismerős, Pislants, Victor és Mont-Pelee. Totalizatőr: 10 : 101. Helyrefogadások: I. 50 : 165. II. 50 : 187. III. 50 : 362.

V. **Handicap.** Dij 2000 korona. Távolság 1100 méter. Capt. George **Belvedere**je (Huxtable) első, Mr. Lincoln Carte blancheje (Lewis) második, Mautner V. Gloriája (Poole) harmadik, Azután: Gavallér, Malupri, Jövőre, Willi, Pro gaiety. Totalizatőr: 10 : 40. Helyrefogadások: I. 50 : 86. II. 50 : 83. III. 50 : 141.

VI. **Akadály-verseny.** Handicap. Dij 3000 korona. Távolság 3200 méter. Mautner V. **Ballinterry** (Poole) első, Mr. White Couleur (Slinn) második, Mautner V. Rézkakas (Rosack) harmadik, azután Sea Snake. Totalizatőr: 10 : 27. Helyrefogadások: I 50 : 97. I. 50 : 61.

VII **Eladó kétévesek versenye.** Dij: 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Degenfeld I. **Marosja** (Bonta) első. Krausz L. Bedachtja (Fries) második, Baltazzi A Füredje (Seidemann) harmadik, azután Deserteur, Cenzi, La Palata Akarat, Rother bon. Holtversenyben elsők. 2½ hosszal 3-ik. Totalizatőr: I. 10 : 19 (Marosra). II. 10 : 24 (Bedachtra). Helyrefogadások: I. 50 : 77. II. 50 : 81. III. 50 : 109.

Nyilttér.

Dr. Fischer Aladár

operateur

lakik november 8-tól, József-körut 22., II. em.

A „Ferencz József-hid" közvetlen közelében, I. ker., Fehérvári-ut 12. sz. a.

1904. augusztus 1-től

egy nagyobb telek házzal és fészerrel együtt

bérbeadó.

Alkalmas lakásoknak, műhelynek, tisztitó-intézetnek vagy raktárnak. Bővebbet ugyanott naponta délután 4—5-ig.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Egy vagdalkozó hadnagy elitélése.** *Komárom*ból táviratozzák: A komáromi kard-affér hőse, *Linhardt* Károly hadnagy ellen *Boldoghy* Gyula ácsmester ipartestületi elnök, akit tudvalevőleg a hadnagy kardjával megvagdalt és hosszu időre munkaképtelenné tett, pert inditott. Tegnap volt ez ügyben a tárgyalás a komáromi járásbiróság előtt, ahol *Kastner* Miklós aljárásbiró Linhardt Károlyt gyógyköltség és munkamulasztási kárpótlás cimén 651 korona 43 fillérben és a költségekben marasztalta el. Az eset azért érdekes, mert tudtunkkal Magyarországon ez az első eset, hogy megsértett polgár pert inditott a sértő katona ellen. A panaszost *Kolbe* Dezső ügyvéd képviselte, az alperesnek nem volt ügyvédje, de felebbezett ügyvédje nélkül.

§§ **Pásztorórák.** Ez év tavaszán *Heitzinger* József osztrák gyáros a fővárosba jött üzleti ügyeiben. Este elment egy terézvárosi kávéházba, ahol megismerkedett egy fekete szemü szép asszonynyal. A gyáros a szép asszonyt elkisérte lakására s másnap reggel, midőn szállóbeli számiját ki akarta fizetni, megrémülve látta, hogy tárcájából kétezer korona hiányzik. Ugyanigy járt néhány nappal később *Wurtzinger* Miksa németországi kereskedő. Mind a ketten panaszt tettek a rendőrségen, amely kinyomozta, hogy a szép ismeretlen mindkét esetben *Wéber* Ferenc Józsefné, született *Nikolics* Ilona volt. Házkutatást tartottak nála, s nemcsak, hogy a lopott pénzt megtalálták, hanem Wéberné a kutató detektiveknek meg is vallotta, hogy mind a két lopást ő követte el. A budapesti törvényszék elitélte *Wéber* Ferencnét *halhónapi börtönre*. A sulyos itélet ellen dr. *Földes* Árpád védő fölebbezett, minek folytán ma délelőtt volt a királyi táblán a főtárgyalás dr. *Herics-Tóth* János tanácselnök elnöklésével és *Lenk* Gyula táblabiró referálása mellett. A királyi tábla elfogadta a védő előterjesztését s mivel kellő bizonyitékot nem látott arra, hogy a lopást csakugyan Wéberné követte el, aki a rendőrség előtt tett beismerő vallomását visszavonta, a törvényszék itéletének megváltoztatásával fölmentette a vádlottat.

§§ **Az amerikai doktor.** A névjegyén dr. Fischer-Maxx József áll annak az urnak, aki ma mint egyszerü *Spitzer* Izráel állt a biróság előtt. Azt mondta, hogy Amerikában doktorátust szerzett, de csakhamar kiderült, hogy nem doktor, de veszedelmes házasságszédelgő.

Világkörüli utjában igen sok nevet viselt, s ha az egyik nevén valami csalást követett el, hamar másik nevet vett föl. New-Yorkban dr. Fischer József név alatt praktizált ellenben a török-orosz háboru idején a *Jusszuf Zia bej* nevet viselte és sokszor elbdicsekedett szóval és irásban vitézi tetteivel. De *Sitte* Klára nevelőnő, kinek házasságigéret révén nyolcezer koronáját csalta ki, csalás miatt följelentette s a jó párti abbamaradt. Budapestre került ezután, ahol megismerkedett egy vidéki asszonynyal, aki csakhamar jegyese lett s rábizta harmincezer korona értékü papirjait, melyeket a szédelgő vőlegény nyomban elzálogositott. Székesfehérváron érte utól a törvény keze. Egy *Süsszmann* nevü barátja ugyanis levélben figyelmeztette, hogy a rendőrség figyeli, jó lesz szőknie. A levél a felesége kezébe került, aki a rendőrségnek adta át, mely a szélhámost letartóztatta. A bünpört nagy érdeklődés mellett három napig tárgyalta az ipolysági törvényszék, amely végül bigámia és okirathamisitás miatt *két évi börtönre* itélte Spitzert. Életpályája különben mesésen változatos: a szabóinasságon kezdte, volt korcsmáros, cirkuszvállalkozó, orvos, pincér és sok minden egyéb. Ez a vállalkozó szellemü ember

tulajdonkép házaaság-szédelgés miatt került a törvényszék elé. Két feleségétől elválasztották aztán Amerikába került, ahol letartóztatták ama nyomós gyanu alapján, hogy harmadik feleségét, akit bebiztositott, méreggel megölte. Két hónapra rá *Propst* Klárával New-Yorkban kötött házasságot kinek pénzét elköltötte, s azután visszaszökött Európába Bünügye ma felebbezése folytán a budapesti királyi itélőtábla elé került, amely *Haupt* Albert biró előadása mellett az elsőbiróság ítéletét megváltoztatta, s a vádlott büntetését *egy évre szállitotta le*, hét hónapot a vizsgálati fogságból is kitöltöttnek véve.

§§ **A hevesi gyerek.** Dr. *Harsányi* Gáspár tatárszentgyörgy-baracspusztai uradalmában *Marczi* Sándor mint gazda, *Bogdán* János pedig vincellérként állott szolgálatban. A két ember között ez év julius 12-én vasárnap délután szóváltás keletkezett. Marczi Sándor gazda künn a pincében bort mért, idejött Bogdán János és bort kért. Marczi Sándor mikor meglátta Bogdánt, kérdőre vonta, hogy hol töltötte a vasárnap délelőttöt s miért hagyta el az uradalmat? Bogdán tiltakozására Marczi Sándor gazda olyan dühbe jött, hagy Bogdánt kétszer arculütötte s a pincéből ugy kilökte, hogy ez el is esett. Bogdán hazament s itt egy hosszabb levél megirásába fogott Másnap reggel korán a bántalmazott ember ujból felkereste künn a szántóföldön Marczi Sándor gazdát és bejelentette neki, hogy be akarja panaszolni a dabasi főszolgabirónál, ezért bemegy Dabasra. Marczi gazda kijelentette, hogy ha eltávozik napszámját nem fogja kifizetni. Bogdán egy ideig nyugodtan állott egy helyben. Később azonban, mikor Marczi gazda a közelébe jött, hirtelen felkapta furkósbotját:

— Most megmutatom, milyen a *hevesi gyerek*! E szavakkal nekiesett a gazdának s ezt addig verte, mig csak holtan el nem terült.

A pestvidéki törvényszék Bogdán Jánost szándékos emberölés büntettéért helyezte vád alá. Ma tárgyalta ezt az ügyet a pestvidéki törvényszék esküdtbirósága *Rónay* Kamill táblai biró elnöklete alatt. A tárgyaláson, melyen a vádat dr. *Tóth* királyi ügyész képviselte, a vádlottat pedig dr. *Hets* Béla ügyvéd védte Bogdán beismerte, hogy agyonverte *Marczi* Sándor gazdát, de azt tagadta, hogy ölésre irányult szándéka lett volna. A gazda jogtalan bántalmazása feletti erős felindulásában követte el tettét. Ő nem ölni akart, hanem bosszut akart állani a gazdán a vele szemben elkövetett tettleges bántalmazásért. A vádlott kihallgatása után a tanuk meghallgatására került a sor. A tanuk részletesen elmondották, hogy Marczi Sándor gazda mily kegyetlenséggel ütlegelte Bogdán Jánost, amikor ezt a pincehelyiségből kilökte. De voltak arra is tanuk, hogy Bogdán János, sem kimélte a gazdát. Az esti órákban a tanukihallgatások végét értek s a kérdések feltétele után elnök a tárgyalás folytatását holnap délelőttre halasztotta el.

§§ **Halálosvégű párbaj.** A székesfehérvári katonai gyakorlótéren keletkezett összeveszés folytán hirlapi polémia fejlődött ki *Fehér* Jenő székesfehérvári hirlapiró és *Knöbel* Elemér ottani tanító között. A polémia következtében pisztolypárbajt vivtak, amely Knöbel sulyos megsebesülésével végződött. A fehérvári törvényszék vád alá helyezte Fehért és a kórházban sulyos sebével fekvő Knöbelt is, és a megtartott főtárgyalás után *Fehér* Jenőt *négyhónapi Knöbel* Elemért pedig *kétheti államfogházra* itélte. Időközben Knöbel kapott sebe következtében *meghalt* s igy ma a királyi itélőtábla csak Fehér felebbezését tárgyalhatta, amelyet *Balogh* György főügyészhelyettes inditványára elutasitván az itéletet helybenhagyta.

§§ **Az aradi banksikkasztás.** *Arad*ról táviratozzák: Nagy érdeklődés mellett kezdődött meg ma délelőtt az *Aradi Ipar- és Népbank*nál történt sikkasztás tárgyalása. *Böhm* Adolf volt bankigazgató rendkivül megtörten áll a biróság elé amikor a börtönőrök bevezetik. *Konsiczky* József titkár szabadlábon van. A főtárgyalást *Fábián* Lajos táblabiró vezeti. A szakértők eskütétele után felolvasták a vádiratot. Böhm bünösségét következetesen beismeri és azt monoja, hogy anyagi zavarok kényszeritették a sikkasztásra és a könyvhamisitásra.

§§ **Siketnémák a biróság előtt.** *Färber* Ferenc a siketnémák országos egyesületének elnöke a legutóbbi közgyülésen azzal a szenzációs megokolással mondott le elnöki állásáról, hogy nem vezetheti tovább az egyesület ügyeit, mert az egyesület vagyona eltünt. Az egylet tagjai nem nyugodtak bele ebbe a szenzációs elnöki enunciációba, hanem 2000 korona elsikkasztása miatt feljelentették elnökünket. Ma volt ez ügyben a főtárgyalás *Puscaru* biró elnöklete alatt. A tárgyalás igen érdekes lefolyásu volt. Felvonultak hosszu sorban a kárvallott egyesület tagjai, de egyiknek sem lehetett a hangját hallani. Csak az ujjak ideges, gyors mozgása, meg *Ada* Samu tanár, birósági tolmács felvilágositásai jelezték, hogy a megjelent egyesületi tagok a vádlott ellen tesznek tanuságot. A törvényszék dr *Uzonyi* királyi ügyész vádbeszéde után elfogadta a védő érvelését, hogy a siketnéma elnök cselekményére nem lehet a törvény teljes szigorát alkalmazni, s a vádlottal szemben az enyhitő szakaszt alkalmazva, sikkasztásért *8 napi fogházbüntetést* szabott ki. Az itélet jogerős.

§§ **A hitbizomány megbizottja.** Furfangos módon szerzett üzletet *Wavrausch* Leó budapesti életbiztositó ügynök. Egy külföldi ujságban hirdetést tett közzé, hogy egy porosz hitbizomány grófi tulajdonosa istállómestert és ménesvezetőt keres fényes fizetéssel. Egy ulánuskapitány a hirdetést elolvasta és jelentkezett Wavrauschnál, aki állitólag a hitbizomány megbizottja volt. Wavrausch kijelentette, hogy az állás elnyeréséhez huszonötezer márka óvadék szükséges, de elég, ha a kapitány életét bebiztositja egy intézetnél. A kapitány végre megtudta, hogy Wavrauschnak a porosz hitbizomány tulajdonosához semmi köze, s csak azért tette közzé a hirdetést, hogy ezen a réven biztositó üzletet csinálhasson. A kapitány erre feljelentette az ügynököt, akinek ügyét ma tárgyalta a büntető-törvényszék *Puscariu* biró elnöklésével. A vádlott tagadta ugyan, hogy ő a porosz gróf megbizottjának mondotta magát, de a törvényszék mégis bünösnek mondotta csalás vétségében és *három napi fogházra és husz korona* büntetésre itélte. Az elitélt fellebbezett.

TÁVIRATOK

Mainz, november 5. Dr. *Brück* mainzi püspök meghalt.

Párls, november 5. A semmitőszék elvetette *Humbert* Teréz és Frigyes panaszát.

Talliani elutazása.

Bécs, november 5. *Talliani*, az eddigi nuncius ma este Rómába utazott. A pályaudvaron megjelentek többek között gróf *Goluchowski* külügyminiszter, a német, orosz, amerikai nagykövetek és a diplomáciai kar sok más tagjai, a papság számos tagja és az arisztokrácia sok tagja. *Wedel* grófné csokrot nyujtott át a nunciusnak. A vonat elindulásakor hangos eviva kiá tások hallatszottak.

A cseh katholikusok akciója.

Prága, november 5. Az összes pártokhoz tartozó cseh tartománygyülési képviselők küldöttsége báró *Skrbensky* biboros hercegérseknek memorandumot nyujtott át a csehországi egyházmegyék nemzeti egyházi szétválasztása ügyében. A *biboros* azt mondta, hogy az egyházmegyék szaporitása, tekintettel azoknak nagyobbodására és a lakosság szaporodására, érdekében állhat az egyházi adminisztrációnak. Ezt az ügyet azonban nem tartja aktuálisnak, mert ily nagyjelentőségü kérdést nem lehet megoldani a püspöki kar és főleg a metropoliták meghallgatása nélkül. A *biboros* a leghatározottabban kijelentette, hogy a szentszék sem vele, sem a cseh püspöki karral nem tárgyalt. Egyebekben a biboros utalt a papsághoz intézett pásztorlevelének tartalmára, melyben azt mondja, hogy a szentszéknél egyedül az a törekvés döntő, hogy a halhatatlan lelkeknek használjanak nemzetiségi különbség nélkül. Az egyik vagy másik nemzetiség elnyomásáról vagy háttérbe szoritásáról nem lehet szó, mert az ellenkezik a katholikus egyház elveivel. Az érsek végül kijelentette, hogy az igazságosság utjáról nem fog letérni.

Monárkiánk és a Vatikán.

Bécs, november 5. Egy laptudósító könyomatos közli, hogy *Merry del Val* államtitkár a bécsi nunciatura utján kinyilatkoztatta, hogy Ausztria-Magyarország irányában a legbarátságosabb érzelmekkel van eltelve s reméli, hogy a régi jó viszony a monárkia és a szentszék közt meg fog maradni.

A görög király Párisban.

Párls, november 5. A görög király délután látogatást tett *Loubet* elnöknél. A királyt a szokásos tisztelgéssel fogadták. A találkozásnak, mely egy óra hosszat tartott, igen szives jellege volt. Ezután a király az elnök nejénél tett látogatást. Kevéssel azután, hogy a király távozott az Elysée palotából, Loubet elnök visszaadta a látogatást.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 5. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladatott *buza*, tiszavidéki: 8.35—8.80 K. marosi 8.30—8.55 K., bánsági 7.80—8.35, mosoni 4.90—8.15 K., *rozs*, tót-felvidéki: 6.85—7.— K., pestvidéki 6.75—6.95 K, magyar *tengeri*: régi 6.50—6.70, uj 5.45—570 K., magyar *zab*: 5.60—6.10 K., válogatott 6.60 K.

New-York, november 5. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 10.85 (10.75). Nov.-re 10.60 (10.54). Februárra 10.67 (10.60). New-Orleansban helyben 10.3/4 (10.1/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 9.30 (9.30). Stand white Philadelphiában 9.25 (9.25). Raffined in Cases 12.— (12.—). Credit Balances at Oil City 1.77 (1.77). — *Zsir:* Western steam 7.45 (7.25). Rohe és Brothers 7.70 (7.55). — *Tengeri* irányzata állandó. — Decemberre 51.— (50.5/8). — Márc-ra —.— (—.—). — Májusra 49.1/8 (48.3/4). — *Buza* irányzata állandó. — Piros őszi helyben 85.3/8 (86.—). — Dec.-re 85.1/4 (85.1/2). — Márc.-ra —.— (—.—) — Májusra 82.3/4 (82.1/4). — Juliusra —.— (—.—). — Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 6.3/16 (6.1/8). — Nov.-re 5.60 (5.40). Februárra 5.90 (5.70). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.65 (3.65). *Cukor:* (3.5/16—3.3/8). *Ón:* 25.75—25.65 (25.75—26.—). *Réz:* 14.———.— (14.———.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 5. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata állandó. Dec.-re 78.1/4 (78.1/2). Márciusra —.— (—.—). — *Tengeri* irányzata állandó. Decemberre 44.1/4 (43.75). — *Zsir:* Januárra 6.95 (6.85). Májusra 6.95 (6.85). — *Szalonna* short clear 7.37 (7.37). — *Sertéshus:* Januárra 11.17 (11.23). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Az éj mesél . . .

Éjféli szellő sirokról regél . . .
Csitt . . . csend . . . figyeljetek! — Az éj mesél . . .

Egy kis viskórul füzes Tisza partján,
S egy lányról, aki szőke volt és halvány . . .

Egy ősz asszonyról aki dédelgette
Szép, halvány lányát, becézte, szerette.

. . . Éjféli szellő sirokról regél . . .
Csitt . . . csend . . . figyeljetek! — Az éj mesél . . .

Szerelmes, édes, titkos suttogásról,
Melylyel egy férfi csókot kért a lánytól . . .

Csábító, kérő, csalogató szórul,
Mely hivta-vonta, csalta a kunyhóbul.

Sajkáról, melyen bohó szivü, kába
— Eltünt egy leány ködbe . . . éjszakába . . .

Éjféli szellő sirokról regél . . .
Csitt . . . csend . . . figyeljetek! — Az éj mesél . . .

Egy asszonyról, ki fehér haját tépve,
Zokogta bele átkait az éjbe! . . .

Locsanó habról, amely fölnevet,
Mikor egy testet magába temet . . .

— — — Éjféli szellő sirokról regél . . .
Csitt . . . csend! — Az éj mesél . . .

Miklós Jutka.

✝ **Mommsen a barbár magyarokról.** Az öreg Pulszky Ferenc, aki Mommsennek jó barátja volt, a következő jóizü anekdotát beszélte el egyszer: Mommsen, ki a nehéz időkben Budapesten is megfordult, hogy a Nemzeti Muzeum fóliratos követt a Corpus Inscriptionum Latinarum érdekében tanulmányozza, azzal bajlódott leginkább, hogy sok kő éppen a fóliratos lapjával volt a föld felé forditva, igy igen rászorult volna az akkori két muzeum-őr, Mátrai Gábor és Érdi János jóindulatára, ami azonban a két urnál nem volt meg bőven és ezt a hiányt nagyon is éreztették a némettel. Amikor Mommsen elkészült, fölkereste magyar pártfogóját, báró Eötvös Józsefet, hogy köszönetet és bucsut mondhasson neki s ez alkalommal igy szól:

— Báró ur! én mindig korholtam azokat, akik a magyarokat ázsiai félbarbároknak mondották; de most fájdalom, meggyőződtem, hogy van valami a dologban, mert még e nép tudománynyal foglalkozó férfiain is megérzik az ázsiai barbárság ize.

— És mivel bizonyitja Mommsen ur ezt a kemény szót? — kérdezte Eötvös.

— Ahányszor csak arról volt szó, hogy egy éppen a fóliraton fekvő követ fel kell állitani mindig kitört az illető muzeumi urakon a barbár vonás.

— Kiken?

— Érdi és Mátrai urakon, akik nevük után ugyancsak magyarok — felelt Mommsen.

— Csakhogy, kedves Mommsen ur, — jegyezte meg a báró szelid mosolylyal, — az egyik eredetileg *Lutzenbacher*, a másik pedig *Rothkrepp* volt!

✝ **Tizmilliós nászajándék.** Az amerikai milliárdos leányok közül évről-évre megaranyozza egy valamelyik európai herceg cimerét. Ebben az évben *Goelet* May kisasszony került sorra, aki november tizedikén esküszik örök hűséget *Roxburghe* skót hercegnek. A kisasszonynak nincs ugyan hercegi cime, de e helyett az Egyesült-Államok leggazdagabb menyasszonya, akinek hozománya százhuszonötmillió dollár. Hetek óta beszélték Newyorkban, hogy az esküvő olyan fényes lesz, aminőt a világ még nem látott, de az utolsó pillanatban meg kellett változtatni ezt a tervet, mert a menyasszony anyjának sógora sir *Herbert* Angliának washingtoni nagykövete meghalt s ezért az esküvőt szük családi körben tartják meg s mindössze kétszáz vendéget hivtak meg. De azért a menyasszony valódi fejedelmi ajándékokat kapott. Vanderbilt egy gyémánt nyaklánccot küldött neki, amelynek értéke tizmillió frank, *Astor* pedig egy hétmillió értékü ékszert.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége a *Széll*-kormány által benyujtott beruházási javaslat átdolgozásának hirére kedden délutánra sürgős értekezletet hivott egybe. A beruházási kérdésben érdekelt összes iparágaknak képviselőitől látogatott értekezlet egyhangulag elhatározta, hogy a Szövetség sürgősen felir az uj kormányhoz és kérni fogja, hogy a beruházási javaslat átdolgozásánál főképpen a következő szempontok tartassanak szem előtt:

1. Az állami beruházásoknak főösszege, valamint az ebből tisztán ipari célokra szánt összeg tetemesen felemelendő;

2. forditson a kormány kellő gondot a főváros helyzetére és vegyen fel a programmba több fontosabb fővárosi közmunkát, például a vasuti pályaudvarok áthelyezését;

3. az összes munkák, — beleértve az állami vasuti vonalaknak sin- hid- és egyéb szükségletét is — osztassanak meg az egyes gyárak beigazolt teljesitő képessége arányában, azaz olyképpen, hogy a magángyáraknak az összes rendelésekből 75% jusson, az állami müveknek pedig 25%;

4. tekintettel arra, miszerint az eredeti terv értelmében a beruházások 1903-tól 1907. végéig történtek volna, mondassék ki, hogy miután az 1903. év már vége felé jár, az egész beruházási programm nem öt, hanem négy év alatt hajtassék végre, olyképpen, hogy az 1903. évre előirányzott beruházási összeg az 1904. évben kerüljön az 1904-re különben is előirányzott összeggel együtt kiadásra;

5. a beruházási javaslat átalakitásánál a honvédelmi miniszterium részére, a felszerelési tartalékok beszerzésére megfelelő összeg hasittassék ki a bőr-, textil- és a lőszer-, valamint a katonai szükségleteket előállitó egyéb hazai gyárak foglalkoztatása végett;

6. miután a beruházási törvényjavaslat értelmében némely állami vasgyárak berendezésének tökéletesbitésére és kiegészitésére 14 millió van felvéve — ami ellen elvileg is komoly kifogás volna tehető, mondassék ki legalább pontosan az, hogy az állami müvek, miután most bizonyos uj gyártási ágakat fognak üzemük körébe felvenni, mely gyártási ágakat hajlandók és kötelesek ezután a magánvállalatoknak átengedni és hogy erre nézve még mielőbb pontos megállapodás történjék.

E határozat értelmében a Szövetség vezetősége máris érintkezésbe lépett az uj kormánynyal, melynek a fenti szempontoknak kidomboritásával készülő emlékiratot a legközelebbi napokban fogja átadni.

A Szerbiában elfogott magyar gabonahajó. Annak idején feltünést keltett, hogy a szerb kormány magyar területen elfogatta egy magyar kereskedőnek *Sabác* szerb állomáson gabonával rakodott hajóját és azt közegeivel a hajó kapitányának tiltakozása dacára kirakatta és az árut hatósági zár alá helyezte. Tegnap volt ebben az ügyben a tőzsdebirósági tárgyalás, mely délután ½5 órától esti 7 óráig tartott. Felperes *Strasser* és *König*-céget dr. *König* Vilmos ügyvéd, az alperes *Rankl* J. sziszeki kereskedőt *Polónyi* Géza képviselte. A Strasser és König-cég a kifizetett 35.400 korona előleg, valamint a kényszervétel folytán eredt 4100 korona árkülönbözet és az ebből eredt költségek visszatéritése iránt inditott keresetet. A tőzsdebiróság *Simon* Jakab elnöklése mellett *Horváth* Elemér miniszteri tanácsos, *Klein* Gyula, *Auer* Róbert és *Sándor* Ármin tőzsdetanácsosokból alakult meg. Alperes ügyvédje mindenekelőtt kifogásolta a tőzsde kompetenciáját, mert az alperes a kötlevél értelmében kötelezettségének eleget tett, amennyiben vevőnek az áru rendes berakása után a feladó-vevényt bemutatta, az értéket felvette és igy további eljárásnak helye nincsen. Mindazonáltal a tőzsdebiróság rövid tanácskozás után megállapitotta a tőzsdebiróság kompetenciáját. *Polónyi* Géza azzal érvelt, hogy a szállitás megtörténtével, vagyis az árunak a Dunagőzhajózási Társaságnak való átadásával, továbbá a feladási vevénynek cedálásával és a vevőnek történt bemutatásával a jogviszony az eladó és vevő között megszünt és uj jogviszony állott elő vevő és a hajózási társaság között. Minthogy pedig ez utóbbi az átvett áruért felelős, forduljon felperes a dunagőzhajózási társasághoz kártéritésért. Ezzel szemben felperes ügyvédje, dr. König azt állitja, hogy a kötlevél értelmében az áru Buddpesten lett volna megvizsgálandó és a szokványok 33. szakasza szerint a kereskedelmi törvény idevágó rendelkezésével kapcsolatosan az áru szállitása csakis annak tényleges átadásával van teljesitve és igy a feladóvevény bemutatása nem elegendő. A tőzsdebiróság rövid tanácskozása után az elnök kijelentette, hogy a tárgyalást hétfőn folytatják.

A soproni iparkamarai választás. Sopronból táviratozzák: Az iparkamara mult évi október hóban *Zsombor* Géza volt borbélymestert, jelenleg könyvnyomdászt választotta meg ipari alelnökké. Láng kereskedelemügyi miniszter a választást egyévi várakozás után a napokban megsemmisitette, mert Zsombor eddigi működésében nem látott elég biztositékot arra, hogy az alelnöki állást megfelelően betölthesse. A mai közgyülésen a kamara iparos-tagjai ujból *Zsombort* választották alelnökké.

Borvásár a Központi Vásárcsarnokban. A most folyó országos vásár alkalmából tartott országos borvásárra eddig több, mint 1800 Hl. fehér asztali bor, 70 Hl. sillerbor és 140 Hl. pálinka érkezett. A vásár most is a Központi Vásárcsarnok pincehelyiségében van, s az eladásra kerülő borok minősége állandóan hatósági ellenőrzés alatt áll. A borvásár vámkülzetet képez, de a vevők mindjárt a helyszinén letizethetik a fogyasztási adót s igy azonnal hazavihetik a vásárolt bort. A vásár élénk; az ó fehérbor ára 32—44 K., az uj fehérboró 24—32 K., a törkölypálinka ára 80—140 K. között ingadozik hektoliterenkint, fogyasztási adó nélkül. A bor fogyasztási adója 14 K., a pálinkáé hektoliter-fokonkint 30 fillér.

Uj helyiérdekü vasut. A magyar királyi államvasutak Budapest-jobbparti üzletvezetőségének kezelése alá tartozó halas-bácsalmás-rigyiczai helyiérdekü vasut Kiskunhalas, Jankovácz, Bácsalmás, Kotymár és Rigyicza állomásokkal, továbbá Fehértó, Terézhalom, Mélykut, Madarászpuszta, Bácsmadaras, Sanacpuszta és Legyenpuszta rakodó-állomásokkal, Rudics megálló-rakodóhelylyel s Kopolya megállóhelylyel október utolsó napján átadatott a nyilvános forgalomnak. Valamennyi állomás és rakodó-állomás az összes forgalomra, Rudics a személy-, podgyász- és kocsirakományi teheráruforgalomra, Hopolya pedig csupán személy- és podgászforgalomra van berendezve.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár-részvénytársaság tudósitása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 527 darab, magyar tehén 518 darab, szerbiai ökör 2220 darab, szerbiai tehén 349 darab, növendékmarha 44 drb, bivaly 247 drb, bika 196 darab, összesen 4101 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlalnivaló ökör 121 darab, fejőstehén 164 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üszö — darab. Eladási árak ezen tudósitás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 68.— K.-tól 76.— K-ig, kivételesen —.— K.-ig, 100 kilónként élő sulyban, középminőség 60.—66 K.-tól — — K-ig, silányabb minőség 52.— K-tól 58.— K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K-tól 64.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Silányabb minőségü 46 K-tól 50 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 68.— K-tól 76.— K-ig, kivételesen — K-ig, középminőség 62 K-tól 66.— K-ig, silányabb minőség 50 K-tól 60 K.-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőség 52 K-tól 69.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség 46.— K-tól 50.— — K.-ig. Bika jobb minőségü 60 K-tól 75.— K-ig, kivételesen —.— K-ig, silányabb minőségü 50.— K-tól 58.— K-ig. Bivaly 40 K-tól 50 K-ig, kivételesen 52.— K-ig. Magyar tehén 42.— K-tól 63.— K-ig, kivételesen 68.— K-ig. Tarka tehén 44.— K-tól 66.— K-ig, kivételesen —.— K-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendü 63 K.-tól —.— K.-ig kilogrammonkint, kivételesen —.— koronától 740 K-ig páronkint, középminőségü —.— K-tól —.— K-ig 100 kilónként — K-t — K-ig páronkint, silányabb minőség — — K-tól 55 K-ig 100 kilónként, — K-tól — — K-ig páronkint. Hizlalni való ökör. fehér 100 kg.-kint —.— K-tól —.— K-ig. Fejőstehén, keresztezett, színes 200 K-tól 300 K-ig darabonkint, bonyhádi faj 280 K-tól 390 K-ig darabonkint, kivételesen — K-tól — K-ig. Igás bivaly —.— K-tól —.— K-ig páronkint.

Változatlan nagyságu felhajtás mellett a vágómarhakészlet a mostani időszakban nagynak bizonyult, habár idegenek tekintélyes számmal jelentek meg a vásáron, mégis mm.-kint 1—2 K. árhanyatlás állott be. Elsőrendü ökrök — melyekre még mindig számos a vevő — multheti áraikat megtartották. Jármasökrökben a forgalom csekély, a fejőstehénüzlet eléggé élénk.

Borjuvásár. 1903. évi november hó 5-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás. Belföldi élő borju 293 drb, leölt borju — db, bécsi borju — — db, — db., növendékmarha 44 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. — Árjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 88—96 f.-ig, kivételes 100 f.. II. rendü élő borjukért 70—86 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju f. r. — — — f.-ig. II. r. — f.-től — — f.-ig, kivét. f. kilónkint, levonás nélkül. Rugott borjukért 40—56 f.-ig. Növendékmarha 42 f.-tól 54 f.-ig, I. r. — — —

REGÉNY

Egy férj regénye

Irta: SALVATORE FARINA

(14)

— Miről gondolkozik? — kérdé ő hirtelen, kilépve töprengéséből.

— Azon gondolkozom, hogy egy estén, amilyen ez . . .

— Én is, — szakitottam félbe megindult hangon és kezével megsimogatva homlokát, hozzátette, hogy eltereije a beszélgetést. Hüvös van.

— Felkelt, én is, és azt kérdé tőlem, miért nem szeretem, ha emlitik azt az estét, amelyen Anselmo és én életünket kockáztattuk érte.

Jó darabig mentünk szótlanul.

— Hisz ön a másvilágban? — kérdé aztán.

— Hiszek benne, — válaszoltam a nélkül, hogy csodálkoztam volna kérdésén.

— És miért hisz ön benne?

— Mert lelki szükségletem.

— Nekem is az, — szólt, mintegy monológizálva. Aztán hozzátette hangosabban, felém sem fordulva: — Szükséglet! Lelki szükséglet! mindig ez a szó. És ki mondja nekünk, hogy ez a szükséglet nem ürügy, a sziv hazugsága, hogy eltakarja gyöngeségünket? A semmiség megrémit bennünket! Bolondok! A semmiség a béke, a feledés. Az ember kivánkozik valami ürügy után, hogy erényes lehessen, egy vágy után, hogy becsületes maradhasson; legyünk erősek, tépjük le a tulvilág ködképéről az álarcot, legyünk becsületesek és erényesek csak azért, mert gyönyört okoz, ha azok vagyunk.

— És azoknak látszunk, — szakitottam félbe gyöngéden.

— És azok vagyunk — kezdé ő ujra — mert a látszat néha épp annyit ér, mint a való.

— Elhallgatott, arcomba nézett és minthogy látta, hogy zárkózott maradtam, kezem után nyult és az övébe tette.

— Bolond vagyok — folytatta — ne hallgasson a szavaimra. Az emberek mindent elkövettek, hogy szivemből kitépjék ezt a hitet; mindenütt, ahol bolond észszel a fájdalom feledését kerestem, a kötelesség feledését találtam; inni akartam az emberek örömpoharából, de az emberek elzárták előlem lakomájuk kapuit, mert én nem voltam oly romlott, mint ők. A legrosszabbak nevetnek nyomoruságomon, a legjobbak sajnálkoztak ostobaságaimon, mindenütt kivánesi szemek, gunyos ajkak, titokban sugott megjegyzések ... Én nem tartoztam közéjük! Visszavonultam, a magányban kerestem vigasztalást, amelyet nem kellett soha elhagynom . . .

Elhalgatott, mintha megbánta volna azt, amit mondott és hogy engedjen a válaszra időt, odamutatott a tóra, amelynek tajtékzó hullámain két bárka ringott egymás közelében.

— Ezek a bárkák nagy veszedelmet állottak ki és a part felé sietnek, vannak még derék emberek ezen a világon, akik szépnek találják a világot és félnek, hogy elvesztik.

— De, — szóltam — ha nem tévedek, megismerem e bárkák egyikét és benne ül egy fiatal ember, aki nagy hidegvérrel tud szembenézni a halállal.

— Kicsoda?

— Signor Anselmo.

Ettől a pillanattól kezdve signor Luciano nem nyilatkozott többé.

Némán, gondolatokba merülve, ballagtunk egymás mellett. Bensőmben ismétlém társam furcsa szavait és a tó felé néztem, amelyen a két bárka mind közelebb ért a parthoz. Akközben beesteledett.

Éppen a révparton jártunk, amikor a két bárka kikötött.

Az egyikből, nem csalódtam, Anselmo ugrott ki; a másikból egy tagbaszakadt ur és egy bájos nő.

Egy lámpa fényénél, amely az elhagyott utat megvilágitotta, szemtől szembe kerültünk velük.

Anselmo meglátott bennünket és zavartan köszönt; signor Luciano hidegen viszonzá a köszöntést. A szép nő is észrevett bennünket, egy pillantást küldött felénk, amely ezer dolgot mondott és gyorsan eltávozott, testes kisérőjét maga után vonszolva. Anselmo néhány lépés után elhagyott bennünket; én signor Luciano felé fordultam és ugy láttam, hogy arca nyugodtabb, mint máskor, a mély keserüség kifejezésétől eltorzitva.

Kérdeztem tőle, mi a baja.

Luciano nem válaszolt; néhány pillanatra rá megragadta kezemet és oly hangon, amely a határozottságot erőszakolta magára megjegyezte:

— Egyedül kell lennem, holnap talán ujra látjuk egymást, és időt sem engedve, hogy bámulatomból magamhoz térjek, eltávozott és otthagyott az ut közepén.

Mi lehetett szenvedésének titka?

— És Anselmo? Mi volt az oka annak a legyőzhetlen szenvedésnek, amely őt Lucianotól elválasztotta? Es mi történhetett a két férfiu közt, akik mindaketten egyformán nemesszivüek és nagylelkűek voltak?

És az a nő a szirénszemekkel? . . .

A kérdések ez özöne mellett egyetlen-egyről feledkeztem meg: Ki volt az a testes személy, aki azt a nőt kisérte? De ahogy magamban elmondottam, ugy bizonyára az okos olvasó is azonnal azt mondja: csak a férj lehetett.

* * *

Másnap reggel nem sikerült találkoznunk, valami titkos leküzdhetlen gond aggasztott folyvást; amidőn naplemente felé nem jelent meg találkozásunk szokásos helyén, egyenesen lakása felé indultam és aztán egy darabig barangoltam háza táján és nem tudtam magamat elhatározni, hogy átlépjem-e küszöbét.

(Folytatása következik.)

f.-ig, középminőségü ——— f.-ig, alárendelt ——— f.-ig, 1 k.-kint. Bárány élő —.———.— k., leölt bárány ——— K. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Dacára a kis fölhajtásnak, az üzlet élettelen, az árak ismét 3—4 fillérrel kgkint csökkentek.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) November 5-én. Fölhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü ——kilogrammon felüli ———— darab, II. rendü 280—350 kilogrammig — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac — kilogrammig — darab. Összesen — darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 250—300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 665 darab, — darab süldő. Előző napi maradvány 124 darab, — darab süldő, összesen 789 darab, — darab süldő. Eladatott 658 darab sertés, — darab süldő. Maradvány 131 darab. — darab süldő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés Öreg I. r. 350 kgr.-on felül 90—92 fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 90—92 fillérig, selejtezett ——— fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 96—100 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 92—98 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 86—94 fillérig, süldő ——— fillérig, malac ——— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül ——— fillérig, könnyü ——— kilogrammig — fillérig, süldő ——— fillérig, malac 40 kilogrammig ——— fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban.

Bécsi szurómarhavásár. November 5-én. (Saját tudósitónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 3049 darab borjut, 1792 darab élő sertést, 1862 levágott sertést — darab élő juhot, 614 darab levágott juhot, 209 darab bárányt.

Eladási arak: Élő borju 96—108 fill., elsőrendü 110—120 fill., legelsőrendü 124—132 fill., kiv. 134 fill., lev. borju ——— fill., legelsőrendü ——— fillér, zsirsertés ——— fillér, fiatal sertés ——— fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 90——110 fillér, kivételesen — fillér, husra hizlalt ——— fillér, zsirra hizlalt sertés ——— f., könnyü sertés 116—— fillér, elsőrendü süldő ——— f., élő juh 40——52 f., levágott juh 52—88 fillér, bosnyák silányabb sertések ———— fillér kilogrammonként. Bárány 12——26 korona páronként.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, november 5.

A kereslet és a kinálat ma gyöngén alakult, jóllehet a készbuza helyzete megfelelő jó; malmaink valószinüleg pár napra beszüntetik vásárlásaikat és a hangulat csöndesebb. Forgalomba kerül t 12.000 métermázsa buza gyöngén tartott árakon. Rozs változatlan maradt, a többi cikkek nemkülönben. Zab 5 fillérrel olcsóbb.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm 80·5 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 80·5 k. 8 K. 07½ f., 200 mm. 80·5 k. 8 K. 07½ f., 400 mm. 80·5 k. 8 K. 02½ f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79·3 k. 8 K. 05 f., 800 mm. 79·5 k 8 K. 07½ f., 200 mm. 79·5 k 8 K. 05 f., 300 mm. 79·5 k. 8 K. 05 f., 600 mm. 79·5 k. 8 K. 02½ f., 200 mm. 79·5 k. 8 K. 05 f.

Fejérmegyei: 100 mm. 79 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. 80 f., 600 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 400 mm. 76·5 k. 7 K. 60 f., 200 mm 75·5 k. 7 K. 60 f.

Hartai: 1600 mm. 79 k. 8 K. 07½ f.

Pestmegyevidéki: 650 mm. 80·5 k. 7 K. 95 f., 500 mm. 80 k. 8 K. — f., 300 mm. 80 k. 8 K. — f., 200 mm. 79·3 k. 8 K. — f., 200 mm. 78·5 k. 7 K. 85 f., 440 mm. 78 k. 7 K. 50 f.

Bánsági: 1700 mm. 78 k. 7 K. 77½ f.

Dunai: 1700 mm. 77 k. 7 K. 67½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 6 K. 35 f., 500 mm. 6 K. 32½ f., 500 mm. 6 K. 32½ f., 300 mm. 6 K. 22½ f., 100 mm. 6 K. 30 f., paritásra.

Zab: 100 mm. 5 K. 55 f., 150 mm. 5 K 45 f.

Tengeri: 100 mm. 6 K. 10 f., 1700 mm. 6 K. 05 f., 500 mm 6 K. 05 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonkint.

Buza		Kilós	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig	Kilós	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig
Tiszavidéki	uj	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	76	7.60	7.65	79	7.80	7.90
„	„	77	7.56	7.75	80	7.86	8.—
„	„	78	7.70	7.85	81	7.90	8.05
Fehérmegyei	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	76	7.50	7.60	79	7.87	7.90
„	„	77	7.50	7.70	80	7.75	7.95
„	„	78	7.65	7.80	81	7.85	8.—
Pestvidéki	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	76	7.40	7.55	79	7.70	7.80
„	„	77	7.45	7.66	80	7.75	7.90
„	„	78	7.60	7.75	81	7.80	7.95
Bánsági	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	76	7.45	7.60	79	7.75	7.90
„	„	77	7.50	7.70	80	—.—	—.—
„	„	78	7.65	7.80	81	—.—	—.—
Bácskai	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	—	—.—	—.—	—	—.—	—.—
„	„	76	7.55	7.70	79	—.—	—.—
„	„	77	7.60	7.80	80	—.—	—.—
„	„	78	7.70	7.85	81	—.—	—.—

Egyéb gabonaneműek			Kilós	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	—	6.25	6.40
„	„	középminőségü	—	6.15	6.25
Árpa	„	takarmányáru, elsőrendü	—	5.60	5.70
„	„	másodrendü	—	5.40	5.60
Köles	„	—	—	5.30	5.50
Zab	„	elsőrendü	—	5.65	5.70
„	„	középminőségü	—	5.45	5.55
Tengeri	ó	belföldi uj	—	6.05	6.10
„	„	fehér	—	—.—	—.—
„	uj	román vagy bolgár	—	6.15	6.15
„	„	cinquantin	—	0.—	—.—
Repce	„	káposzta	—	10.50	11.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1903.	0.——0.—
Áprilisi buza 1904.	7.75—7.77—7.75—7.74
Októberi rozs 1903.	0.——0.—
Áprilisi rozs 1904.	6.67—6.62
Októberi zab 1903	0.——0.—
Áprilisi zab 1904.	6.51—6.50
Májusi tengeri 1904.	5.31—5.29

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1903.	0.——	0.—
Áprilisi buza 1904.	7.74—	7.75
Októberi rozs 1903.	0.——	0.—
Áprilisi rozs 1904.	6.61—	6.62
Októberi zab 1903.	0.——	0.—
Áprilisi zab 1904.	5.48—	5.49
Májusi tengeri 1904.	5.28—	5.29

Délután fél 5 órakor zárul:

Októberi buza 1903.	0.——	0.—
Áprilisi buza 1904.	7.74—	7.75
Októberi rozs 1903.	0.——	0.—
Áprilisi rozs 1904.	6.62—	6.63
Októberi zab 1903.	0.——	0.—
Áprilisi zab 1904.	5.48—	5.49
Májusi tengeri 1904.	5.29—	5.30

A budapesti értéktőzsde.

A mai üzlet folyamán a forgalomba került értékek 3—4 kornnával csökkentek.

Előtőzsde: Osztrák Hitelrészvény 673.50—677.50. Magyar Hitelrészvény 733.50—738.50. Jelzálogbank részvény 520.——521.—. Rimamurányi vasmü részvény 467.——467.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 669.50—674.—. Városi Villamos Vasut részvény 316.——321.—. Közuti Vaspálya részvény 672.50—617.—. Déli vasut részvény 69.25 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Korona járadék 98.55 százalék. Magyar Hitelbank részvény 735.50—737.—. Jelzálogbank részvény 520.—. Magyar leszámitolóbank részvény 456.—457.—. Osztrák hitelrészvény 674.——676.25. Magyar Kereskedelmi Bank részvény 2750.——2765.—. Magyar keramiai részvény 120.——125.—. Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény 546.——548.—. Rimamurányi Vasmü részvény 467.——470.50. Közuti Vasut részvény 614.50—617.—. Városi Villamos Vaspálya részvény 320.——322.—. Déli Vasut részvény 56.——66.—. Osztrák magyar államvasuti 670.——671.75 korona.

½4 órakor zárul: Osztrák Hitelrészvény 679.50. Magyar hitelbank részvény 734.50. Leszámitolóbank részvény —.—. Rimamurányi vasmü részvény —.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 668.75. Közuti vasut részvény —.—. Városi villamos vasut részvény —.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 56.—62.— korona, vörös aprószemü 48.—52.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 54.——56.— korona, nagyszemü 58.—61.—, korona. Disznózsir: budapesti 66.——66.50 korona, vidéki —.——.—— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 56.——56.50 korona, 3 darabos 56.50—57.— korona. füstölt —.———.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50—19.— korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 23.——23.50 korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 17.50—18.— korona. 100 darabos 21.——21.50 korona, 85 darabos 22.25—22.50 korona. Szilvaiz: slavóniai 19.50—19.75 korona, szerbiai 17.50—17.75 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az uj magyar kormány ellen a parlamentben megindult obstrukció és Tisza fejtegetései az ország pénzügyi és gazdasági helyzetéről a mai *előtőzsdére* észrevehető nyomást gyakoroltak.

A *déli tőzsde* tartott árfolyamokkal nyilt meg. A forgalom további lefolyásában a vezető kulisszaértékek csöndes forgalom mellett nem változtak.

Zárlat nagyon nyugodt.

Bécs, november 5. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 118.85. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 155.75 Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 456.—. Rimamurányi vasmürészvény 466.50. Magyar koronajáradék 98.35. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 97.95. Magyar hitelbank részvény 735.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 207.— Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank 2755. Magyar cukoripar 1555.

Bécs november 5. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 100.50. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.10 1860-os sorsjegy 153.90. Osztrák hitelsorsjegy 470.—. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 496.50. Osztrák-magyar bank 1610.— Déli vasut 87.—. Dunagőzhajózási részvény 870.—. Dohányrészvény 348.50. Császári és királyi arany 11.35. Németbankváltók 117.27. 4·2%-os ezüst járadék 100.30—100.85. Osztrák koronajáradék 100.45. 1864-ik sorsjegy 256.—. Osztrák hitelintézeti részvény 673.25. Unionbank 532.50. Osztrák Länderbank 424.25. Osztrák-magyar államvasut 668.50. Elbavölgyi vasut 424.—. Alpesi bányarészvény 281.50. 20 frank. arany 19.06. Londoni váltóár 239.35 Bécsi Tramway Litt B. —.— Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, november 5. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.50. Magyar hitelrészvény 735.—. Angol-Osztrák bank 277.50 Bécsi bankegyesület 497.— Union bank 533.— Länderbank 424.— Osztrák-magyar államvasut részvény 668.50. Déli vasut 88.— Elbavölgyi vasut 424.—. Északnyugati vasut részvény —.— Dohányrészvény 349.—. Rimamurányi vasmü 468.—. Alpes bányarészvény 382.— Májusi járadék 100.50. Magyar koronajáradék 98.35. Török sorsjegyek 141.—. Német birodalmi márka 117.25—117.30. Napoleond'or 19.06.

Kültöldi értéktőzsde.

Berlin, november 5. *(Tőzsdei tudósitás.)* A newyorki tőzsde tegnapi gyenge irányzata folytán, valamint az ironagenak az amerikai vaspiac helyzetéről szóló kedvezőtlen jelentése következtében gyenge irányzattal nyilt meg. Montánértékek árfolyama esett. Bankpiac nyugodt, kevés változással. Hitelrészvények Bécsre nyomottak, Fondok szilárdak. Vasutak közül Canada Pacific Newyorkra gyenge. Hajózási részvények szilárdak. Későbbi montánértékek emelkedtek. Bankok vonzók. Jelentéskor kőszénrészvényekben hausse és Bankok szilárdak. Magánleszámitolási kamatláb 3⅜%.

Berlin, november 5. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.30. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.75. Osztrák-magyar államvasut 143.80. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 195.60. Általános villamossági Edison 211.50. Gelsenkircheni 207.50. Laura-kohó 237.10 4·2%-os ezüstjáradék 100.70. 4%-os magyar arany járadék 100.25. Osztrák hitelrészvény 212.25. Déli vasut 17.75. Károly-Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.05. 4%-os uj orosz kölcsön —.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 103.80. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 154.10. Harpeni 200.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, november 5. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom:* 4%-os magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék 98.75. Osztrák hitelrészvény 212.40. Osztrák-magyar államvasut 143.75. Déli vasut 17.60. Északnyugati vasut 216.05. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, november 5. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut —.—. Uj török konzol 88.33. Egyptomi járadék 106.25. Osztrák Länderbank —.—. Párisi bankrészvény 1124. 3%-os francia járadék 9765.—. 4% spanyol járadék 9120. 3% uj törleszthető járadék 98.05. Crédit foncier de France 702.—. Alpesi bányarészvény —.—. 4% 1890. román kölcsön —.—. Görög kölcsön —.—. Váltó Olaszországra % ⅛ pari. Váltó Amsterdamra 206.—. Váltó Brüsszelre % 7/32. De Beers 511.—. Chartered 58.25. 5% bolgár kötelezvény —.—. Magyar aranyjáradék 101.05. Déli vasut 92.50. Váltó Londonra 251.50. Osztrák aranyjáradék 101.80. Török sorsjegy 137.75. Meridional vasut 683.—. 4% olasz járadék 103.90 Ottomanbank 593 — 3½%-os francia járadék —.—. Osztrák földhitelintézet 1300. Déli vasuti elsőbbségi kötvény 323.50. 4%-os 1896. román kölcsön 87.10. Dohányrészvény 378.—. Váltó Bécsre 103.90. Váltó német piacokra 121.81. Rio 12.42. East Rand 172.75. Randfontein 59.—. Magyar Jelzálogbank 554.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 5. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 101.05. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.50. 4%-os magyar aranyjáradék 100.10. Osztrák hitelrészvény 212.30. Osztrák-magyar államvasut 144.10. Északnyugati vasut —.—. Bustiehradi vasut —.—. Londoni váltóár 204.20. Bécsi bankegyesület 126.50. Villamos részvény 140.20 3%-os magyar aranykölcsön 86.50. 4·2%-os ezüstjáradék 100.05. Osztrák koronajáradék 100.80. Magyar koronajáradék 98.70. Osztrák-magyar bank 116.50. Déli vasut részvény 17.70. Elbavölgyi vasut —.—. Bécsi váltóár 852.50. Párisi váltóár 811.85. Unio bankrészvény —.—. Alpesi bányarészvény 193.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, november 5. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 212.40 Német bank 220.10. Disconto 195.90. Berlini kereskedelmi bank 164.20 Gelsenkircheni 208.20. Harpeni 201.20. Laura-kohó 238.20. Olasz járadék —.—. Hilbernia —.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 5 *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 100.50. 1860. sorsjegy 154.50. Déli vasut 17.50. 4%-os Osztrák aranyjáradék 102.—. Osztrák hitelrészvény 212.40. Osztrák-magyar államvasut 144.—. Olasz járadék 103.50. 4%-os magyar aranyjáradék 100.10. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 5. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü. Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban 107—108 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 113—114 fillérig. Fiatal közép páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 113—115 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachi): Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) 116——117 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 114——115 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 112——113 fillérig.

Sertéslétszám 1903. november 3. napján volt készlet 35.929 darab. — 1903. november 4. napján felhajta-

lott 402 darab. — 1903. november 4. napján elszállittatott 853 darab, 1903. november hó 5. napjára maradt készletben 35.478 darab.

Napirend.

Naptár: Péntek, november 6. — Római-katholikus Lénárd. — Protestáns: Lénárd. — Görög-orosz: (október 24.) Archarz. — Zsidó: Marches. 16. — Nap kél: 6 óra 37 perckor. — Nyugszik: 4 óra 18 perckor. — Hold kél: 5 óra 34 perckor reggel. — Nyugszik: 7 óra 34 perckor este.

A miniszterek nem fogadnak.

Nemzeti Muzeum. Régiségtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

A M. Nemzeti Muzeum történeti és irodalomtörténeti kiállitása. Nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig dijtalanul, 1—2 óra között 1 koronáért.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-től 1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—1-ig.

Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépő-dij 1 korona.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—8-ig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig.

A fővárosi könyvtár (Károly-körut 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Az aquincumi ásatások és muzeum. Megtekinthetők egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekü vasut a Pálffy-térről.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Sólyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váczi-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföld kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váczi-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 5.

Hazánkban az idő enyhe, tulnyomóan borus és helyenkint ködös. Kisebb esők az ország keleti felében fordultak elő.

Az északnyugati maximum megerősödött, a keleti magasnyomást pedig az északkeleti depresszió meggyengitette.

Európában az idő enyhe és jobbára száraz jellegü.

Kilátás: Hüvös idő várható elvétve csapadékkal.

Vizállás.

		Nov. 5. méter	Nov. 4. méter			Nov. 5. méter	Nov. 4. méter
Inn	Schärding	1.02	1.10	**Tisza**	M.-Sziget	0.05	0.01
Duna	Passau	1.95	2.05	„	Tekeháza	0.12	0.12
„	Linz	0.08	0.02	„	V.-Namény	0.99	1.01
„	Bécs	0.52	0.40	„	Tokaj	0.59	0.50
„	Pozsony	1.53	1.67	„	Tisza-Füred	0.66	0.58
„	Komárom	2.46	2.53	„	Szolnok	0.72	0.60
„	Budapest	1.97	1.94	„	Csongrád	1.16	1.02
„	Paks	1.46	1.48	„	Szeged	0.43	0.30
„	Mohács	2.52	2.56	„	Török-Becse	0.16	0.24
„	Gombos	3.62	3.58	„	Titel	2.20	0.23
„	Ujvidék	2.79	2.75	**Ondova**	Bártfa	0.25	0.28
„	Pancsova	1.64	0.—	**Topolya**	Hoór	0.90	0.95
„	Orsova	2.14	2.34	**Bodrog**	Zemplén	0.15	0.18
Morva	Magyarfalva	0.95	0.95	**Sajó**	Zsolca	1.42	1.42
Vág	Zsolna	0.22	0.24	**Hernád**	H.-Németi	0.—	0.02
„	Trencsén	0.43	0.42	**Berettyó**	Margita	0.38	0.25
„	Szered	0.50	0.50	„	B.-Ujfalu	0.40	0.40
Rába	Sz.-Gotthárd	0.14	0.—	**Körös**	Csucsa	0.02	0.01
„	Sárvár	0.17	0.18	„	N.-Várad	0.19	0.18
„	Győr	2.25	2.31	„	Belényes	0.68	0.58
Dráva	Pettau	1.70	1.85	„	Tenke	0.26	0.25
„	Zákány	0.84	1.—	„	Gurahonc	0.16	0.16
„	Barcs	1.87	2.15	„	Borosjenő	0.32	0.32
„	Eszék	2.94	2.92	„	Békés	0.32	0.20
Mura	M.-Szerdah.	1.—	1.10	„	Gyoma	0.32	0.22
Száva	Zágráb	0.75	0.84	**Maros**	Gy.-Fehérvár	0.38	0.36
„	Sziszek	0.81	0.85	„	Branyicska	0.02	0.02
„	Mitrovica	1.74	1.89	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Dées	0.46	0.44	„	Arad	1.34	1.34
„	Szatmár	0.07	0.06	„	Makó	0.52	0.49
Kraszna	N.-Majtény	0.30	0.33	**Temes**	K.-Kostély	0.—	0.16
Latorca	Munkács	0.18	0.14	**Béga**	Kiszető	0.—	0.41
Laborca	Homonna	0.16	0.15	„	Temesvár	0.81	0.80
Ung	Ungvár	0.08	0.05	„	Becskerek	0.58	0.51

958. sorozat. 0028. szám.

BON

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerész

Budapest, VII. Erzsébet-körut 50.

köteles ezen utalvány beküldése mellett, minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni, az eredeti F. Berguerand Fils párisi különlegességek (óvszerek) gyártmányaiból. Kimeritő képes árjegyzék dijmentesen zárt levélben küldetik. Kivágatott: a BUDAPESTI NAPLÓ-ból.

Iparosok!

Szakmunkák iparosok számára. Megjelentek az „Iparosok olvasótárában", melynek teljes jegyzékét kivánatra azonnal megküldjük.

Az elektromotorok és azok alkalmazása a kisiparban. Irta: Weyde J. Ferenc. Ára kötve 4 kor.

Vasmüvesség Irta: Edvi Illés A. Ára kötve 4 kor.

Az iparos kincseskönyve. Irta: dr Hankó Vilmos. Ára kötve 2 kor. 40 fillér.

A gőzkazánok kezelése. Irta: Tetmájer Károly. Ára füzve 1 kor. 20 fillér.

Iparos káté Irta: dr. Pechány Adolf, Ára füzve 60 fill.

Mechanika Irta: Hinsenkamp Bernát. Ára füzve 1 kor. 20 fillér.

A faipar köréből. Irta: Gaul Károly. Ára füzve 80 fillér.

Elektromos elemek és akkumulátorok Irta: Csopey László. Ára füzve 60 fillér.

Iparosok egészsége. Irta: dr. Nagy Béla. Ára: 1 kor. 20 fillér.

Motorok. A kisipari motorok szerepe a nemzetgazdaságban. A kisipari motorok berendezési és üzemköltségeinek kiszámitása; iparteleppek berendezése. Irta: dr. Schatz Dezső. Ára füzve 1 kor. 20 fillér.

Textilipar. A gyapju feldolgozása. Irta: Szegedi Árpád. Ára füzve 60 fillér.

Müvészet az iparban. Irta: Mosdóssy Imre. Ára füzve 60 fillér.

Hasznos olvasmányok. Az „Iparosok olvasótárából" 5 kötetben. Egy-egy kötet ára diszkötésben 3 kor. 20 fillér.

Az iparban szereplő ásványok. Dr. Szterényi Hugó. Kötve 2 kor. 40 fillér.

Közgazdasági képek Nyugat-Európából. Irta Kelemen Géza, és Magyarország városi ipari szempontból. György Aladár. Egy kötetbe kötve 2.40 K.

Bulgária és Szerbia. Irta Strausz Adolf. Kötve 3 kor. 20 fill.

Müvészet, tudomány és ipar multjából. Irták Fejér—Hankó—Tarczai. Kötve 2 kor. 80 fill.

Német kézmüvesség. Irták Ottó és Bánű. Kötve 3 kor. 20 fill.

Hazánk iparviszonyai. Irta Körömy Árpád. Kötve 2 kor. 40 fill.

Mikádó országa. Irta Kelemen Géza és **Románia** irta Strausz Adolf. Egy kötetbe kötve 2 korona 80 fillér.

Apróságok a természettudományok köréből. Irta Szterényi Hugó. Kötve 2 kor. 80 fill.

Olvasmányok az iparchemia köréből. Irta Hankó Vilmos. Kötve 2 kor. 40 fill.

Kaphatók minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál:

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésében

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám.

Gaedicke szerencséje meséss!

Ha ez osztálysorsjátékban eddig még nem volt szerencséje, kisértse azt meg egyszer a „Gaedickenél" mert eddigelé ő érte el a legnagyobb eredményt és bebizonyithatólag a legtöbb nyereményt fizette ki: Az I. osztály huzásához mely már november 19. és 20.-án tartatik meg ajánl:

Egész fél negyed nyolczad sorsjegyeket
12 6 3 1½ Koronáért

Gaedicke A. bankháza Budapest, Kossuth Lajos-utcza 11. fiókja: Erzsébet-Körút 14.

Férfiak ingyen kapnak

egy legujabb találmányu gyógyszert, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E célból elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszert felvilágositó könyvvel együtt ingyen küldeni. E háziszerrel a baj odahaza gyógyitható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyithatja magát. Ezen gyógyszer közvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut"-nak alanti cimen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorben azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyitja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágositó könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanitja. A levelek következőleg cimzendők: State Medical Institute, 9. Electrom Building, Fort Wayne, Ind., Amerika és minden levél bérmentesitendő.

Huzás már november 16-án.

Jósziv-sorsjegy

Főnyeremény 30.000 korona | Évenként 2 huzás.

KAPHATÓ

36 havi részletfizetésre

HAVIBEFIZETÉS

5 darabra . . . . 2 kor. 20 fill.
10 darabra . . . . 4 kor. 40 fill.

Már az első részlet beküldése és 35 fill. póstadij ellenében megküldöm a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletivet 2 részlet egyszere való beküldésénél 3 részlet nyugtáztatik, tehát egy részlet ingyen nyugtáztatik.

FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ Budapest, Erzsébet-körut 2.

AZONNALI JÁTÉKJOG.

ELSŐRANGU

szerszámgépeket

(esztergapadokat, gyalu-, furó-, csiszoló-, marógépeket stb.) készit a

Fegyver- és Gépgyár Részvény-Társaság

BUDAPESTEN.

A divatos mühimzéshez

nélkülözhetetlen a legujabb szerkezetü körhajós eredeti WHEELER és WILSON 9-es varrógép, melyen a tü- és gobelinhimzéseken kivül a legszebb áttört és azsourmunkák végezhetők. Varrása a legszebb a legjobb, járása a legkönnyebb és leggyorsabb. Képviselet minden nagyobb vidéki városban. Ahol nincsen, kérem hozzám fordulni.

HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker., Károly-körut 9. sz.

Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York cs. és kir. udvari szállitók magyarországi vezérképviselője.

Nagy árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Schicht-szappan

„szarvas" vagy „kulcs"

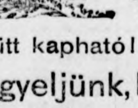

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

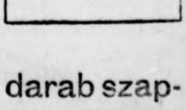

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht" névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
Zárva.

NEMZETI SZINHAZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
Először:
Ujabb veszedelem.
Szinmü 4 felvonásban. Irta Donnay Maurice. Forditotta Sebestyén Károly.
Személyek:

Freydiéres	Császár	Ernstein	Gyenes
Jadain	Gál	Ernsteinné	Lánczy
Jadainné	Vizváriné	Luynais	Dezső
Etiene	Mihályfi	Heybens	Pethes
Claire	Hegyesi	Clementier	Latabár
Madeleine	Török	Prabert	Horváth

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
A csodagyermek.
Bohózat 3 felvonásban. Irták Gavault és Charvay. Forditotta Molnár Ferenc.
Személyek:

Elise	Varsányi	Paradeux	Fenyvesi
Georges	Góth	Irén	Tanay
Croche	Hegedüs	Lansquenet	Vendrei
Berthe	Haraszthy	Hernani	Tapolczai
Langrune-né	Gazsi M.	Marguerite	Kész
Lescalopier	Szerémy	Suzanne	Varga

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
A vándorlegény.
Nagy operett 3 felvonásban. Irták West és Schnitzer. Ford. Faragó Jenő. Zenéjét szerzé Eysler Ödön.
Személyek:

Fülöp herceg	Hegyi	Csepü	Kiss M.
Lola hercegnő	T. Harmat	Libuska	Kronsányi
Nikel	Delli	Apró	Ujvári
Oleander	Láng	Reszketö	Delli
Straubinger	Kovács	Kancsos	Irsai
Oculi	Komlósi	Bonifácz	Pázmán

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
Tavasz.
Nagy operett 3 felvonásban. Duvall és James után irta Lindau és Wilhelm. Forditotta Mérei Adolf Zenéjét szerzette Strauss József.
Személyek:

Bsapó Gusztáv	Szabó	Szalóki báró	Gömöri
Margit	Keleti	A báróné	Kornai
Hollós	Sziklai	Gál Feri	Ráthonyi
Cecilia	Fenyvessi	Anna	Szentgyörgyi
Ernő	Farkas	Mayer	Giréth
Berta	Szabó E.	Náci, pincér	Tollagi

Kezdete 7½ órakor.

KIRÁLY-SZINHÁZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
Először:
Aranyvirág.
Operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc. Zenéjét szerzette Huszka Jenő.
Személyek:

Petyoviev	Gyöngyi	Carina	Hidvéghy
Beppo	Vécsei	Stone Ellen	Szamosi
Silvio	Csiszér	Gauld Harry	Ferenczy
Carló	Torma	Egy ifju	Gabányi
Aranyvirág	Fedák	Meridon Lise	Baracsi
Tina	Csatai J.	Diaz Diana	Szentgyörgyi
Lola	Sátori	Fogadós	Körmendi

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
Az éjféli nap országa.
Kezdete 7½ órakor.

VÁRSZINHAZ.
Péntek, 1903. november hó 6-án.
Fidelio.
Nagy opera 2 felvonásban. Zenéjét szerz. Beethoven Lajos. Szövegét irta Treischke. Forditotta Lengei.
Személyek:

Fernando	Kornai	Jaquino, kapus	Kiss
Pizarro	Ney D.	1-ső fogoly	Juhász
Florestán	Broulik	2-ik „	Ney B.
Leonora	Ney H.	1-ső tiszt	Zolnay
Rocco	Szendrői	2-ik „	Fodor
Marcellina	Szilágyiné		

Kezdete 7 órakor.

Nevelőnőket német, francia nyelv és zongora ismeretei, német és francia bonnenket, gyermekkertésznőket, nevelőket, korrepetitorokat legjelesebb ismerőseimben ajánl és helyez **Lapidesz József** elhelyező irodája **VII., Károly-körut 17, II. em. 23, Orczy-féle ház.**

FOVÁROSI ORFEUM
VI., Nagymező-utca 17.
Angelo
élő porcellán-utánzatok.
Flem és Broek kacagtató excentrikusok. **Prof. Theresco** humoros hypnotizálása.
Brothers Davin non plus ultra erőművészek.
Louise Dewall tiroli énekesnő. **Leona Dare** zenei erőmutatványa.
La Worcewskaya fantázia-táncosnő.
Walti Hoste labdajátékos, továbbá
Pajkos Diákok Suppé operettje. **A két igazgató** A Tarka Szinpad ujdonsága.
Ullmann Martha
Mlle Margalis
Automobilverseny a Gordon-Benett pályadijért stb. stb.
A télikertben reggeli 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.

COLOSSEUM
VIII., Kerepesi-ut 63.
Igazgató: HAIMOVICI M.
Rendező: **Lichtenstein Soma.**
Ma péntek, folyó hó 6-án
ismétlése az általános tetszésben részesült
megnyitó diszmüsornak.
Kezdete 8 órakor.
Egész éjjel nyitva.
Vasárnap, e hó 8-án első délutáni előadás fél helyárakkal. Kitünő konyha és italok mérsékelt árak mellett. Az előadás után a fényes a télikertben reggel 5 óráig ***ifj. Muczy Károly*** kedvelt zenekara hangversenyez.

Kiváló előnyöket
és a legnagyobb biztonságot nyujt
OSZTÁLYSORSJEGY-
vevőknek a
NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZV.-TARS.
Budapesten, Gizella-tér 1. sz. (Haas-Palota)
mert abban a helyzetben van, hogy a nyereményeket bármily összegben — kivánatra lejárat előtt is — JUTALÉK és KÖLTSÉGMENTESEN kifizeti. Ugyanily előnyös feltételek mellett a **nemzeti intézettől származó n. erősorsjegyeket** beválják: **a pesti magyar kereskedelmi bank összes fiókjai,** valamint a legtöbb **magyar vidéki takarékpénztár**- és számos **külföldi bank.** A „Nemzeti" nemcsak hivatalos sorsolási jegyzékeket küld szét, hanem **azonkivül** ügyfelei nyereménye esetén a — **legnagyobb tisztességes érzésével — levélbelileg is** értesíti, miáltal a fél a nyereményekről meg nem feledkezhetik, ami egyébként gyakran előfordul. Aki **elsőrangu,** FELTÉTLENÜL MEGBIZHATÓ összeköttetésre sályt fektet, az megrendelésével forduljon **közvetlenül** a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársasághoz **hol** eddig a **legtöbb fényeremény nyertek.** Az eredeti sorsjegyek ára a **f. év november hó 19. és 20-án** megtartandó első osztályu húzásokhoz: egész á kor. 12.—, fél á 6.—, negyed á 3.—, nyolcad á 1½ korona.

Borotva fölösleges!
RASOL
Rasol a borotvát fölöslegessé teszi.
Rasol-lal bárki előzetes gyakorlat nélkül pár perc alatt bársonysimára megborotválkozhatik kés nélkül.
Rasol-t országos hirü orvosok és vegyészek vizsgálták meg és azt az arcra teljesen ártalmatlannak találták.
Rasol méregmentes (nem aurum).
Rasol csakis a fenti védjegygyel ellátva valódi.
Rasol-lal próbaborotválkozás eszközöltetik Király-utca 34. szám alatt.
Rasol ára dobozonkint (elegendő 15-szöri borotválkozásra) borotváló fecskával együtt K. 1.20, vidékre K. 1.50 előzetes beküldése mellet bérmentve.
Rasol kapható gyógytárakban, drogueriákban fodrászoknál, füszerkereskedésekben és dohánytőzsdékben.
A helyi piacon ügynökök és a vidéken képviselők és árusitók magas jutalék mellett keresetnek.
Rasol vegyipari vállalat, VI., Király-utca 34

HECHT BANKHÁZNÁL NYERTÉK:
610.000 koronát
300.000 fr.
200.000 koronát
100.000 „
90.000 „
80.000 „
70.000 „
60.000 „
60.000 „
40.000 „
30.000 „
30.000 „
20.000 „
ÉS SZÁMOS 10.000, 5.000 FŐNYEREMÉNYT.
TÉNYEK BESZÉLNEK
HECHT BANKHÁZ, BUDAPEST,
FERENCZIEK-TERE 6. és ERZSÉBET-KÖRÚT 32.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.
A katonai jótékony célokra szánt
XXIII-ik cs. kir. államsorsjáték.
Ezen Ausztriában egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 19.382 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.880 korona összértékben.
A főnyeremény *200.000* koronára rug.
A nyeremények kifizetéséért a csász. kir. lottójövedék kezeskedik.
A húzás visszavonhatlanul 1903. évi december 17-én fog megtartatni.
Egy sorsjegy ára 4 korona.
A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtőidékben, dohányárusdékben, adó-, posta- távirda- és vasuti hivatalokánál, változásokban stb. kaphatók. Játékterveket sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.
A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.
A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság
államsorsjátéki osztálya.

AZ ANKER
élet- és járadékbiztositó-társaság.
Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. **Alapittatott 1858.**

Összes vagyon	**153 millió** korona
Biztositási állomány	**516 millió** korona
Eddigi kifizetések	**243 millió** korona

A nyeremény részesüléssel biztositottak 1902-ben a **vegyes és haláleseti biztositásoknál A** osztalékterv szerint, az évi biztositási dij **25%-át** kapták készpénzben kifizetve. A **vegyes és takarékpénztári biztositásoknál B** osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — biztositási tartamon keresztül befizetett — dijak **3%-a,** illetőleg az évi dijnak

3 év,	4 év,	5 év,	6 év,	7 év,	8 év után	9 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%	27%

fizettetett ki készpénzben.
Előnyös kiházasitási és vegyes biztositások.
Jutányos dijak. — Kedvező feltételek. — A képzelhető legnagyobb biztonság.
Prospektussal és felvilágositással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, valamint a társaság ügynökei.

Szinházak heti müsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Szombat	Bánk bán	Az igazi veszedelem	A csodagyermek	Vándorlegény	Tavasz
d. u. Vasárnap este	Ködkirály A csavargó és a királyleány	Ibolyalaio Az igazi veszedelem	Dr. Nebántsvirág A csodagyermek	Gyimesi Vadvirág Vándorlegény	A drótostót Tavasz

A legnagyobb és kiválóan szerencsés osztálysorsjáték-üzlet naptára.

Mikor van születésnapom? Mindenki kisérelje meg a szerencséjét a születésnapja mellé jegyzett számmal.

Nap	Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1	108359	109686	108362	25320	6432	6428	83559	24282	108364	83605	81168	83521
2	39678	83568	39681	81115	83690	109337	100312	94527	39700	105305	105322	80003
3	83017	105330	83070	34167	100390	39696	100364	58378	109368	83525	83133	94528
4	105344	58381	105347	24367	71836	83685	82022	26213	107356	55306	91781	22521
5	34151	83505	34154	94531	107274	105325	28896	66154	40472	91797	108367	44362
6	83342	59541	83479	34165	83539	40452	96431	66152	105308	108370	66170	83644
7	108354	105335	108357	94532	96618	92717	91791	59581	108373	83603	109603	4685
8	55346	83231	56304	25311	100341	105340	83410	94533	83571	107346	107377	94529
9	83233	39684	83293	34157	81231	21141	105316	70883	105303	81135	43630	109769
10	24201	108360	25310	66157	26253	83695	6429	34166	83516	105320	105311	44344
11	105349	39679	108352	29626	95297	100392	109338	59509	44309	83032	92652	34168
12	109676	83049	109699	66156	66171	71843	39697	59550	91782	91779	83613	73098
13	83566	105345	83577	34156	83350	107279	83642	6453	108368	108365	105306	94534
14	105328	34152	105331	26221	105313	83542	105326	91794	83584	66168	83528	24240
15	57097	83378	58391	66155	6426	96988	40455	96434	107336	109371	55319	83195
16	83485	108355	83510	34164	107396	100342	92797	91792	80971	107363	105301	109759
17	59527	56255	59564	28892	39694	82002	105341	83457	105318	40496	108371	29642
18	105333	83237	105336	94530	83630	26290	21142	105317	82009	105309	83614	66160
19	83076	24236	83243	83312	105323	95300	83697	6430	91777	108374	107351	81101
20	39682	105350	39685	91793	29605	66172	100395	109351	108363	83596	81158	107378
21	108358	109683	108361	26294	92669	83354	80471	39698	39699	105304	105321	43644
22	34155	83567	39680	109742	105338	105314	107280	83658	109362	83521	83052	105312
23	83011	105329	83066	83582	6431	6427	83548	105327	58465	44329	91780	92662
24	105343	58019	105346	105332	83674	109328	100311	40457	91776	91789	108366	83636
25	21144	83494	34153	58398	100366	39695	100359	94394	83513	108369	66169	105307
26	83277	59531	83427	83524	70890	83633	82006	105342	24206	83602	109376	83535
27	108353	105334	108356	59598	106976	105324	26899	21143	66153	107345	107370	55321
28	55330	83228	56262	105337	83530	29612	95391	83699	80650	80018	42262	105302
29	83211	39688	83264	83253	96607	92704	91790	100397	66159	105319	105310	108372
30	10465		24285	39693	100333	105339	83356	80962	66151	83009	108375	83629
31	105348		108351		81196		105315	107296		91778		107352

Az I. osztályu sorsjegyek árai:
1/8 eredeti sorsjegy 1.50 korona
1/4 " " 3.— "
1/2 " " 6.— "
1/1 " " 12.— "

Fenti számok esetleges biztositására azonnali megrendelést kérünk, legkésőbb azonban november 16-ig.

Fenti számok CSAKIS NÁLUNK kaphatók

Török A. és Társa

bankháza, BUDAPEST. KÖZPONT: Teréz-körut 46/c.

Fiókok: Váci-körut 4. sz., Muzeum-körut 11. sz., Erzsébet-körut 54.

Sürgönycim: **Törökbank.**

Sok millió koronát **nyertek nálunk,** egyedül az utolsó 6 hónapban a **605,000, 100,000, 90,000, 60,000, 50,000, 30,000** kor. nyereményeket s még több más nyereményt.

Schinzel Ede, Bécsben, mint a 20121. számu

„Ujitások forgattyús-tokos-vizmérőkön"

cimü **magyar** szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesitése céljából magy. gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Felvilágositás nyerhető:

KALMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő irodájában,

Budapesten, VII. Kerepesi-ut 44.

Legujabb levelező.

Legujabb levelező, önügyvéd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghivások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Árfüzve 2 kor., kötve 2 kor. 40 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodiáner F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. szám

---

Epekőbajosok

számára többszörösen kipróbált biztos hatásu **tea** kapható nálam. Felhivom a fájdalmuktól megszabadulni óhajtó szenvedőket, hogy engem teám kipróbálása végett meglátogatni szivesked-jenek. Bárkinek szivesen rendelkezésére állok. Ezen tea Magyarországon külömben sehol sem kapható. Vidékre szétküldés postacsomagokban.

KELEN K., Budapest, VI., Király-utca 10. szám.

Csakis

a legjobb felel meg a célnak!

New-Century-Caligraph

irógép a tökély legmagasabb fokán!

„Invincible" irógépkellékek az **összes** rendszerü irógépekhez.

Rotary Cyclostyle a legujabb és leggyorsabban automatice dolgozó sokszorositó!

Gestetner-féle viaszpapirok és festékek a legjobbak.

Festékszalagok minden rendszerhez.

Szénpapirok a legkitünőbb minőségben! **Irógéppapirok** minden árban!

Állandó nagy választéku raktár!

Állandó kellékvevőim gépeinek jókarban tartását **dijtalanul** vállalom el.

NEW-CENTURY-CALIGRAPH

Glück M. Ödön,

Budapest, V., Erszébettér 16. szám.

Telefon 31—36.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Biztos gyógyulást keresöknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint hugycső és hólyagbajok, hugycsőszükületek, vizelési zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros bántalmak (syphilis) az önfertőzés utóbajaiként fellépő idegbajok, **korai férfierő elgyengülés,** bármily bőrkiütések stb. nőknél fehérfolyás, mely bajok **alapos, gyors és gyökeres gyógyitására, szigoruan tudományos és lelkiismeretes gyógymódjánál fogva** legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos **országos hirü és legrégibb** 20 éve fennálló rendelő-intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,

Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült hugycső és hólyagbajok vizsgálata villamos hugycsőtükör segélyével

Vidékiek levelekre kimeritő választ és szakszerü tanácsot nyernek, gyógyszerekről gondoskodva lesz. Titoktartás biztositva.

Nőknek külön váróterem.

Gazdák, gazdasszonyok, kisgazdák figyelmébe!

Most jelent meg!

Legujabb! **Legujabb!**

AZ APRÓJÓSZÁGOK TENYÉSZTÉSE

IRTÁK:

KISS GEREBEN és VERNER JENŐ.

Minden **gazdának, gazdasszonynak,** kis-**gazdának** tudnia kell az **aprójószágokkal való bánásmódot.** — Ez a könyv megbecsülhetetlen tudnivalókat tartalmaz a **tyukok, pulykák, libák, kacsák** fajnemesitéséről, tenyésztéséről, a betegségektől való megóvásról és az **értékesités** módjairól.

32 kép illeszkedik a tartalmas szöveg közé. **A kötet ára 2 korona 40 fill.**

KAPHATÓ MINDEN HAZAI KÖNYVKERESKEDÉSBEN ÉS A KIADÓ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KÖNYVKIADÓHIVATALÁBAN (BUDAPEST, VII. KER., KEREPESI-ÚT 54. SZÁM).

CAPILLATOR legujabb, biztos és azonnal ható **hajnövesztő és hajápoló szer.**

CAPILLATOR hosszu orvosi tanulmányozás és tökéletesités után Dr. Kajdacsy általánosan ismert budapesti bőrgyógyász által feltalált szer.

CAPILLATOR nemcsak szépitő, hanem egyuttal a beteg bőrfelületet gyógyitó, a hajhagymák életerős talaját előidéző egyetlen szer.

CAPILLATOR a kopaszság és kopaszodás, valamint minden hajbetegség egyetlen és csodás gyógyitó hatásu szere.

CAPILLATOR használata folytán a haj bámulatos módon göndörödik, gyarapodik és a hajhullás teljesen megszünik.

CAPILLATOR már az első használat után megakadályozza a haj kihullását, a korpa képződését, a megőszülést és visszaadja a hajnak az eredeti szinét.

CAPIFLATOR eredeti töltésben, törvényesen bejegyzett védjegyes palackokban üvegenkint 5 kor.-ért a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett kapható a főraktárban

„Magyar Király" gyógyszertár Budapest, V., Marokkói-utca 2/A.,

ugyszintén minden nagyobb gyógyszertárban és drogueriában.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből **4 fillér. Vastagabb betükből 8 fillér.**

Szerkesztőségi telefon-szám: **56—12.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: **VIII., Kerepesi-ut 25. szám.**

Kiadóhivatali telefon-szám: **54—39.**

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket Kerepesi-ut 25. sz. alatt (Telefon 54—39.) **központi irodánkban** és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Blockner J.
hirdetési iroda
IV. Sütő-utca 6. szám.

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje
Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné
Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fürdő-utca 4. szám.

Engelmann Mór
dohánytőzsde
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése
IV., Gróf Cziráky-féle palota, Kossuth Lajos-utca, Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV. Gerlóczy-utca 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
IV. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin
Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Groszmann Jágó
fűszer- és vegyeskereskedése
MISKOLCZ és környéke részére hirdetések felvételi iroda

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda
V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits
dohánytőzsdéje
Kerepesi-ut 50- (Takarékp.épül.)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje
VIII. ker., Muzeum-körut 10.

Leopold Gyula
hirdetési irodája
VII., Erzsébet-körut 54. I. em.

Mosse Rudolf
hirdetési iroda
IV.. Ferenciek-tere 3.

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eskü-ut 9. szám.

Nemetsek A. J.
ujság-árudája
IV. ker., Petőfi-tér 3. szám.

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rehonczi Ilona
dohánytőzsdéje
VI., Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu
hirdetési iroda
VI. ker. Váci-körut 33. szám.

Sólyom Jakab
hirdetési iroda
IV. kerület, Ferenciek-bazára.

Sopronyi V.
dohánynagyárus
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór
dohánytőzsdéje
IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Sváb Eliz
dohánytőzsdéje Nagymező-u. 12.

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné
dohánytőzsdéje
Ferenc-körut 32. szám.

Schődl Gyula
dohánytőzsde és postagyüjtőhely V. Lipót-körut 8.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
V. ker., Szervita-tér 8. szám,

Toldi Lajos
könyvkereskedése
II. ker., Fő-utca 2. szám,

Weitzenfeld Jakab
Király-utca 1.

Minden apróhirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Korona 4.
Hallgatásodat nem tekintem tagadó válasznak. Bizom benned, hogy kérésemet teljesited. Hiszen tudod, hogy mi késztet folytonos zaklatásodra. Még ma is és mindig annak hiszlek, aminek megismertelek. Angyal vagy, ki örködöl fölöttem, ki vezeti sorsomat és üdvöt hoz. Pá a viszontlátásig, milliószor csókol K. J. 16375

Azon bájos hölgyet
kit csütörtök délben a kapuig követtem és kinek ezen lapot emlitettem kérem engedje meg, hogy bemutatkozhassam. Válaszát a főpostára posterestante **azon tér jeligéje** alá kérem, ahova bement. Doktor. 16380

KERESLET.

Jelesen
érettségizett keresztény fiatal ember elsőrangu céghez azonnali belépésre kerestetik. stenografiához értő előnyben részesül. Ajánlatok »Szorgalom és ügyesség« jeligével a kiadóhivatalba intézendők, 16370

Gyak. szépirásu
cimirók felvétetnek; Egész nap jelentkezhetnek, Erzsébet-körut 29.

Zongoratanitónő
három kezdő gyermek oktatására délutánra 3-tól 6-ig terjedő időre azonnal felvétetik. Feltételek: heti 8 óra zongoratanitás, naponta 1 óra séta és **német** társalgás. Fizetés: havonként 30 korona és uzsonna. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához: **„Zongora“** jelige alatt küldendők. 4895

Nős kulcsár
kerestetik, kis családu, ki már hosszabb ideig nagyobb tehenészetben alkalmazva volt, december 1-ére. Cim a kiadóhivatalban. 8150

Mérlegképes
gazdasági könyvelő egy nagyobb béruradalomba kerestetik ki egyszersmind a pénztárnoki és ellenőri teendőket is elvégezné. Óvadékul 2000 korona kivántatik. Bizonyitványmásolatokkal felszerelt ajánlatok. Cim a kiadóban. 8151

Ispán
izr. vallásu nős gyermektelen vagy kis családu a magyar német esetleg a szerb nyelvet birja és a gazdasági könyvelésben jártas nagyobb gazdaságba kerestetik, cim a kiadóban, 8152

Gazdatiszt
kerestetik nagyobb dohánytermeléssel, marh hizlalással, sertés tartással egybekötött uradalomban. Teljesen szakértő szorgalmas, törekvő, önálló működésre képesitett erélyes egyének ajánlkozhatnak. Az állás január elsején betöltendő. Cim a kiadóhivatalban. 8144

Irnoki állás
betöltendő, javadalmazás 309 korona készpénz, teljes ellátás, oly izraelita nőtlen egyének pályázhatnak, kik irodai és külső gazdaságban kellő jártassággal birnak. Cim a kiadóhivatalban. 8145

Kazánkovács,
gépész kerestetik, ki a malom-kezelésben, vizvezetékben cséplőgépben jártas, motorkezeléshez ért. saját szerszámmal bir. Javadalmazás: 1080 korona, lakás, világitás, tüzelő, 2 kocajárás és naponta 1 liter tej. Az állás 1904 január elsején töltendő be. Ajánlatok bizonyitványmásolatokkal küldendők, hová? megtudható a Bpesti Napló kiadóhivatalában. 8146

400 korona
és teljes ellátással **Gazdasági irnok** felvétetik, csakis gazdasági tanintézetet végzettek ajánlkozhatnak. Cim a Bpesti Napló kiadóhivatalában. 8147

Földmives iskolát
végzett fiatal ember gazdaságban felvétetik. Pályázati kérvények, bizonyitvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek. Cimzendők: megtudható a Budapesti Napló kiadóhivatalában. 8148

Kovácsmestert
keresek január elsejére, ki gazdasági műhelyben több ideig már foglalkozott, jó bizonyitványnyal rendelkezik. Cim megtudható a kiadóhivatalban. 8146

Birtok kerestetik
vételre. Egy 3—500 holdas birtok, kastélylyal (8—10 szoba, szép parkkal, jó földdel, kerestetik vételre déli Nógrád, déli Barcs, Nyitra, Pozsony, Sopron Vas vagy déli Trencsénmegyében, **egészséges vidéken.** Ajánlatok kéretnek **„Egészséges vidék“** cimen e lap kiadóhivatalába. 4860

24 évi gyakorlattal
biró gazdatiszt (zsidó) **aki a legkitünőbb bizonyitványoknak birtokában van,** szerény igények mellett állást keres. Bővebbet **Kraussz Ede** által **Boros-Jenőn.** 4878

Művészeti
vállalathoz, amely már egy év óta fennáll, társat keresek pár ezer koronával. Ajánlatokat a kiadóba kérek „Művészeti vállalat“ cimen. 4874

Nagyobb fakereskedést keres kát ételre nagy bb városban ó forgalmu és biztos vevőkörrel. Ajánla okat a kiadóhivatalhoz „Fakereskedés“ jelige alatt kérek. 2365

KINÁLAT.

Szakképzett
német tanitónő sikerrel tanit társalgási uton vagy gramatika szerint. Lakás Aradi-utca 62. I. 3. 4891

Angolt, franciát
vagy **németet** alaposan tanitja egy tapasztalt magyar nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte. Sikeres módszer. Kitünő ajánlatok. **Lakás: Gáspár Bernat, VI. Vörösmarty-u. 51 A., 21. ajtó.**

Kitünő bizonyitvá-
nyokkal felsőgymn. tanuló, teljesen árva és vagyontalan fiu, correpetitornak ajánlkozik alsóbb osztályu vagy elemi iskolai 1—2 gyermek mellé, a legszerényebb igények mellett. Cim a kiadóhivatalban. 4894

Cimbalom
díszes, faragott, olcsón eladó. Wesselényi-utca 28. II. 5. 16378

Winchester
Driling és Mauzer, használt, eladó. Hellinger puskamüvesnél, Kerepesi-ut 13. 16376

Franklin-féle
Magyar Remekirók teljesen érintetlen uj példányok (6 kötet Shakespeare-rel) az eddig megjelentek 40 százalék engedménynyel, a később megjelenendők 50 százalék engedménynyel készpénzért átadók. Cim megtudható a kiadóhivatalban. 4892

Cukrászda
főváros tőszomszédságában 18000 lakosu nagyobb községben teljesen konkurencia nélküli üzlet, biztos existenciáju sürgősen 500 forintért eladó. Az évibér 180 forint. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájába, Budapesten Rökk Szilárd-utca 22.

Szálloda
Felsőmagyarország **egyik legnagyobb** városában, megye székhelyén, csinosan berendezett üzlet, melynek az emeleten van 6 berendezett passaser szobája, a földszinten szinte 2 vendégszoba, egy nagy korcsmaszoba, egy kávéház, 2 billiárddal, jelenlegi tulajdonos 2 éve birja, évi bére 2400 korona, sürgősen 5000 koronáért eladó. Az üzlet bebizonyithatóan 6000 koronát jövedelmez évente. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában, Bpesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Birtok-eladás.
Igen ritkán előforduló alkalmi vételre tehet szert birtokvevő, kinek szándéka és tehetsége, Pestmegyében, Albert-Irsa vasut állomása közelében egy 216 magyar holdas, mindent megtermő, prima homok, birtokot igen sürgősen megvenni; a 216 hoból 33 hold rét, 6 hold termő szőlő, többi szántó — igen szép 7 szobás urilakkal csinos parkban és kellő gazdasági épületekkel ellátva — minden testvérek közt megér 56.000 forintot, most sürgősen 40.000 forintért eladó, melynek vételárában minimum 26.000 forint készpénzben lefizetendő azonnal. Bővebbet: nyujt csakis szóbelileg Niemetz Gyula birtokok adásvételi irodája Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22.

Okleveles
masszirozónő, vizkura-kezelőnő. Manicure kéz- és körömápolónő ajálkozik házhoz. Ovoda-utca 24. sz. 1. em. 9. 16362

Füző készitőnő
elvállal füzőkészitést valamint javitásokat és tisztitást jutányos árért, Elbogen József Király-u. 15. II. em. 1. 4890

Rézfüggönytartó
gyürükkel, két méter harminc centiméter hosszu, olcsón eladó. Eötvös-utca 1. szám. III. emelet.

Masseurnő
és hidegvizgyógykezelőnő rendkivüli ügyes, ajánlja magát privát házakhoz VII., Ovoda-utca 19. földsz. ajtó 3. Gross Fánny.

Eladó telek.
A Stefánia-uton teherl mentes 1464 négyszögöl nagyságu telek azonnal eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 480

3 darab
teljesen uj réz álló légszesz lámpa felszerelve, továbbá 1 drb kétágu uj s felszerelt légszesz lámpa eladó. Bővebbet a kiadóban. 6482

Eladó urilak Kis-
pesten, a fővárostól 10 percnyi távolságban, kényelmes közlekedés, tehermentes, az urilak áll: 3 szoba, konyha, éléskamra, fürdő- és előszoba, nagy kert nemes gyümölcsfákkal és szőlőültetéssel, hivatalnokoknak nagyon alkalmas, kedvező fizetési feltételekkel azonnal eladó. Bővebbet Kájel János Kispest, Báthory-utca 12.

Tisztelt
háziasszonyok! Tegyenek próbát a „Lessive Hungária“ mosóporral, ha szép tiszta ruhát óhajtanak olcsón és kevés fáradsággal. Teljesen ártalmatlan. Mindenütt kapható. — Kérjenek csakis „Hungária“ mosóport és utasitsák vissza az utánzatokat. Gyár: Budapest VI., Dalnok-utca 9. 4452

Urasági butorok
3 teljes szoba és előszoba berendezés szőnyegekkel és függönyökkel együtt november 12-éig egészben vagy részben eladatnak. IV., Ferenciek-tere 3. I. em. 2. Jegyeseknek különösen ajánlható.

Szobalánynak
ajánlkozik egy jó házból való lány, aki már volt grófi háznál szobalány, varráshoz is ért, 28—30 korona havifizetésért. István-ut 69. szám, ajtó 6. földszint. 16366

Dame française
diplomée ayant encore quelques heures libres, cherche leçons dans familles distinguées. VII., Hernád-utca 30. I. 13. 16192

3 darab
használt 1águ asztali légszesz lámpa olcsón eladó. Bővebbet a kiadóban. 6489

Réthy
név nélkül ne fogadjon el pemetefű-cukorkákat. 2357

KIADÓ SZOBÁK

Egy,
esetleg **két** csinos berendezésü. egészséges fekvésü szép utcai szoba, fürdőszoba használattal azonnal kiadó, Baross-utca 120. III. 30. 4893

Mindennemü élelmiszert,
gyümölcs, tejtermék. baromfi, husnemüeket, vadak, tojást, burgonyát, szóval bármily élelmiszert legjobban **értékesit Berényi Mátyás** élelmiszer bizományos **Budapest,** Központi vásárcsarnok, iroda Molnár-utca 22.

BUTOROK
úgy készpénzért, mint
részletfizetésre
legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig
legjutányosabban
Ehrentreu és Fuchs
testvéreknél,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körut 3.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magy. kir. államvasutak.
163820/903. CI.

Hirdetmény.

A benzinnel vagy villamos erő el hajtott automobilok és egyéb motoros jármüvek, kerékpárok, közönséges jármüveknek tekintetnek és az ezekre néz e irányadó dijszabási határozmányok alá esnek, illetve a vasuti üzletszabályzat B) mellékletének határozmányai ezen jármüvekre nem alkalmazandók, a következő feltételek fennforgása esetén:

a) A benzintartóknak a jármüvekkel szilárd összeköttetésben s légmentesen elzárható, fémelzáró készülékekkel, valamint legmélyebb részükön kifolyó csappal felszerelve kell lenniök. Vasuti szállitásra való feladás előtt a benzintartók teljesen kiüritendők.

b) Az accumulátoroknak folyékony savakat tartalmazniok nem szabad. Az accumulátorokat tökéletesen elzárt, ellentállóképes és a villamos járóműböz biztosan megerősitett tartókba kell elhelyezni.

Vasuti szállitásra való feladás előtt a netalán alkalmazott biztonsági kapcsoló dugaszok a jármüvekből eltávolitandók, a kiolvadó biztositékból pedig az olvadó alkatrészek (ólomhuzalok, ólomszalagok, ezüstbuzalok és efféle) kiszedendők. Addig is, mig ezen határozmányok a magyar, osztrák és bosznia-herczegovinai vasutakon érvényes dijszabás I. rész határozmányai közé a legközelebb kiadandó pótlék utján felvehetők lesznek, azok jelen hirdetmény megjelenése napjától kezdve hatályba lépnek.

Budapest, 1903, nov. hó.
A m. kir. államvasutak az összes hazai vasutak nevében is.
(Utánnyvmás nem dijazt.)

Téli kabát ... 10 K.
Felöltő ... 8 K.
Ferencz József kabát 6 K.
Jaquet ... 4 K.
Nadrág ... 4 K.
Mellény ... 1 K.
Rothberger Jakab, Kristóftér 2. szám.

Fodrásznő,
rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik. Özv. Waldné, VI., Vörösmarty-utca 48. II. 21.

Butorvásárlók
szives figyelmébe ajánlkozik a régi jó hirnevü **asztalos és kárpitos butorcég**
Sárkány és Schütz
Budapest, VII., Erzsébet-körut 12. (a New-York kávéházzal szemben) mint a legelőnyösebb és legjutányosabb **butorbevásárlási forrás.**

Veszek
zálogházi cédulát
régi **arany ezüst árút** brillánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett
FRIED A.
órás és ékszerész
Kerepesi-ut 2. szám.

Beraktározásból
visszamaradt háló-, ebédlő-, szalon- és uri szoba, továbbá garzon berendezés uj és kevéssé használt, igen jutányosan eladó a Beraktározási vállalatnál, Budapest, Zöldfa-utca 14., az udvarban. Ugyanott beraktározunk butor és lakberendezési cikkeket s kivánatra 8 százalék kamat mellett előleget is adunk.

Butorok
szolid **kivitelben** s jutányos árakon kaphatók
SÁRKÁNY J.
butorcégnél kárpitos és diszitő
Bpest IV., Ferenciek-tere 3.
Királybazár félemelet és földsz

NÉLKÜLÖZHETETLEN HASZNOS KÖNYVEK,
melyek ugy az **ATHENAEUM** kiadóhivatalában, mint minden hazai könyvkereskedésben megszerezhetők.

Testgyakorlás.
Beszédes Frigyes. Úszás. Képekkel. Ára ... 80 f
Orvosi szobagymnasztika. — *Schreber* dr. 59 ábrával. **Ára** ... 2 K

Perlekedés.
Jogi tanácsadó. Irta *Fodor S.* Nélkülözhetetlen utmutató mindenféle okiratok megszerkesztésére és a hatóságokkal való érintkezésre. Ára ... 8 K
Házassági perek és eljárás házassági perekben. Irta *Knorr Lajos.* Ára ... 2 K
Kézikönyv esküdtek számára. Irta: *Vámbéry Rusztem.* Ára ... 2 K

Társasjátékok.
Szomaházy István. Kártya-Codex. *Jókai, Rákosi Jenő és Viktor, Mikszáth, Herczegh Bródy* és *Ambrus* közreműködésével. Ára ... 2 K 40 f
A sakkjáték tankönyve. — Kezdők és haladók számára. Irta *Márki István.* Ára ... 4 K 80 f
Tom-Tit száz kisérlete és produkcziója. 2 kötet. Több mint 300 képpel. Egy kötetnek ára ... 5 K

Vadászat.
A vizsla idomitása. — Irta *Fónagy József.* Függeléke Beteg ebek gyógyitása. Ára ... 6 K
Az apróvad vadászata. Irta *Diezel-Mika.* 250 remek képpel. Diszmű. Ára ... 20 K
Vadászműszótár. Magyar-német és Német-magyar. — Irta egy öreg vadász. Ára **füzve** ... 1 K 60 f

Irógéppel
elkészitendő leirást, másolást, valamint sokszorositásokat legjutányosabb ár mellett elvállalunk.
Damjanich-utca 28/a. I. em. 12/a.

Az ATHENAEUM r.-t.
kiadásában megjelent
és úgy ott, mint minden
könyvkereskedésben kapható:

Dura Máté:
Szerelmesek könyve. Költemények, gondolatok, szerelmi nyelvek, levélminták, felköszöntők, népdalok stb. kincsesháza. Díszes boritékba kötve ára 2 K.

*

Fenyvesi Adolf:
A magyar gyorsirás tankönyve. 5. kiad. Ára 1 K. 60 fill

*

Gróf Festetich Andorné:
A czélszerü háztartás és egy pár szó a cselédkérdésről. Ára ... 80 fillér.

*

Márki István:
A sakkjáték tankönyve. Kezdők és haladók számára, 129 ábrával, feladványokkal. II. kiad. Vászonköt. Ára 4 K. 80 f.

*

A szépség művészete. Irta ***. Számtalan, a szépség és egészség ápolására és fentartására szükséges tudnivalóval. Ára díszes vászonkötésben 4 kor.

*

A szerelem szótára és kalauza. Szólamok, kifejezések és bókok. Általában a szerelemre vonatkozó ismeretek gyüjteménye, levelezések, a házasságra vonatkozó életelvek, tanácsadások. **Olcsó kiadás. Ára** ...2 korona.

*

Szilágyi Aladár:
A Gabelsberger-Markovits-féle Gyorsirás tankönyve. Iskolák és különösen magántanulók számára. **Ára 1 kor. 20** fillér.

*

Szomaházy István:
Kártya Codex. Jókai Mór, Rákosi Jenő, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferencz, Rákosi Viktor, Bródy Sándor és Ambrus Zoltán közreműködésével. Ára vászonkötésben ... 2 korona 40 fillér.

*

Baranyai István:
A konyhakertészet. Ára 3 K 40 fillér

*

Eisenmayer Sándor:
Törvényszéki állatorvostan. Állatorvosok és gazdák számára. **Ára 2 K. 80 f.**

*

Fónagy József:
A vizsla idomitása. Beteg ebek gyógyitása. Képekkel, II. kiad. Vászonkötésben. **Ára 6 korona.**

*

Grubiczy Géza:
Tyukok és egyéb szárnyasok tojásainak **mesterséges kiköltéséről. Ára 60** fillér

*

Grubiczy Géza:
A baromfitenyésztés. IV. kiadás. 72 ábrával. Két csinos vászonkötésben. **Ára 3 kor. 60 fillér.**

Molnár István:
A szőlőmüvelés és borászat kézikönyve. 192 ábrával. **Ára** ... **8 korona.**

Mindezek a művek kaphatók az „Athenaeum“ kiadóhivatalában, Budapest, VII. ker. Kerepesi-út 54, és minden könyvkereskedésben.

„A hölgyekre nézve“

nagy fontosságu azt tudni, hogy egyedül a **„Lorison-Créme“** van arra hivatva, hogy a szépséget fentartsa és a hol hiányzik, elérhető legyen; mert **e szer** a legjobb mely e téren feltaláltatott, és minden követelménynek megfelel, a mi az arcápolást illeti, **mert** a hölgyek már **2-3** napi használat után meggyőződnek meglepő hatásáról. A legelőkelőbb hölgyvilág valamint a legelső müvésznők használják a legmeglepőbb eredménynyel, az egyedüli szépségszer, mely az arcot viruló **frissé** és fiatallá teszi, a **ráncokat** az arcon és nyakon eltünteti, az arcbőrt **finommá, frissé** és sugárzóva teszi; még előrehaladott koru hölgyek is olycsodás arcszint kaptak a „Lorison-Créme“ használata után, hogy életéveiket meghatározni lehetetlen.
Egy tégely ára **6 frt.**
Főraktár: Csillag Anna
Wien, I. Graben 14.

Meglátja,
hogy igazunk van. Olcsó arany és ezüsteladás; egyetlen forrás, ahol jutányosan lehet vásárolni. Mi alkalmi vételek utján szerezzük be árukat és ezért abban a helyzetben vagyunk, hogy igen olcsón eladhatjuk t. vevőinknek és **pedig: 12 személyre való komplett evőkészlet 13 latos ezüstből 150 frt, 6 személyre való 65 frt és feljebb, 12 drb 13 latos erős ezüst evőeszköz 6 frt 25 kr.** Továbbá dus választékban **arany férfi és női órák, láncok, gyémánt, brilliánt ékszerek** és minden e szakmába vágó cikkek. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve **küldünk.** Ékszereket esetleg részletfizetésre is, de csak helyben adunk el
Grünberger Ármin Béla örökösei,
IV., Váci-utca 30. I. em. 23.
(Páris-bazár).
Veszünk és becserélünk aranyat és ékszereket.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletv. Szegeden.
30273/903. sz. I. osztály.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének 1904. év február hó végeig szállitandó 38400 drb 1.60 m. hosszu lehetőleg száraz III. rangu tölgytalpfára és 12 m³ szin én száraz III-rangu tölgyváltó talpfára van szüksége, amelyek szállitására nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes feltételeket tartalmazó »ajánlati felhivás« valamennyi államvasuti üzletvezetőségnél megtekinthető s alulirott üzletvezetőségnél dijtalanul megszerezhető.

Ajánlattevők kötelesek az ajánlott talpfa értékének 5 százalékát mint bánatpénzt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1903. év nov. hó 27-én déli 12 óráig alulirott üzletvezetőség gyüjtőpénztárába letenni.

Az ivenkint egy koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlat lepecsételve és ezen külcimmel: »Ajánlat III-ad rangu talp és váltótalpfák szállitása iránt 30273/903. számhoz« f. évi november hó 28-ik napjának déli 12 órájáig a szegedi üzletvezetőség I. általános osztályánál benyujtandó, illetve oda posta utján beküldendő.

Szeged, 1903. okt, hó.
Az üzletvezetőség.
(Utánnyomat nem dijazt.)

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.